

A TISZÁNINENI EV. REF. EGYHÁZKERÜLET

1882. évi november hó 28., 29. napjain

SÁROSPATAKON TARTOTT RENDKIVÜLI

és 1883. ápril hó 24., 25., 26. napjain

MISKOLCON TARTOTT TAVASZI KÖZGYŰLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

SZERKESZTETTE

BÁLINT JÓZSEF,

egyházkerületi főjegyző.

SÁROSPATAK.

NYOMTATTA STEINFELD BÉLA, A REF. FŐISKOLA BETŰIEL.

1883.

I.

A tiszáninneni ev. ref. egyházkerület 1882. évi november hó 28., 29-ik napjain
Sárospatakon tartott rendkívüli közgyűlésének

JEGYZŐKÖNYVE.

A tiszáninneni ev. ref. egyházkerület ezen rendkívüli közgyűlése tartatott Sárospatakon, 1882-ik évi november hó 28., 29-ik napjain. Elnökök: *Kun Bertalan*, szuperintendens és idősb báró *Vay Miklós*, főgondnok urak.

Jelen voltak mint képviselők:

Az abauji egyházmegyéből: Fodor Pál, esperes; *Komáromy László*, egyházmegyei gondnok; *Veress Sámuel*, *Idrányi Ferenc*, *Béky Sámuel*, papi; *Bárczay Ödön*, *Szentimrey Gyula*, világi tanácsbírák.

Az alsóborsodi egyházmegyéből: Édes Abrahám, papi; *Lengyel Sámuel*, világi tanácsbírák; *Tóth Dániel*, egyházmegyei főjegyző.

A felsőborsodi egyházmegyéből: Debreczeni Gábor, esperes; *Ragályi György*, egyházmegyei gondnok; *Tóth Menyhért*, papi; *Törös Pál*, világi tanácsbírák.

A gömöri egyházmegyéből: Nagy Pál, esperes; *Ragályi Gyula*, egyházmegyei gondnok; *Tóth Sámuel*, papi; *Tornallyai Zoltán*, világi tanácsbírák; *Terhes Pál*, egyházmegyei aljegyző.

Az alsózempléni egyházmegyéből: Kopré Fereuc, esperes; ifjabb báró *Vay Miklós*, egyházmegyei gondnok; *Terhes Barna*, papi; Dr. *Lengyel Endre*, *Bódogh Károly*, világi tanácsbírák; *Tóth Lajos*, egyházmegyei főjegyző.

Az ungi egyházmegyéből: Kovács Károly, egyházmegyei gondnok; *Makkay Dániel*, papi tanácsbíró; *Orémus Dániel*, egyházmegyei főjegyző.

A felsőzempléni egyházmegyéből: Kálniczky János, h. esperes; *Bálint József*, *Tóth Ferenc*, papi; *Dókus Gyula*, világi tanácsbírák; *Böszörményi Károly*, egyházmegyei papi; *Dókus Ernő*, világi főjegyzők.

A tornai egyházmegyéből: Lükő Géza, egyházmegyei gondnok; *Farkas József*, világi tanácsbíró; *Kapossy György*, egyházmegyei főjegyző.

A sárospataki főiskola részéről: Hegedüs László, világi; *Fejes István*, egyházi algondnokok; *Radácsi György*, akadémiai; *Kovácsi Sándor*, gimnáziumi igazgatók; s a főiskolai egész tanári és hivatalnoki kar testületileg.

Jegyzőktől: Bálint József, egyházkerületi fő-, *Mitrovics Gyula* al- és *Debreczeni Bertalan*, világi jegyzők.

Ezeken kívül nagyszámú egyházi és világi hallgatóság.

1. Elnök, szuperintendens úr, buzgó és a rendkívüli alkalom természetéhez illő imában emelvén föl a jelenlévő képviselők és szépszámú közönség lelkiületét, az egek urához, s egyszersmind hálát adván a gondviselésnek az örömeért, melynélfogva megengedte érnünk, hogy reformált egyházunk végre-valahára, egy század óta táplált reményét látja teljesedésbe menni és megvalósulni: id. br. Vay Miklós főgondnok úr a tanácskozást: részint a jelen rendkívüli gyűlés célját, részint a legközelebbi és legszükségesebb teendőket és intézkedéseket megvilágosító beszéddel nyitván meg:

Főgondnokunknak ez irányadó és a szentesítést nyert új egyházi törvények fokozatos életbeléptetése végett szükséges átmeneti intézkedések megtételére nézve tájékoztató beszéde élénk lelkesültséggel fogadtatván: az, egész terjedelmében jegyzőkönyvünkbe vétetni határozottat, amint itt következik:

Főtiszteletű egyházkerületi közgyűlés!

Méltóztatik reá emlékezni, hogy a mult szeptember hóban, Kassán tartott közgyűlésünk alkalmával, elnöktársammal együtt, azon megbízást nyertük, melyszerint azon esetre, ha zsinati törvényeinknek, már akkor közel kilátásba helyezett szentesítése megtörténnék és azt látnók, hogy azok kihirdetése s azokkal kapcsolatban levő egyéb kérdések megoldása azt kívánnák, hogy — majd csak öt hónap elteltével egybejövendő, rendes tavaszi gyűlésünket megelőzőleg — egy rendkívüli ülésnek egybehívása válnék szükségessé: ez esetben — mondom — kötelességünknek ismerjük az ez irányban való célszerű intézkedések megtételét.

Amint ma már országszerte tudva van: Felséges Koronás Apostoli Királyunk, felterjesztett törvényeinket — egyetemes egyházunk iránti s részünkről hálás elismerést érdemlő kegyelme s jóindulata esalhatlan jeléül — a mult október hó 11-én csakugyan — minden legkisebb változtatás nélkül — jóvá is hagyta, megerősítette, s ennek folytán azok, minden további késedelem nélkül kinyomattatván, néhány hét óta már közkézen is forognak. Ezenkívül nekem, jelenleg még az eredeti szöveg egy hitelesített írott másolatát is szerencsém van e jelen alkalommal a főtiszt. egyházkerületi közgyűlés asztalára letehetni.

Mindezek megtörténnén s ezek mellett testvéregyházkerületeink elnökségei által már korábban az is tudomásunkra jöven, hogy már csak a konvent mentől-elébbi egybehívhatása miatt is, szükségesnek elismert rendkívüli gyűléseket együl-egyig, még e hó folyamata alatt, ők is okvetlenül meg fogják tartani: azért mi sem véltük kikerülhetőnek, hogy hasonlóan járjunk el, s ezért nem késtünk a főtiszt. egyházkerületi közgyűlés általam ezennel szivesen üdvözölt tagjait e mai napra, ide Sárospatakra meghívni; azt kérvén most már ez alkalommal, hogy méltóztassék, szokott böles belátása szerint, rendelkezni a legközelebbi és legszükségesebb teendőink felett, annyival is inkább, mert én csakis a könnyebb tájékozás és a tanácskozások eként reménylhető gyorsítása céljából leszek bátor némelyeket felemlíteni.

Tagadhatlan, hogyha szentesített törvényeink még együtt találják vala Debrecenben zsinatunkat, amint ez, kezdetben lehetőnek is mutatkozott, azok kihirdetésének, parlamentáris gyakorlat szerint, ott lett volna helye; minthogy azonban az ily módon végbe nem mehetett, annak, zsinatunk határozata folytán, de a dolog természetéből folyólag is, az egyházkerületi gyűlések által, illetőleg ezek alkalmával kell megtörténni.

Nemkevésbé ezen egyházkerületi gyűléseknek feladata: megállapodásra jutni mindazon egyes pontokra nézve is — mint aminőek például az egyházi közalap (domestika), lelkeszválasztás, presbyteriumok, egyházi közgyűlések, egyházi törvénykezés szervezete sat., — melyek a kihirdetett új törvények fokozatos életbeléptetése szempontjából a lehető legnagyobb óvatosság mellett lesznek, összhangzatosság tekintetéből, szabályrendeletek útján rendezendők.

Itt merül fel továbbá, már a kassai gyűlésünkön szőnyegen volt, de akkor későbbi időre halasztott kérdése a konventi tagok megválasztásának is.

Ami pedig a köznevelés és közoktatás szervezetéről szóló törvényeket illeti: ezekre nézve, a mi egyházkerületünk eddigi határozatával szemben, következőképen áll a helyzet:

A folyó év június havában, Sárospatakon tartott egyházkerületi gyűlés alkalmával, tanácskozás alá vétetvén tanügyi bizottságunknak ápril hó 22-ik napján keletkezett, e tárgyra vonatkozó jelentése, ennek alapján s ennek értelmében a gyűlés azt határozta, hogy a tanügyi bizottság által megállapított s bárha csak fokozatosan is behozatni javalt új tervet, addig, míg a zsinati és országos törvények a középoktatás ügyét nem szabályozzák, vizsgálat alá venni s annyival inkább életbeléptetni nem fogja.

A zsinat e tekintetben is eleget tett feladatának s illetőleg ezen egyházkerület kívánságának, mert, ime, szerencsém van az általa alkotott s a mult év novem. 24-én többi törvényjavaslataival együtt s egyszerre szentesítés alá bocsátott köznevelés és közoktatás szervezetéről szóló törvényjavaslatait a főtiszt. egyházkerületnek felmutatni s használat végett általadni.

Erre nézve azonban, mint tudva van: Felsőges Urunk, Királyunk rendelete folytán, a közoktatási miniszter úr folyó év augusztus hó 7-én kelt leírata által, oda lett zsinatunk utalva, hogy iskolai törvényeink újból való felterjesztését azon okból halaszszuk későbbi időre, mivel a gimnáziumi és reáloktatásról szóló törvények megállapításával az országos törvényhozás szándékozik közelebbről foglalkozni. Célszerűbb lesz tehát bevárni a parlamentáris tárgyalások eredményét; aminthogy ezen tárgyalások — tudvalevőleg — immár küszöbön is állanak.

A cultus-miniszter úr tehát, mint látjuk: ugyanazt tette a zsinat ebbeli munkálataival, amit mi magunk is határozánk mult júniusi közgyűlésünkön, tanügyi bizottságunk tervezetére vonatkozólag. Mindemellett is azonban nem mulasztá el a zsinat, folyó évi szept. hó 17-én kelt válaszfeliratában, a kormány ebbeli eljárása ellen óvást tenni, kimondván, hogy azon elvtől, melyszerint iskolai ügyeinkre nézve, alaptörvényeink adta jogunknál fogva, önállólag és szabadon rendelkezhetünk, elállani semmi körülmények között sem fogunk soha, s ennél fogva az elhalasztott szentesítést sem tekintjük akadályúl arra nézve, hogy magunk által alkotott s a köznevelés és közoktatásról szóló törvényeinket, a függőben maradt 7. §. jóváhagyása nélkül is, életbeléptessük; kinyilatkoztatván egyszersmind azt is, hogy azokat evégből által is teendjük az egyetemes konventhez, ez lévén jövőben az alkotmány-szervezeti törvények egyúttal újból kikért szentesítése után, azon hatóság, mely összes tanügyünket függetlenül intézi, s amely azokra felügyelni fog.

Ezen legfelsőbb helyen tett nyilatkozatunk után tehát s az időközben bekövetkezett sanctio által, konventünk intézménye is kötelező törvénynyé válván, ezen egész ügy ahoz lenne következetesen utasítandó; hanemha a főtiszteletű egyházkerület efelett maga részéről még szükségesnek látná többször említett júniusi határozatát módosítani, s a zsinati iskolai törvények időközben lett létrejötte után most már némi összhangzásba hozni az eként változást szenvedett helyzettel s tanügyi bizottságunk tervben levő újbóli szervezetével.

Imé, ezek azok, melyek mai rendkívüli gyűlésünk főtárgyait képezik s melyekre nézve a főtiszt. egyházkerületnek határoznia szükséges. Méltóztassék tehát ezekre vonatkozólag véleményüket nyilvánítani s nekem még csak azt megengedni, hogy a jelen ünnepélyes gyűlésen ily szép számmal megjelent tagokat mégegyszer üdvözölvén, magamat szives indulatukba ajánljam.

2. A képviselők

igazoltatnak.

3. Az elnökség jelentvén br. Vay Béla, alsóborsodi és Bernáth Elemér, felsőzempléni egyházmegyei gondnoknak, jelen gyűlésünkről legyőzhetlen akadályok miatti elmaradásukat:

Önigazolásuk tudomásúl vétetett.

4. Jelen rendkívüli közgyűlésünknek fő és kiváló feladata a királyi megerősítést nyert új egyházi törvényeknek kihirdetése lévén: mindenekelőtt fölolvastatott a legközelebb Debrecenben tartott zsinatnak erre vonatkozó abbéli határozata, melynek értelmében az említett törvények kihirdetése az egyes egyházkerületekre bízatik, összefüggésben ugyanezen zsinatnak, azon jegyzőkönyvi pontjával, mely a törvények és általában ezeknek kiadása iránt intézkedik.

A zsinat ez irányban tett intézkedései tudomásul vétetvén: részint ezeknek értelmében, részint ezzel összefüggésben külön is tett indítvány folytán, fölkéretett egyházkerületünk elnöksége, hogy gondoskodjék afelől, miszerint a kiadott törvények elegendő számú példányban álljanak egyházkerületünk rendelkezése alatt, már csak azért is, mert arranézve, hogy a beállott új helyzettel szemben mindenki megtehesse reá váró kötelességeit, az első mulhatlanul szükséges lépés az, hogy a törvény által megszabott kötelességeket és általában azoknak szellemét mindenki részletesen tanulmányozhassa és pontosan megismerhesse.

5. Ezekután az új törvények fölolvastatván:

azok ünnepélyesen kihirdettetteknek tekintettek, s azoknak báró Vay Miklós főgondnokunk által eszközölt hiteles és díszes kiállítású másolati példánya, tiszteletteljes megőrzés végett, egyházkerületi levéltárunkba elhelyeztetni határoztatott.

6. Az egyházi törvények kihirdetése után, előállott szüksége annak, hogy egyházkerületünk ezen törvény életbeléptetése s a törvényben az egyházkerületek hatásköréhez utalt s az életbeléptetéssel szoros kapcsolatban álló szabályrendeletek módozatairól tanácskozzék.

Mi legottan elhatároztatván:

7. E tekintetben először is,

minden félreértés és zavarok kikerülése szempontjából, elhatározza egyházkerületünk, hogy mindaddig, míg ezen törvények a szabályrendeletek megkészítése után, fokozatosan életbeléptethetnek, az eddigi fennálló törvény és gyakorlat fog megfelelőleg sinórmértékül szolgálni és alkalmaztatni.

8. Egész presbyteri rendszeren nyugvó egyházi szervezetünk alapját, az egyházközségek és azok presbyteriuma képezvén: közgyűlésünk mindenekelőtt az egyházközségeknek s azok presbyteriumainak, a törvénynek megfelelő újraszervezését tartja szükségesnek; azért

határozatilag kimondja egyrészt, hogy az egyházi törvényt az egyházközségekre nézve, haladéktalanul életbelépteti, s másrészt elvül kimondja, hogy az egyházközségek és presbyteriumok újraszervezése szükséges, s e részben az egyházi törvény 21. §-ában jelzett szabályrendeletnek még e gyűlés folyama alatt leendő megkészítésére, Fejes István elnökle alatt, Dókus Gyula és Szinyei Gerzson tagokból egy küldöttséget küld ki, utasítván a küldöttséget, hogy a törvény 26. §-a értelmében, az egyházkerület által megállapítandó eskümintát is dolgozzanak ki, s terjesszék be munkálatukat, megerősítés végett, még e gyűlés folyamán egyházkerületünk elé; elrendelvén egyszersmind azt is, hogy ezen küldöttség tervezete alapján megalkotandó szabályrendelet értelmében, az egyházközségek újév után, a jelen évről való gondnoki számadás berekesztése és megvizsgálása után fogják a törvényben megjelölt számú presbtereiket megválasztani s ekként presbyteriumaikat megalakítani; aminek könnyebb eszközölhetése végett utasítja egyházkerületünk az egyházmegyét, hogy a canonica visitatio által magyaráztassák meg az egyházak híveinek az egyházi törvény idevonatkozó rendeleteit s a választásra vonatkozó megállapítandó szabályrendeletét.

9. Az egyházi törvény I-ső rész második fejezete életbeléptetésére vonatkozólag:

miután egyházmegyéink jelenleg is a törvényben jelzett alapon vannak szervezve, egyházkerületünk nem látja szükségét az erészbeni újabb intézkedésnek; fennhagyatik azonban az egyházmegyék azon szabadsága, hogy ahol az egyházmegyék a törvényben jelzett restauratio álláspontjára kívánnak állani, a törvényben előírt módon magukat újra szervezhessék.

Ami a 38. §. b) pontjában jelzett tanácsbírák számát illeti: erészben, tekintettel a történeti fejlődésre, az egyházkerületünk minden egyházmegyéjében meglévő régi gyakorlat érintetlen hagyatik.

10. A harmadik fejezet életbeléptetésére vonatkozólag:

a) a 48. §. b) pontja alapján

elhatározza egyházkerületünk, hogy tekintettel az eddigi gyakorlatra, minden egyházmegyét az esperes és egyházmegye gondnoka, mint az egyházkerületi közgyűlés hivatalból való tagjain kívül, 3 egyházi és 3 világi egyházmegyei képviselő fogja az egyházkerületi gyűlésen képviselni.

11. Ugyanazon §. c) pontja értelmében, az egyházkerületi tanácsbírák számát

8-ban állapítja meg, kiknek felerészben egyházi, felerészben világi egyének közül leendő választása azon időre hagyatik, midőn a presbyteriumok megalakítottván, az egyházkerületi kormányzók által választásra fölhívatnak.

12. Ugyanazon §. d) pontjára vonatkozólag

rendeli, hogy főtanodánkat egy, főgimnáziumainkat szintén egy-egy választott képviselő fogja közgyűléseinken képviselni; a rimaszombati nem teljes és egyesült gimnáziumra vonatkozólag elhatározatván, hogy ezen gimnázium is feljogosittatik egy képviselő küldésére, azon évben, midőn a főfelügyelet egyházkerületünket illeti meg.

13. Ugyancsak a harmadik fejezet 53-ik §-ának e) pontja értelmében a segédlelkészek kibocsátásáról és elhelyezéséről s a rendes lelkészek fölvatásáról szabályrendelettel intézkedni, tekintettel a 94-ik §-ra is, az egyházkerületek jogköréhez tartozván:

Egyházkerületünk, Kun Bertalan, püspök és ifjabb br. Vay Miklós elnökelete alatt, Ragályi György, Csider Károly, Teleky Péter, Farkas József, báró Vay Béla, Kovács Károly, Dókus Gyula, Debreczeni Gábor, Nagy Pál, Béky Sámuel, Vajányi Lajos, Tóth Dániel, Terhes Barna, Kálniczky János, Makkay Dániel és Debreczeni Bertalan jegyző tagokból egy bizottságot küld ki avégett, hogy ezen, valamint az alább pontonkint megjelölendő tárgyakban szabályrendeleteket készítsen s azokat terjeszse be jövő tavaszi közgyűlésünkre, ugyanazon §. f) pontja alapján utasítván azon küldöttség arra is, hogy adjon javaslatot arranézve, miként lehetne egyházkerületi levéltárunkat a jelenlegi s a célnak meg nem felelő helyről egy alkalmasabb helyre áttenni s esetleg egy megválasztandó levéltárnok személyére és díjazására nézve is tegyen javaslatot.

14. Ugyanazon §. g) pontja értelmében egyházkerületi tanügyi bizottság lenne választandó s hatásköre és eljárási módja megállapítandó.

De mivel egyházkerületünkben addig is működő tanügyi bizottság, ezen törvény rendetének megfelelően van alakítva, s hatásköre és eljárási módja is meg van állapítva:

Közgyűlésünk, az eddig is működő tanügyi bizottságot, jelen szervezetével, eddigi hatáskörével, továbbra is meghagyja s így új bizottság választásának szüksége nem forog fenn.

- 15.** Az I-ső rész negyedik fejezete értelmében megalakuló egyetemes konventen egyházkerületünket az 56. §. szerint elnökeinken kívül 4 tag képviselvén:

Egyházkerületünk elhatározza, hogy a konventre küldendő képviselőit, az idézett §. értelmében választandó póttagokat, nemkülönbén a 61. §. 1) pontja értelmében alakítandó egyetemes tanügyi bizottság tagjait, a törvényben előírt 3 évre, már ezen közgyűlésben megválasztja, s ezen választás megejtését a holnapi ülés napirendjére tűzi ki.

- 16.** Az egyházi törvény II. rész első fejezete 99-ik §-ára vonatkozólag, melyszerint csak hittanszaki tanfolyamon lévő tanulók küldhetők ünnepi követségre, a más szakiskolák növendékei, valamint a gimnázialis növendékek a szószékre nem bocsáthatók:

Elrendeli egyházkerületünk, hogy a főiskolánkban fennálló eddigi gyakorlat, a folyó iskolai év végéig fõntartassék.

Jövõre nézve pedig utasítja egyházkerületünk a főiskolai széket, hogy jövõ tavaszi közgyűlésünkre adjon véleményt ezen törvény életbeléptetésének módozataira s arranézve, hogy miként lehetne ezen főiskolánk növendékeire tagadhatlanul nagyfontosságú jótéteményt főiskolánk növendékeire nézve, legalább némileg pótolni.

- 17.** Ugyanezen §. értelmében az iskolatanítók is rendszerint csak akkor bízhatók meg az istenitiszteleteken az egyházi beszédek tartásával, ha hittanszaki tudományokat végeztek s enélkül a tanítók csak rendkívüli esetekben bocsáthatók föl a szószékre. Ámde az egyházkerületünkben levõ leányegyházak rendesen nem ily hittant végzett tanítókkal vannak betöltve, a lelkész pedig, az anyaegyházzal levõ viszonyát tekintve, a leányegyházban a templomi szolgálatot rendszerint nem végezheti.

Egyházkerületünk átteszi e kérdést véleményezés végett a fennebbi pontban kiküldött bizottsághoz; megbízván azt, hogy adjon véleményt arról: miként lehetne ezen törvényt a mi anya- és leányegyházaink viszonyaihoz alkalmazva életbeléptetni.

- 18.** A 116. §. a temetési szertartást az egyházkerületek által rendelvén megszabhatni:

Utasítatik a fennebbi pontban kiküldött bizottság, hogy egyházkerületünkben, a temetési szertartás egyöntetősége érdekében, szabályrendeletet készítsen.

- 19.** Miután az egyházi törvény III-ik részében szabályozott lelkészválasztási törvények, az egyházkerületünkben eddig fennállott viszonyokat egészen megváltoztatják, s így azok életbeléptetése nagy nehézségekbe ütközik:

Megbízza egyházkerületünk a fennebbi bizottságot, hogy a lelkészválasztási törvényeket tanulmány tárgyává tévén, adjon kimerítő indokolt véleményt, miként lehetne ezen törvényt egyházkerületünkben nagyobb rázkódás nélkül életbeléptetni.

- 20.** Az V-ik rész 231. §-a szerint egyházi adókönyvek lévén használatba veendők:

Megbízza egyházkerületünk a bizottságot, hogy ily adókönyvi mintát készítsen.

- 21.** A Fejes István elnöklete alatt a presbyterium rendezésére, szabályrendelet készítésével megbízott küldöttség beadván jelentését, a szabályrendelet következőleg állapított meg:

A tiszáninneri ev. ref. egyházkerületben az egyházközség tagjai közvetlenül

gyakorolják választói jogukat a presbyterek és egyházgondnokok választásánál. Ezen választás módja és rendje a következőleg állapittatik meg:

a) Választói jogot gyakorolnak mindazon egyháztagok, akik az egyházi törvények 195. §-a értelmében lelkészválasztásra jogosítvák; nevezetesen: az egyházközségeknek mindazon önálló, apai vagy gyámi hatalom alatt nem lévő, egyházi közterheket viselő, 24 évet betöltött, vagy nagykorusított férfi tagjai, valamint özvegy és férjtelen nők is, kik az előző évekről egyházi tartozásaikat a választást megelőzőleg lerótták s kik az egyházi hatóság által, a fegyelmi törvények értelmében, egyházi vétség miatt, szavazási joguk elvesztésével büntetve nincsenek.

b) A választók névsora a presbyterium által előre elkészítendő és megtekintés végett alkalmas helyre kiteendő.

c) A választás napja, azt megelőzőleg egy héttel, vasárnap a templomi szószékből kihirdetendő.

d) A kitűzött napon és órában, a szavazatképes egyháztagok a templomban vagy más alkalmas helyen gyűlnek össze, hol a lelkész, az ünnepélyes cselekvény fontosságához képest, rövid beszédet tart, mely után a lelkész, vagy ahol főgondnok is van, a kettős elnökség, az egyházközségi választó-gyűlést megnyitottnak nyilvánítja és az összes választókat szavazásra felszólítja.

e) A szavazás megkezdése előtt az elnökséghez szavazatszedő-bizottság is választható.

f) A szavazás, a helyi körülmények vagy a választók számához képest, fölkiáltás útján vagy névszerinti szavazás által történik. A jelenlevők szavazatai beadása után az elnökség még egy negyedórai határidőt tűz ki a szavazók jelentkezésére. A negyedóra elteltével a szavazás berekesztetik. A szavazatok az elnökség, illetőleg a szavazatszedő-bizottság által összeszámoltatnak és a legtöbb szavazatot nyert egyháztagok presbytereknek jelentetnek ki.

g) Az újonnan választott presbyterek a választási nap után következő vasárnapon, délelőtt istenisztelet után, a rájuk vonatkozó egyházi törvények fölolvása után, a templomban ünnepélyesen föleskettetnek, ezen eskümintá szerint:

„Én, N. N., esküszöm az élő Istenre, hogy elvállalt presbyteri tisztemet az egyházi törvények értelmében híven és igazán betöltöm“ sat.

h) Az egyházközségi gondnok választása is hasonló módon történik.

- 22.** Az elnökség közgyűlésünket a konventi képviselők megválasztására híván föl, s ennek folytán egyházkerületi közgyűlésünk szavazati joggal bíró tagjai beadván szavazatukat, a beadott 37 szavazatból általános többséggel

konventi képviselőkül megválasztattak, egyházi részről, rendes képviselőkül: Szentpétery Sámuel és Fejes István; világi részről: Hegedűs László és Mocsáry Lajos. Pótképviselőkül, egyházi részről: Makkay Dániel és Béky Sámuel; világi részről pedig Lükő Géza és Orbán József.

- 23.** Hasonlólag fölhivatván az elnökség által egyházkerületi közgyűlésünk, a konventnek mintegy kiegészítő osztályát képező tanügyi bizottsági képviselőknek megválasztására; a beadott szavazatok szerint szótöbbséggel tanügyi bizottsági tagokül megválasztattak:

Dr. Lengyel Endre, Szinyei Gerzson, Terhes Barna és Mitrovics Gyula rendes tagoknak, Radácsi György és Dókus Gyula pedig póttagoknak.

- 24.** Elnök szuperintendens úr jelenti, hogy azon küldöttség — mely egyházkerületünk által annak idejében azzal bízott meg, hogy nézze át a sárospataki főiskola kormányzati szabályait, s erre nézve megtéven észrevételeit, nyujtsa be a mutatkozó szükségek szem előtt tartásával készített kormányzati tervezetét — föladatát megoldotta s beadta tüzetes és nagyterjedelmű javaslatát, a kormányzati javaslatban megjelölt teendők vezetése végett szükséges egyének választására nézve is.

Minthogy e kormányzati szabályok felettvaló tanácskozás és végleges megállapodás, kassai egyházkerületi gyűlésünk határozatának értelmében, legközelebbi tavaszi közgyűlésünk föladataúl tüzetett ki; s minthogy ily nagyjelentőségű és főiskolánk anyagi és szellemi ügyeinek vezetése fölött határozó intézkedés minél behatóbb tanulmányozást és minél több oldalról való megfontolást igényel: azért egyházkerületünk annak tárgyalásába ez alkalommal nem bocsátkozik, hanem korábbi határozatához képest, annak megállapítását legközelebbi tavaszi közgyűlésünkre tartja föl; felkérvén az elnökséget arra, hogy a bizottság kormányzati javaslatát 200 példányban kinyomatván, annak terjesztése által alkalom nyujtassék arra, hogy úgy az egyházmegyék, mint más érdeklődő körök és egyesek is megtehessék rá észrevételeiket, s ily tüzetes tanulmány és megfontolás által lehetségessé váljék az, hogy főiskolánk ügyeinek vezetésére nézve egy lehető legjobb és annak minden irányú fölvirágoztatását legbiztosabban elősegelő kormányzati szabályzat állapittassék meg.

- 25.** Olvastatott Abauj-Tornamegye törvényhatóságának szuperintendensi hivatalunkhoz intézett átirata, melyben részletesen előadván azon fenyegető veszélyeket, melyeknek Nagy-Kinizs községe általában, s abban a nevezett község ref. egyházának temploma különösen is ki van téve az ott elrohanó Hernád folyó nagymérvű és mindig növekvő partszaggatásai miatt: kéri egyházkerületünket, hogy mint a nevezett egyház fenyegetett helyzete miatt szintén érdekelt testület, járuljon bizonyos öszszeggel azon védművek és megmentési intézkedések költségeinek fedezéséhez, melyeket az abauj-tornamegyei törvényhatóság munkálatba szándékozik venni legközelebb.

Minthogy az itt szóban forgó veszélyektől az illető községeket s azokban talán az egyházakat is megmenteni első sorban az illető megyei törvényhatóságnak a kötelessége; s minthogy az ide terjesztett átiratból egyelőre még nem is tudható az, hogy mennyi volna körülbelől azon öszszeg, mely a szándékolt védművekre adatván ki, abból aránylag a szintén fenyegetett nagy-kinizsi egyházra esnék; s minthogy végre egyházkerületünk, mint azt legközelebbi őszi közgyűlésünk 87. számú jegyzőkönyvi pontja feltünteti, a nagy-kinizsi egyháznak épen ilyen célra 100 frtot már tényleg adományozott is, sőt ugyanezen jegyzőkönyvi határozat értelmében segélygyűjtésre is ajánlott: ezen okoknál fogva egyházkerületünk az abauj-tornai törvényhatóság kérelmének ilyen alakjában eleget nem tehet, hanem, igenis, megígéri azt, hogyha a szándékolt védművek tényleg megtétetnek, azoknak kiállításai költségei birtokaránylag és az érdekelttséghez képest kivettetnek: annak idejében a lehetőséghez képest úgy fog intézkedni, hogy a nagy-kinizsi egyháznak módot nyujthasson arra nézve, hogy a reá háramló méltányos kötelezettségnek majdan eleget tehessen. Egy előleges öszszeg megajánlása egyházkerületünk részéről ez idő szerint már csak azért sem lehetséges, mert ily célokra annyi oldalról igénybe vett pénztára külön alappal nem rendelkezik.

- 26.** Olvastatott a szántói ref. egyház főgondnokának kérvénye, melyben a szántói egyház és Kiss János között, egy, az egyház tulajdonában levő beltelek eladása felett kötött s az abauji egyházmegyének Göncön, 1881. augusztus 30, 31-ik napjain tartott közgyűlésén, a 33. számú határozattal jóváhagyott adásvételi szerződést megerősíteni kéri.

Egyházkerületünk a kérdéses beltelek eladását engedélyezvén, a jóváhagyást az adásvételi szerződésre rávezettetni határozza.

27. Olvastatott néhai Árvai József árváinak, Nemes Ferenc gyám által benyújtott folyamodványa, melyben — tekintettel egyrészt azon jelentékeny szolgálatokra, melyeket az elköltözött férfi sokoldalú munkássága által általában a népnevelésnek s közelebbről egyházkerületünk tanügyének is életében tett, másrészt az említett árvák elhagyatott és nyomasztó sorsára — kegyelemből megváltoztatni kéri az egyházkerület folyó évi április hó 25-ik napján tartott tavaszi közgyűlésének 79. számú d) pont alatt hozott határozatát, amelynek értelmében a főiskolai gazdasági választmány, az Árvai örökösökkel, a népiskolai könyvek írói díja tekintetében, a leszámolást az ott megállapított elvek szerint utasítatik megejteni.

Egyházkerületünk az Árvai József árvái folyamodványát az egyházkerületi számvevőszékhez teszi át, azon utasítással, hogy tüzetesen átvizsgálván mindenekelőtt azon szerződést, melynek értelmében egyházkerületünk az egyetemes tanügyi bizottságtól az Árvai-féle népiskolai könyveket átvette, illetőleg megvásárolta; aztán minden ez ügyben tett intézkedéseket és határozatokat: jövő tavaszi közgyűlésünk elé adjon véleményt afelől, van-e szükség ez ügyben újabb határozat hozatalára s általában foroghatnak-e föl oly szempontok, amelyek egyházkerületünket ez ügyben legutóbbi határozatának megváltoztatására birhatnák?

28. Olvastatott a sárospataki népbanknak a téglagyár ügye rendezése tárgyában kelt megkeresvénye.

Véleményes jelentéstétel végett a főiskolai számvevőszékhez tétetik át, jelentése a jövő tavaszi gyűlésünkre bevértván.

29. A magyar kir. vallás- és közoktatási minisztérium Budapesten, folyó évi szeptember 30-án, 1533. szám alatt kelt intézvényében, az ő Felsege uralkodása alatt álló s a birodalmi tanácsban képviselt országok egyikére, Tirolra, folyó évi szeptember hó 15., 16-ik napjain nehezedett elemi csapások, nevezetesen nagymérvű esőzések s felhőszakadások és ezek következtében pusztító árvizek által súlyosan károsultak segélyezése tárgyában, a magyar kir. belügyminiszter úr által az összes törvényhatóságokhoz intézett s bővebb tájékozás végett ./. alatt másolatban közölt körlevelét oly kéréssel teszi át szuperintendensi hivatalunkhoz, hogy a károsultak segélyezéséhez saját részéről is járulni s a hatásköréhez tartozó egyházi hatóságok és közegeket is ez irányban buzdítani sziveskedjék.

Ez intézvény már körözve s a megfelelő intézkedések szuperintendensi hivatalunk által már megtéve lévén, tudomásul vétetik.

30. A brassói ágostai hitvallásu magyar egyház 25 darab kérést iv áttétele mellett segélyt kér.

A kérést-ivek az esperesi hivataloknak püspökünk által már kiküldetvén, további intézkedés szüksége fenn nem forog.

31. Ezen jegyzőkönyvi pontok

a gyűlés folyama alatt meghitelesítették.

J e g y z e t t é k : *Bálint József*, egyházkerületi főjegyző, a 2, 3, 29, 31.;

Mitrovics Gyula, aljegyző, az 1, 4, 5, 22, 23, 24, 25, 27.;

Debreczeni Bertalan, világi jegyző, a 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 26, 28, 30. pontokat.

A jegyzőkönyvben foglalt tárgyak rövid kimutatása.

1. Elnök szuperintendens a gyűlést imával, a főgondnok pedig beszéddel megnyitják.
2. A gyűlési képviselők igazoltatnak.
3. A meg nem jelent képviselők beküldött mentségeinek hely adatik.
4. A legutóbbi zsinat által megalkotott s az elnökség által fölmutatott egyházi törvények kihirdetése az egyházkerületekre bízott.
5. S azok ez alkalommal kihirdetetteknek nyilvánítottak.
6. A kihirdetett törvények életbeléptetése céljából megfelelő szabályrendeletek hozatala elhatározott.
7. Míg a törvények teljesen életbeléptethetnének, addig a régi gyakorlat hagyatik meg.
8. A presbyteriumok újjászervezésére szolgáló szabályrendelet megkészítésére bizottság neveztetik.
9. Az egyházmegyéknek a restauratio kérdésének elintézése s a tanácsbírák számának megállapítása saját szabadságukra hagyatik.
10. Az egyes egyházmegyék képviselőinek száma elhatározatik.
11. Az egyházkerületi tanácsbírák választása iránt intézkedés tétetik.
12. A főtanodák és gimnáziumok képviselőinek száma szintén megállapittatik.
13. A segédlelkészek kibocsátásáról és elhelyezéséről való intézkedés módozatainak lehető megállapítása, valamint az egyházkerületi levéltár kezelése iránt egy küldöttség javaslat készítésével bízatik meg.
14. Az egyházkerületi tanügyi bizottság, jelen szervezetével s hatáskörével továbbra is meghagyatik.
15. A megalakuló egyetemes konventre küldendő képviselők megválasztása iránt előintézkedés tétetik.
16. Az ünnepi követségekre s templomi szószéki szolgálatokra kik bocsáthatók? Véleményezésre küldöttség bízatik meg.
17. Az iskolatanítók szószéki szolgálata iránt is azon küldöttségtől váratik vélemény. Valamint:
18. A temetési szertartások szabályozása.
19. A lelkészválasztási törvény életbeléptetése, és
20. Az egyházi adókönyvek készítése iránt is ugyanazon küldöttség bízatik meg javaslattétellel.
21. A presbyteriumok rendezésére szolgáló szabályrendelet készítésével megbízott küldöttség beadott munkálata egészben elfogadtatik s az egyházmegyékhez küldetik.
22. A konvent, valamint
23. Az egyetemes tanügyi bizottsági tagok is megválasztatnak.
24. A főiskolai új kormányzati szabályok, az egyházmegyékhez megfontolás és arra észrevételeik megtétele végett kiadatik.
25. Abauj-Tornamegye törvényhatóságának a nagy-kinizsi egyház ügyében tett megkeresésére válasz adatik.
26. A szántói reform. egyház adásvevési ügye jóváhagyatik s az engedély a kérvényre rávezettetni határozatik.
27. Az Árvai József árvái nevében, az illető gyám által beadott kérvény az egyházkerületi számvevőszékhez áttétetik véleményezés végett.
28. A sárospataki népbank, a téglagyár ügye rendezése tárgyában beadott megkeresvénye a főiskolai számvevőszéknek kiadatik.
29. A magy. kir. vallás- és közoktatási minisztérium intézménye a pusztító esőzések, felhőszakadások által súlyosan károsult tiroliai segélyezésére nézve.
30. A brassói ágostai hitvallású magyar egyház kérő-ívei szétküldettek.
31. Ezen jegyzőkönyvi pontok meghitelesítése.

Betűrendes tárgymutató

arra, hogy mely határozatok mely testületeket, bizottságokat vagy egyeseket illetnek.

- Árvai József örököseit 27.
 Béky Sámuel abauji egyházmegyei tanácsbirót 13., 17., 18., 19., 20., 22.
 Bódogh Károly alsózempléni egyházmegyei tanácsbirót 28.
 Csider Károly gömöri egyházmegyei tanácsbirót 13., 17., 18., 19., 20.
 Debreczeni Gábor felsőborsodi esperest 13., 17., 18., 19., 20.
 Debreczeni Bertalan egyházkerületi világi jegyzőt 13., 13., 18., 19., 20.
 Dókus Gyula felsőzempléni egyházmegyei tanácsbirót 8., 13., 17., 18., 19., 20., 23.
 Egyházkerületi főtanodát és gimnáziumokat 12.
 Egyházkerületi tanügyi bizottságot 14.
 Egyházkerületi számvevőszéket 27.
 Egyházmegyéket általában 5., 7., 9., 10.
 Farkas József tornai egyházmegyei tanácsbirót 13., 17., 18., 19., 20.
 Fejes István főiskolai egyházi algnokot 8., 22.
 Főgnokoki hivatalt 4.
 Főiskolai széket 16.
 Hegedűs László főiskolai világi algnokot 22.
 Kálniczky János felsőzempléni esperest 13., 17., 18., 19., 20.
 Kovács Károly ungi egyházmegyei gnokot 13., 17., 18., 19., 20.
 Lengyel Endre alsózempléni egyházmegyei tanácsbirót 23.
 Lükkő Géza tornai egyházmegyei gnokot 22.
 Makkay Dániel ungi egyházmegyei tanácsbirót 13., 17., 18., 19., 20.
 Mitrovics Gyula egyházkerületi aljegyzőt 23.
 Mocsáry Lajos alsóborsodi egyházmegyei tanácsbirót 22.
 Nagy Pál gömöri esperest 13., 17., 18., 19., 20.
 Orbán József akadémiai tanárt 22.
 Radácsi György akadémiai hittanárt 23.
 Ragályi György felsőborsodi egyházmegyei gnokot 13., 17., 18., 19., 20.
 Sárospataki népbankot 28.
 Szántói egyházat 26.
 Szinyei Gerzson akadémiai tanárt 8., 23.
 Szuperintendensi hivatalt 4., 13.
 Teleky Péter abauji egyházmegyei tanácsbirót 17., 18., 19., 20.
 Terhes Barna alsózempléni egyházmegyei tanácsbirót 13., 17., 18., 19., 20.
 Tóth Dániel alsóborsodi egyházmegyei főjegyzőt 13., 17., 18., 19., 20.
 Vay Béla báró alsóborsodi egyházmegyei gnokot 13., 17., 18., 19., 20.
 Ifjú báró Vay Miklós alsózempléni egyházmegyei gnokot 13., 17., 18., 19., 20.
 Vajányi Lajos tornai egyházmegyei tanácsbirót 13., 17., 18., 19., 20.

II.

**A tiszáninneni ev. ref. egyházkerület 1883. évi április hó 24., 25., 26-ik napjain
Miskolcon tartott tavaszi közgyűlésének**

JEGYZŐKÖNYVE.

A tiszáninneni ev. ref. egyházkerület tavaszi közgyűlése tartatott Miskolcon, 1883-ik évi április hó 24., 25., 26-ik napjain. Elnökök: *Kun Bertalan*, püspök és ifjabb báró *Vay Miklós*, mint jelen volt legidősebb egyházmegyei gondnok.

Jelen voltak mint képviselők:

Az abauji egyházmegyéből: Fodor Pál, esperes; *Komáromy László*, egyházmegyei gondnok; *Veress Sámuel*, *Idrányi Ferenc*, papi; *Meczner József*, világi tanácsbírák és *Antalfi László*, egyházmegyei főjegyző.

Az alsóborsodi egyházmegyéből: Bornemisza József, esperes; báró *Vay Béla*, egyházmegyei gondnok; *Édes Abrahám*, *Futó Sámuel*, *Tóth Dániel*, papi; *Mocsáry Lajos*, *Papszász György*, világi tanácsbírák.

Az alsózempléni egyházmegyéből: Kopré Ferenc, esperes; ifjabb báró *Vay Miklós*, egyházmegyei gondnok; *Bodolay József*, *Terhes Barna*, papi; dr. *Lengyel Endre*, *Bódogh Károly*, báró *Vay Sándor*, világi tanácsbírák; *Tóth Lajos*, egyházmegyei főjegyző.

A felsőborsodi egyházmegyéből: Debreczeni Gábor, esperes; *Ragályi György*, egyházmegyei gondnok; *Tóth Menyhért*, papi; *Fekete József* és *Losonczy Károly*, világi tanácsbírák.

A gömöri egyházmegyéből: Nagy Pál, esperes; *Ragályi Gyula*, egyházmegyei gondnok; *Szentpétery Sámuel*, *Réthy József*, papi; *Csider Károly*, *Farkas Abrahám*, világi tanácsbírák; *Kovács László*, egyházmegyei főjegyző.

Az ungi egyházmegyéből: Szabó András, esperes; *Kovács Károly*, egyházmegyei gondnok; *Makkay Dániel*, *Szabó József*, papi tanácsbírák; *Orémus Dániel*, egyházmegyei főjegyző.

A felsőzempléni egyházmegyéből: Kálniczky János, esperes; *Tóth Ferenc*, papi; *Dókus Gyula*, világi tanácsbírák; *Böszörményi Károly*, papi; *Dókus Ernő*, egyházmegyei világi főjegyzők.

A tornai egyházmegyéből: Lovass Sámuel, esperes; *Lükő Géza*, egyházmegyei gondnok; *Vajányi Lajos*, papi; *Vécsey József*, világi tanácsbírák; *Kapossy György*, egyházmegyei főjegyző.

A sárospataki főiskola részéről: Fejes István, főiskolai papi; *Hegedüs László*, világi algondnokok; *Raddcsi György*, akadémiai; *Kovácsi Sándor*, gimnáziumi igazgatók; *Zsindely István*, gazdasági választmányi elnök; *Németh László*, jogigazgató.

A miskolci főgimnázium részéről: az összes tanári kar

Az egyházkerületi főleánynövelde részéről: Tóth Pál, igazgató-tanár.

Jegyzőktől: Bálint József, egyházkerületi fő-, *Mitrovics Gyula* al- és *Debreczeni Bertalan*, világi jegyzők.

Ezeken kívül számos egyházi és világi férfiak.

1. Elnök, püspök úr, mindenekelőtt Isten gyámolító segedelmét kérvén buzgó imában köztanácskozá-sunkra, majd a gyűlés egybegyűlt tagjait meleg szavakban üdvözölvén:
a gyűlést megnyitottnak nyilvánította.
2. Elnöki jelentés szerint főgondnokunkat magas állásával együtt járó sok és fontos dolgai, különösen pedig az országgyűlésen épen tárgyalás alatt levő egyházi ügyek és főleg a középiskolák szervezésére vonatkozó országos intézkedések folyamatban léte tartván vissza a jelen gyűlésünkön való megjelenésről.
Tudva azt, hogy tisztelt főgondnokunk épen ezen egyházi és iskolai ügyeink iránti mély érdeklődése, s az azok fölötti országos tanácskozás éber figyelemmel kísérése, s abba az ő nagyhatású befolyásának, egyházunk s iskoláink javára lehető minél behatóbb érvényesítésének szüksége által lőn közöttünk megjelenésében akadályozva: ez megnyugtató tudomásul vétetett.
3. Főgondnokunk távolléte miatt a világi elnökség helyettesítésének szüksége állván elő:
arra ifjabb báró Vay Miklós, alsözempléni egyházmegyei, mint legidősebb gondnok kéretett föl. Ki is a fölhívásnak engedve, elnöki székét a közgyűlés üdvözlete mellett azonnal el is foglalta.
4. A képviselők megbízó-levelei
igazoltattak.
5. Bernáth Elemér, felsözempléni egyházmegyei gondnok, szintén királyi táblai pótbírói hivatalánál fölmerült s épen jelenleg, sürgős elintézést igénylő ügyek általi elfoglaltatását hozván föl elmarádása indokául:
mentsége elfogadtatik s tudomásul vétetik.
6. Majd elnök, püspök úr, a lefolyt év alatt egyházi életünkben történt nevezetesebb mozzanatokról, a vallás és közoktatás terén fölmerült jelentékenyebb eseményekről, úgyszintén több fontos egyházi és iskolai ügyeknek halasztást nem szenvedhető, tehát általa időközüleg teljesített elintézéséről évi jelentését fölolvassa, amint következik:

Főtiszteletű egyházkerületi közgyűlés!

Év. ref. egyházunkra nézve, eme fontos időszakban, midőn mindenfelé folynak a mozgalmak, az egyházi új törvények életbeléptetésére nézve, s midőn látjuk, hogy mindenfelé nagyobb hullámokat vernek fel ezen mozgalmak, mint minálunk: azt hiszem, én jelentésemet nem kezdhetem fontosabb tárggyal, mintha megnyugtatósúl röviden előadom azokat, melyek az új törvények életbeléptetésére nézve, a főtiszteletű egyházkerületi gyűlés intézkedése folytán megtörténtek egyházkerületünkben.

Az esperes uraktól beadott értesítések szerint, az új törvények alapján, az egyházközségek s presbyteriumok, kevés kivétellel mindenütt szervezve lettek, és pedig minden nagyobb nehézségek nélkül; a gondnokok, valamint más kisegítő tisztviselők, hol ezekre szükség volt, részint megválasztattak, részint választatásuk iránt az intézkedések megtétettek. Tudtommal, egy pár eseten kívül, semmi zavar nem háborította a választásokat, e két esetben is, a zavar az előjáróknak eszélyes fellépések által korán lecsendesítettett.

Az új törvények iránti ezen hajlam s készség méltán engedi reménylenünk, hogy a törvények életbeléptetésének továbbvitele sem fog nehézségekbe ütközni, annyivalinkább, mert a főtiszteletű egyházkerület bölcsesége még azon törvényekre nézve is, melyek egyházkerületünk

szellemével s közigazgatási multjával nincsenek összhangzásban, meg fogja találni a törvények által az egyházkerületek részére engedményezett szabályrendeletekben azon közvetítő módokat, melyek megbarátkoztatnak bennünket s egyházainkat az új intézményekkel is.

Az egyházmegyék, is legközelebb tartott gyűléseiken, elfoglalták törvényes helyzetüket; több helyen a törvényben megjelelt képviselők, gyűlési tagok befolyásával tartották már meg gyűléseiket; némely egyházmegyék, élve autonom jogaikkal, a restauratio álláspontjára helyezkedtek, mint az alsózempléni, felsőborsodi, s már régibb gyakorlat szerint az ungi egyházmegye tisztviselői lemondottak s új választás rendeltetett el; a többi egyházmegyék a régi állásponton maradtak meg, kormányon levő tisztviselőikkel.

A folyó év január 23-ik s több napjain Budapesten tartott convent is megtette a maga körében, a törvények életbeléptetése tekintetében, a zsinat által rábizott lépéseket. A conventi bíróság tagjait 15 számban megállapítván, meg is alakította. Szakbizottságokat alkotott a maga kebelében. Az egyházi közalap rendszabályai megalkottattak. A köznevelési és közoktatási szervezetről, az országos zsinat által alkotott munkálatot, melyben ev. ref. egyházunk álláspontja kifejezést nyert, az országgyűlés elnökéhez, általa magához az országgyűléshez benyújtotta. A lelkész-képességi vizsgák reformja ügyében az egyházkerületeket nyilatkozatra felhívta, s a zsinat megbízásából mindezen ügyeket megindította. Így reménylenünk lehet, hogy felül és alól megindítván a törvények mielőbbi életbeléptetésére a mozgalom, az új törvények egise alatt ev. ref. egyházunk új lendületet veend, s egyházkerületi gyűlésünk szervezetének kiegészítésére az egyházkerületi tanácsbírák megválasztására is megtehetjük intézkedéseinket.

A lelkészválasztás, segédlelkészek kibocsátása s elrendelése, s több más ügyekben szabályrendelet elkészítésével megbízott nagy választmány is eleget tett megbízatásának; javaslatát elő fogom terjeszteni. Ezen javaslat iránt a bizottság, a főtiszteletű egyházkerület jóváhagyása reményében, akként intézkedett, hogy az küldessék ki általam megbirálás végett az egyházmegyékhez, s ez általam eszközöltetett is, s az egyházmegyék birálatai be is adattak. Alkalmoszerűnek tartván ezeknek ekénti rövid felemlítését, áttérek azokra, amelyek tulajdonképen tárgyait képezik évi jelentésemnek. Először is örömmel jelenthetem, az egyházmegyékből beterjesztett jelentések folytán, hogy a vallás-erkölcsi élet gyülekezeteinkben — tekintve a kor áramlatát — megnyugtató. A gyülekezetekben csend és béke uralkodnak. A lelkészek, tanítók gyülekezetükkel jó egyetértésben élnek, mely kedvező körülményt igazolja az is, hogy a lefolyt egyházi évben, két eseten kívül, több esete a hívek s belső emberek közti viszálynak egyházkerületünk előtt meg nem fordult. Ez mindenesetre megnyugtató jelensége annak, hogy lelkészek s egyháztagok, áthatva egymás iránti kötelességérzetétől, kölcsönösen igyekeznek megfelelni feladatuknak.

Az egyházmegyei előjárók híven őrködnek. Minderre kétségenkívül nagy befolyása van annak, hogy az egyházakban a jó rend felett, részint hivatalos körökben, részint az egyházmegyei gyűléseken, idejekorán igyekeznek orvosolni a bajt, hol azok mutatkoznak, így az éber felügyelet s bölcs elővigyázat megtermik jó gyümölcsüket.

Az egyházmegyék köréből felemlitendőnek vélem, hogy két egyházmegyének tisztviselői tömegesen lemondtak s új választást rendeltek el. Alsó-borsodban és Felsőzemplénben az esperesi hivatalok betöltettek, az előbbi egyházmegyében nagytiszteletű Bornemisza István, az utóbbiban nagytiszteletű Kálniczky János, mihályi lelkész urak választattak meg, kik a legközelebb tartott egyházmegyei gyűléseken hivatalukat ünnepélyesen el is foglalták.

Mint kegyeletes tény hozom tudomására a főtiszteletű egyházkerületnek azt, hogy főtiszteletű Lovass Sámuel, tornai ref. esperes úr, 50 éves lelkészi jubileumát, a nagytiszteletű tornai egyházmegye mult március hó 28-án Körtvélyesen tartott közgyűlése alkalmával, kegyeletesen megülte. Azt hiszem, hogy egyházkerületünk is meg fog emlékezni ez ünnepélyről, s lelkészi és esperesi karunk annyi érdemeket szerzett s mindnyájunk által tisztelt veteránja 50 éves hivata-

loskodása felett örömrétét, s hálás elismerését, jegyzőkönyvileg fogja kifejezni, valamint azon szívből eredő óhaját, hogy a főtiszteletű esperes urat, az isteni gondviselés lelki-testi erőben, még számos esztendőig éltesse, hogy így egyházunk ügyeit további hűséggel szolgálhassa.

Az egyházakban s hiveinkben az idők mostohasága mellett sem csüggedő buzgóságra, vallásos érzületre mutatnak azon jótékony adakozások, egyházi s iskolai célokra tett alapítványok, építkezések, melyek az egyes egyházakból a lefolyt egyházi évben tétettek. Nem nagyok ezek egyenként s külön véve, de nagyokká, jótékonyakká lesznek együvé folyva, egy célban egyesülve, úgy mint az eső, vagy harmateseppek, egygyé folyva, ujjtanak, termékenyitenek, érett gyümölcsöket teremnek. Százakra mennek ezek egyes egyházakban, ezerekre egyes egyházmegyékben. Csakhogy egy megyét felemlitsek tájékozásul: 18,227 frtra megy azon jótétemény, mit az alsó-zempléni egyházmegyében az áldozatkészség egyházi célokra, építkezésekre adott s egyenes adományokból összehordott.

Egyébiránt e tekintetben a részletes adatok ime a következők:

I. Az abauji egyházmegyében.

a) Adakozások:

Csányban a hívek Isten dicsőségére 13 frt. 40 krt raktak össze. H-Zsádanban Isten dicsőségére 2 frt. 60 kr. gyűlt be. Szkarosban Jakcsi Istvánné a templom belsejét saját költségén kimeszeltette; Molnár Jánosné Isten dicsőségére 1 frtot adott. N-Szaláncon Isten dicsőségére befolyt 7 frt. 20 kr. Bogdányban Isten dicsőségére 29 frt. 48 kr. gyűlt. A hívek saját körükben az iskola felépítésére 116 frt. önkéntes adományt gyűjtöttek. P-Szinye Isten dicsőségére 15 frt. 40 krt adott; Nagy Pál úr, tusa-ujfalusi lakos, a szószékre 10 frt. értékű kék posztó-terítőt; Mihók János gondnok neje pedig az úrasztalára egy félselyem-kendőt adott. Kemencén Isten dicsőségére 5 frt. 25 kr. gyűlt. Böödben Isten dicsőségére 29 frt. 20 krt adakoztak. Beszterben Isten dicsőségére 37 frt. 88 krt raktak össze a buzgó hívek. Vajkócon a hívek az építkezési költségek fedezésére eddigelé 70 frt. 10 krt fizettek be; Ő felsége, a király, saját pénztárából 380 o. é. frtot méltóztatott legkegyelmesebben adományozni; az államsegélyből 100 frtot kapott. Ugyanezen egyháznak a beszteri egyház 10 frtot; a közigazgatási szolgabíró 9 forintot; Budaméri lakos, nagys. Újházi Józsefné asszony ágost. hitv. 20 frtot; ugyancsak ottani lakos, nagys. Újházi Sándorné asszony 1 frtot adományoztak. Az építendő iskolához kassai lakos, nagys. Forgács József úr 15 köb-öl követ; lapiis-pataki lakos, nagys. Keczer Miklós úr 20 köb-öl követ adományoztak. Az abosi ág. hitv. egyház pedig ugyanazon célra 12 darab fenyűfát ajándékozott. Kassán az egyház tagjai az egyház szükségének fedezésére 624 frtot, az egyházkerületi gyűlés költségeire 1181 frtot adtak, mely utóbbi áldozatkészség a legnagyobb elismerésre és méltánylásra érdemes. Bárcán a hívek Isten dicsőségére 10 frtot adakoztak. G-Bátorban Vendégly Gábor úr a lelkészlakon a tornác felállítására 34 frt. 46 krt adományozott; Feldheim Ignác 6 forint 93 krt; Budai Istvánné egy db. 3 kapás szőlőt adott; Bodon Barna lelkész az egyházi jegyzőségért járó 8 frt. tiszteletdíjat az egyháznak ajándékozta. Pamlényban Pamlényi György főgondnok úr, a szegény gyermekek iskoláztatásáról saját költségén gondoskodik. Vajdán Tuczentaller László és nője Kőrösi Mária, nagy-kereki lakosok, a szószékre egy aranyos rojtú megyszínű selyem-bársonyterítőt ajándékozott. Litkán a községi előljáróság az egyháznak 9 forint 80 krajcárt adott; Szalán ugyanott Kardos Józsefné, római katolikus, egy fehér kamuka-abroszt az úrasztalára. Szombathi Józsefné, született Gömöri Katalin egy díszes fekete selyem-terítéket ajándékozott az úrasztalára. Novajban Beke Bertalan körjegyző úr, a község által fizetendő 47 frt. 27 krt az egyháznak adta. Ugyanott Orsó János és András egy 38 frt. 40 kr. értékű belül aranyozott ezüst-poharat adtak az úrasztalára. Mérán Pallagi István 200 frtot alapítványozott úgy, hogy ezen összeg addig nevelendő, míg kamatjával együtt 1000 frtra emelkedik; akkor a kamatok az egyház

szabad rendelkezésére állanak. Nyitraivánkai Vitéz Viktornő, K.-Vajdai Szentimrey Irma ő nagysága, sajátkezűleg készített az úrasztalára egy kis kendőt, melynek szürke talaján himzett virágok műbecset kölcsönöznek. Bizáki Puky Pálnő, Bánó Krisztina ő nagysága, az a.-mériai úrasztalra egy zsemlyeszínű virágos, széles selyemrojtjal ellátott értékes nagy selyem-kendőt adott. Jenei József gondnok Isten dicsőségére adott 20 frtot, melyből a Vadászi-féle peres fundus költségei fedeztetnek. Aszalón Balázs Ferenc 1 frtot adott iskolai célra. Ongának Kissely Pál úr 10 frt.; méltóságos Darvas Imre, abauji főispán és testvére Darvas Béla urak 20 frtot; a község bírása 11 frt. 50 krt; a lelkész és többi egyháztagnak 24 frt. 50 krt adtak a templom kerítésére. Szikszón tekintetes Sípos Pál úr a kórházi szegények felsegélésére 5 frtot adott; a szegény iskolás gyermekek felsegállítására pedig Vizi Miklós 1 frtot; Nagy Mihály özvegye 5 forintot adtak. Kupán Bartha Pálnő úrhölgy, Bodnár Borbála asszony, egy értékes fekete kockás nagyrojtú selyemkendőt; Budai Erzsébet f.-vadászi cigánynő pedig egy kisebb fehér csipkés, piros rózsával szegélyezett kendőt adtak az úrasztalára. Rásonyon Csoma Istvánné, született Miklós Mária ő nagysága egy sötétpiros, színes virággal hímezett, gazdag arany-csipkével körített értékes kendőt adományozott. A bereti tüzkarvallott egyháznak nagyságos Kubinyi Miklós úr 10 frtot adományozott. Buzitai egyháznak Vendégny Gábor úr 10 frtot; Szóráth Therézia pedig a restei egyháznak az úrasztalára egy selyem-kendőt adományozott. A Pányi leányegháznak Komjáthy Katalin, néhai Konez István özvegye, egy szép selyem-kendőt adományozott. A komoróci egyháznak idősb Rácz Józsefnő, született Fodor Klára asszony 100 frt. alapítványt tett avégett, hogy annak kamatából vételessék meg az úrasztalához szükséges kenyér és bor évenként. Nagyidán Kis Csáji István Isten dicsőségére 15 frtot, Kusnyér István 1 frtot, Tóth András 2 frtot, Restei Andrásné 2 frtot, Csáji Zsuzsanna 1 frtot, ifjú Bene Andrásné 2 frtot, Ducsa Jánosné 1 frtot, Bene Andrásné 1 frtot, Tóth Andrásné 2 frtot, Orosz Andrásné 1 frtot, Szaniszló Mihály 1 frtot; összesen 29 frtot adományoztak. Szántón Megyaszay Istvánné az egyháznak 3 frtot adott; a csizmadia-ipartársulat egy 180 frt. értékű csinos márvány úrasztalt csináltatott; Szabó Károlyné egy szép piros terítőt; Csajka Etelka k. a. egy fehér cérnából horgolt terítőt készítettek. N.-Kinizs 312 frt. adóhátralékot letörlesztett. Kérben Vályi József neje, méltóságos Hajdu Izabella, róm. katolikus úrnő a szószékre 50 frt. értékű terítőt ajándékozott; ugyanott néhai Kiss József végrendeletileg 200 frtot hagyományozott, özvegye pedig, Trócsányi Teréz asszony, az úrasztalát évenként kenyérral s borral ellátja s ezt már a múlt évben is teljesítette. Vilmány 146 frt. 17 kr. adósságot törlesztett. Ugyanezen egyháznak Nemes Benke Zsuzsanna, vilmányi születésű, de 30 év óta Bukarestben lakó nő, a helybeli lelkész közbenjárása folytán egy 60 frt. értékű aranyozott ezüst-kelyhet, egy 10 frt. értékű úrasztali szőnyegterítőt, legközelebb pedig a húsvéti szent ünnepekre egy 160 frtos, arannyal gazdagon kivarrott, égszínkép atlasz úrasztali terítőt ajándékozott. A vizsolyi beteges tanítót, Kanócz István urat, az áldozatkészségükről előnyösen ismert korláti közbirtokos urak, saját költségükön, gyógyulás végett a pöstyéni fürdőbe küldötték. Göncön Fazekas István gondnok és nője Bakos Juliánna egy 92 frt. értékű úrasztali diszes poharat ajándékoztak; végrendeletileg pedig Kelemen Jánosné, Bártfai Erzsébet 3 vékás-, Kölből András 2 hold szántóföldet, 1 vékás rét, 1 1/2 vékás legelőföldet, Andorkó Ferenc 2 vékás rétföldet hagyományoztak. Az orgona-alap növelésére egyesek adományoztak 120 frtot. A nyírii egyház hívei 3 frt. 70 krt adtak Isten dicsőségére; L. Kovács János, Iván János, Lőrincz János, 3 úrvacsorai alkalommal kenyeret és bort szolgáltatottak. A pányoki leányegház temploma a hívek adományaiból berendeztetett s ünnepélyesen felszenteltetett; az e célra kegyes adakozók közt tisztelettel említendő tisztelendő Kiss Lajos ref. lelkész úr 20 frttal, Kórán János 20 frttal, Pataki Pál 8 frt. adománnyal. Továbbá a lelkészi székre Bakkai Pál egy 4 forint értékű zöldposztót; Radácsi Mária asszony az úrasztalára egy 10 frt. értékű terítőt, s végre Nagy József gondnok, egy lilaszínű kisebb kendőt ajándékoztak. Győrken 40 frt. 70 kr.; F.-Csáiban 14 frt. 50 kr. gyűlt Isten dicsőségére.

b) Építkezések :

Csány, leégett csüre helyett, a tűzkárbiztosítási összeget, 25 forinttal és sok munkával pótolva, a réginel nagyobbát építtetett. Nádasd két parochialis szobát kideszkáztatott 40 frt. 17 kr. költséggel. H.-Zsádány templomának külfalát újból vakoltatta, a paplakot s melléképületeit rendbehozatta. P.-Szinye a parochián 100 öl hosszú kerítést húzatott, melyhez vesszőt nagyságos Forgács József úr, szinyei földbirtokos adott. Vajkóc a mult évben leégett egyházi épületeit 1451 frt. 17 kr. erejéig helyreállította; az iskolaépítésre van 460 frt. 64 krja. Kassa a paplakon és templomon 498 forint 57 krt igénylő javítást eszközöltetett. G.-Bátorban a templomtetőzet 265 frt. kiadással rendbehozott. Szászfá a lelkészkerthben 50 öl hosszú deszkakerítést húzatott 90 frt. költséggel. Vajda a paplak tetőzetének északi oldalát 210 db. zsúppal kiigazította. F.-Kércs a tanítói lak kertjét 300 méternyi sövénynyel körülkeríttette. Szala tanítói lakát 750 frt. költséggel teljesen befejezte. Novajban a templomkerítés teteje 56 forint kiadással új fedéllel láttatott el. Mérán a paplaknál 15 öl hosszú rácsozat húzatott, a templomtető északi része ujonnan fedetett, a mennyezet javíttatott 121 frt. költséggel. A tanítói lak szobája kideszkáztatott, ahhoz gerendát a tanító adott, a költség volt 21 frt. Devecser a tanítói lakon egy új ajtót, kemencét és takarékkonyhakat építtetett. Fügeden a parochialis lakszoba és a tanterem kideszkáztatott. A templomtető gerince új görbe cseréppel befedtetett, a templom padja betapasztatott, a templom és torony kívül és belül 175 frt. kiadással kimeszeltetett. Szentandrás vas-koronával ellátott 218 kilogramm súlyú harangot öntetett, mely a régi hasadt harang beadásával 400 frtba került; a lelkészlakon való magtárba egy 65 forint 40 krba került hambárt, a tanítói lakon sertés- és apró ólat, mely 77 frt. 28 krba került; ugyanott egy kő-kutat építtetett 17 frt. költséggel; a tanítói szobába takarékkonyhát vett 14 frt. 70 krért. Csobád az egyházi épületek körül 20 forintnyi javítást eszközölt. Aszaló az egyházi épületek javítására, templomi előtornác kideszkáztatására, nyole ölnyi rácásra, a lelkészlakba vett öntött vaskályhára 385 frt. 10 krt adott ki. Onga templomát díszes rácskerítéssel vette körül, a tanítói laknál kútat építtetett s egyéb ujításokkal együtt ezekre 142 frt. 92 krt fordított. Szikszó toronyóráját 120 frttal újította, a tanítói pince fala és tetőzete építésére 100 frtot adott; ezenkívül kisebb-nagyobb építésekre 400 frtot adott ki. A.-Vadászon a leányiskola tanterme mozgó székekkel láttatott el s taneszközökkel felszereltetett; az iskola udvarán új istálló építtetett. Tomor az iskola tanítóilak szobáját kipadoztatta és erre több apróbb költségekkel együtt 52 frtnyi összeget fordított. Kupa a tanítói laknál egy sertésólat építtetett s több apró kiadásokkal 80 forintot költött. Selyeb a tantermet kideszkáztatta, magtárát nagyobbította s nagyobb és kisebb javításokra 75 frtot költött. Kázmárkon a lelkészlak oldalszobájába és az iskolába egy-egy vaskályha vétetett. Rásony a lelkészlaknál, alapjától tetőig, faszindelylyel fedett istállót, külső kamrát építtetett, mi a hívek közmunkáján kívül 239 frt. 41 krba került. Bakta a parochiai alsóház egyrészét bezsindelyeztette, az iskola és lelkészlak körül javításokat eszközölt mintegy 44 frtig. Szepsi a mult évben leégett parochiai esüirt felépítteté. A bereti tűzkárvallott egyház a csür helyett újat építtetett, amely 270 frtba került. Pány 75 frt. adósságát az egyházkerületi szükösi pénztárba befizette. Csécs a lelkészlak felét új zszindelytetővel látta el. Szesztán a paplak 230 frt. erejéig ujonnan zszindelyeztetett. Nagyidán a mult évben összeomlott esüirt a hívek saját erejükből új tetővel látták el. H Németi templomát egészen megújíttatá 780 frt. erejéig s a közhasználatnak ünnepélyesen átadá. A migléci leányegyház a mult évben 3000 frt. összeget haladó értékű földbirtokot vett, mi a mult évi jelentésben nem volt felemlítve. Cécén a paplak, a leégett tanítói lak s melléképületek a hívek 150 frtnyi áldozatkészségéből új zsúppal befedettek. F.-Dopsza 9 öl hosszú, 3 öl széles istállót, kamarát, szekerszint, kútat, pincét s kettős sertésólat építtetett 600 frt. értéken felül való költséggel. N.-Kinizs a paplakot, a Hernád alámosása miatt, kénytelen volt elbontani

s követ eladni. Alpár a tanítói kertet 50 öl deszkakerítéssel vette körül. Fony a múlt évben a tanítói lakon 4 új kapufélfát és új kaput csináltatott. Hejce az iskolaházat szalmával, a parochiai istállót zsindelelyel, a sertésólat deszkával fedette be s új kaput készítettett. G.-Ruszká 900 o. é. frton $\frac{1}{4}$ telek külbirtokot vett, a templom zöld-rozsdás kopott falát portland cémenttel bevakoltatta, a parochián 12 öl hosszú kőfalat húzatott. N.-Bozsva temploma fedelének egy részét újonnan zsindelelyeztette, a toronyra új tetőt emeltetett, melyhez a főgondnok, Paluzsa Géza úr 26 frt. értékű fát adott, a hívek pedig áldozatkészséggel járultak; a lelkészlakba 27 frt. értékű vas-kályhát vett. Vily az iskola északi oldalát zsindelelyeztette; a tanítói lakon csürt épített, mihez a hívek fa- és fedőanyaggal járultak. Kajata $\frac{1}{4}$ kül- és belteki állományt vett mintegy negyedfélszáz forinton.

II. Az alsözempléni egyházmegyében.

a) Adakozások:

Tolcsván özv. Csöke Lászlóné, szül. Szemere Amália úrhölgy, saját költségén a templomba 870 frt. értékű orgonát állíttatott be. Erdő-Bénye a templom tetőzete ujitásához 278 frttal járult. Sárospatakon, a templom százados évfordulója ünnepéye alkalmával, közadakozás s perselypénzből befolyt 140 frt., leányiskolája alaptőkéjéhez csatolva azt. Ugyancsak e célra folyó év január 27-én közvacsorával összekötött bál rendeztetvén, több lelkes úrhölgyek áldozatkészsége folytán 526 frt. 40 kr. tiszta jövedelem gyűlt be. A toronyórára a vadász-egylet 403 frt. 33 krt., s a város több polgárai 103 frt. 35 krt. adományoztak. Petrahón Horkai Sándor özvegye, Kállai Eszter, az úrasztalára szép terítő-kendőt ajándékozott. B.-Olasziban a lelkész földjei után eső adót Lónyay Ödön ő nagysága kifizette. Erdő-Horvátiban a lelkész-tanítói javadalom 10 holdnyi területtel szaporodott. B.-Keresztúr a főtiszt. egyházkerületől 140 frtot, a vértessaljai egyházmegyéből 7 frt. 14 krt., a lácai egyháztól 1 frt. segélypénzt vett be. Csobajon Rác Berta, lelkész leánya, egy általa készített úrasztali terítőt adományozott; közmunkával kerestek többen az egyház javára 59 frtot. Tarcalon az éneklő-kar az iskola javára 18 frt. 10 krt.; néhai Horváth György tőkepénzül végrendeletileg 100 frtot hagyományozott; az egyház szőlője javítására egyesek 34 frtnyi munkát teljesítettek. Harkány templom-tornyára tett kivetésből begyűlt 1034 frt. 77 kr.; Csajaghi János 10, Fekete András 3 frtot adott. Tisza-Lucon a confirmált gyermekek 8 frt. 85 kr. értékű úrvacsorai kenyértartó alpacha tányért adományoztak. Kesznyétenben Nagy András egy 17 frt. értékű zöld selyem úrasztali kendőt; özv. Túróczi Mihályné, Bonczér Juliánna, orgona- s óra-alapul 100 frtot; Gyarmati Istvánné, Szabó Sára, egyházi szükségletre 10 frtot adtak. Sajó-Hidvégen az iskolaterem kipadozására főtiszt. püspök úr, házassági felmentvényi díjból 20 frtot; községi előljáróság 10 frtot; Láncai Károly 10 frtot; Kis András, Botka János 1—1 frtot; Gyüker András 2 frtot; az egyház szükségei fedezésére özvegy Csecskedi Istvánné 50 frtot adományoztak; a hidvégi községi magtár pénztára 400 frtot adományozott az iskola javára. Berzéken Molnár Ida kisasszony díszes himzésű úrasztali terítőt ajándékozott 30 frt. értékben. Hernád-Németiben iskolai felszerelésre egyesek által 11 frt. 75 kr. adományoztatott. Kakon az egyház részére t. Szücs Gyula úr 4 frt. 50 krt; Sággy Kálmán úr iskolai könyvtáralapra 10 frtot adtak. Csanáloson az építendő új templomra tett kivetésből begyűlt 215 frt. Kis-Dobszán a templom újból zsindelelyeztetéséhez Simon János gondnok 10, egy más egyháztág szintén 10 frttal járult; Micskei Ferenc körjegyző az iskola részére Magyarország új beosztásu térképét ajándékozta 6 frt. 85 kr. értékben. Megyaszáon Gräfli József ő nagysága 20 frtot adott iskolai taneszközökre. Legyes-Bényén Zsenyhei Zsuzsánna úrasztali terítékre 12 frt 50 krt. hagyományozott. Golopon az egyház részére báró Vay Sándor főgondnok 3000 zsindelelyt, az iskola javára pedig taneszközöket ajándékozott. Vajdácskán Kis Jánosné és Ondi Jánosné özvegy nők 10 frt. értékű díszes szószéki terítőt; Géresi András gondnok 25 frt.

értékű khinai ezüst kelyhet adományoztak ; perselypénze volt 6 frt. 10 kr. Lukán a paplak padozatához Szinyei Gerzson főiskolai tanár kemény tölgyfagerendákat ajándékozott. Bereckiben egy díszes szószék-terítőre kegyes adományaikkal több úrhölgyek járultak ; névszerint: Meczner Andrásné 5 frt., Meczner Ilona 2 frt., Olesvári Györgyné 5 frt., Olesvári Erzsébet 2 frt., Olesvári Miklósné 7 frt., Sziráki Gyuláné 5 frt., Sziráki Árpádné 5 frt., összesen 31 frt. ; a lelkész marhái részére legelőül 4 és $\frac{1}{2}$ holdnyi terület vétetett 120 frtéért. Nagy-Kövesd szőlő-szakmáymunkával keresett az egyház javára 180 frtot. Szomotoron, Nemes Lajos kir. tanfelügyelő úr befolyásával, a közoktatási minisztérium kegyes adományozásából az iskola földgömb, számoló-gép, Magyarország, Európa, a föld öt része fal térképe, természetrajzi s természettani ábrakkal szereltetett fel. Királyunk ő Felsége legkegyelmesebb adományául 200 frt., egyházkerületünktől államszegélyből épületei kijavítására 100 frtot nyert. Bacsán Czombos János és András, villám által elhasított harangjuk újra öntetéséhez 36, s több egyháztagnok ugyanahoz 58 frttal járultak. Isten dicsősége címen: Bacska 44 frt. 2 kr., Ágcsernő 7 frt. 40 kr., Perbenyik 26 frt. 64 kr., Kis-Géres 41 frt., Nagy-Rozvagy 5 frt., Pácín 9 frt. 50 kr., Leányvár 27 frt. 14 kr., Karcsa 12 frt., Laca Téglás János 5 frt. adományával szinte 12 frtot gyűjtött, egyesek adakozásaiból s ezenkívül perselypénzek. Bacska 9 frt. 80 kr., Leányvár 3 frt. 52 kr., Karcsa 10 frt. 29 krral s az egyház javára tett közmunkakeresettel, 50 frttal számolt be. Tárkányban Balázs Zsigmond 10 frt., Balázs József 5 frt., Tárcki István 1 frt. 40 krt adott. Agárdon Barati Sámuel 5 frt., Tóth Ferenc 3 frtot adományozott. Semlyén temploma tornyának bebádogoztatásához 204 frttal járult. Nagy-Géres az egyháztagnoktól befolyt kivetési pénzből 1000 frttal, egyházkerületi kölcsönadósságát törlesztette. Összesítve tesz 6532 frt. 34 krt.

b) Építkezések :

Sárospatak toronyórát állíttatott be 905 frt. 25 kr. értékig ; épületei javítására 350 frtot költött. Hotyka templomát 250 frt. erejéig javította. Liszka mult évi október 10-én leégett iskolája tetőzetét 415 frtig újból építette. Erdő-Bénye temploma tetőzetét 283 frt. értékig újította. Mádón a templomfedél hátulsó része cserép helyett vaspléhhel láttatott el 224 frtéért ; egyebütt is a cserép újból átrakatott 35 frt. kiadással. Zomboron Semsei József h. lelkész 18 frton istállót építtetett viszkereset nélkül. Megyaszón a paplakon s leányiskolánál 40 ölnyi kőfal-kerítés vonatott, s a paplakon a szekerszin fedélzete megújított 71 frt. 28 kr. értékig. Kis-Dobsza templomtetőzete újból zindelyeztetett 172 frt. 28 kr. kiadással. Kak a lelkészlakon egy kőpincét, s a lelkész és egyház használatára, egy zindelylyel fedett, kő és vályogból, kettős bejáratu magtárt építtetett 175 frt. költséggel. Berzék a templom zindelyeztetésére 129 frt. 34 krt fordított. Sajó-Hidvégen a lelkészlak északi oldala újból zindelyeztetett, keleti oldala pedig átalakíttatott 215 frt. 46 kr. értékig ; az iskolaterem kipadoztatott. Tisza-Luc templomtornya díszes alakban bádoggal fedetett be 1621 frt. 66 krig ; a lelkészlakhoz tartozó istálló újból építése 403 frt. 85 krba került. Harkány templomtornya bádog-fedőzettel, 1227 frt. 37 kr. kiadással újból építtetett. Szada a lelkészlakon s az egyház külgazdasági tanyáján épületeit 183 frt. 37 kr. kiadással javíttatta s iskolatermét 172 frt. 19 kr. költséggel újból zindelyeztette. Pthrgyön az iskolaterem kipadoztatott s 80 gyermek részére ülőszékekkel ellátott 150 frtig ; s kerítkezés is történt 80 frtig. Csobaj kőből készíttetett úrasztala 45 frtba került. Berecki temploma belső díszítésére 18 frtot adott ki. Karcán özv. Nagy Andrásné a templomba egy értékes kőből készült úrasztalát állíttatott be. Pácín a templom s lévitai lak udvarát az utca felől félköralakban, zindelylyel fedett kőfállal vette körül. Karád szárazmalma sátora újból felállítására 120 frtot költött. Semlyén templomtornya díszes bebádogoztatására 800 frtot adott ki. Riese templomtetőzete veres színre festett vaslemezzel, újból épített sugár magas tornya bádoggal fedve, belsejét ékes mennyezettel ellátva, az egész templom teljes díszkarba hozása 3500 frt. kiadást vett igénybe.

A pénzértékben kimutatott építkezési összes kiadás 1882. évben 11,695 frt. 5 kr.

c) Magtári vagyon :

Láca 71 köböl gabona. Rozvagy 21 köböl. Őrös 56 köböl és 272 frt. magtári tőke. Pácin 68 köböl és 1560 frt. tőke. Karcsa 81 köböl. Karos 189 köböl. Luka 38 köböl. Berecki magtári tőkepenze 4450 frt., kamatjával most már lelkészét fizeti. Kis-Kövesd templomépítési alapul 364 köböl. Nagy-Kövesd 45 köböl. Leleszpolyán 34 köböl s 415 frt. tőke. Perbenyik 60 köböl. Liszka 272 köböl és 1182 frt. tőkepenz. Vís 45 köböl. Kak 50 köböl. Hernád-Németi 175 köböl. Berzék 19 köböl gabona, 11 köböl árpa. Kesznyéten 53 köböl gabona. Lúe 41 köböl. Szada 102 métermázsa. Legyes-Bénye 65 köböl. Gesztely nagyobb részét pénzürtékre változtatva, most csak 8 köböl. T.-Kenéz 27 köböl. Tarcal 99 köböl gabonával.

Összesítve a magtári magkészlet, mintegy 1983 köböl gabona és 7879 frt. tőkepenzben; a részleteket csakis azon egyházaknál mutathatva fel, melyek az egyházlátogató küldöttséget magtári számadásaikkal is készen várták.

III. A felsőzempléni egyházmegyében.

a) Adakozások :

Szalókon iskolaépítésre király Ő felsége 100, a főtiszteletű egyházkerület 100, özvegy Kossuth Mihályné, báró Horváth Leopoldina, róm. katolikus vallású úrnő 30, Thuránszky Ferenc egyháztag 20 forintot adományoztak; továbbá szomszéd helységbeliek s azok között két g. kath. vallású egyén, kőhordásnál segédkeztek. Nagy-Ráskán az iskolai építkezést elősegítették: Stépán Gábor 10, Tóth András 2 frt.; Tamás József 10 db., Tamás Pál 1 db. oszlop s többen egy-egy db. épületfa adományozásával. Takács Józsefné az úrasztalát háziipar készítményű abrosszal látta el, s emellett egy kisebb selyemkendőt is adott a terítékhez. Lasztomérban Pócsik Jánosné 48 frt. értékű kötvényt adományozott egyházi célokra; továbbá offerákból 67 frt. 70 kr. gyűlt be. Vásárhelyen gróf Andrassy Géza és neje, gróf Kaunicz Eleonóra, házassági egybekelésök alkalmából, iskolai célokra 50 frtot adományoztak, s egyes adakozóktól 10 frt. gyűlt be. Málcán „Isten dicsőségére“ címen 37 forint 19 kr. gyűlt be az egyház pénztárába. Garanyban toronyépítési célra az egyháztagok 532 frt. 40 kr. önkénytes adománynyal járultak. Vargaestok János pedig négy db. gerendával nyújtott segélyt. Szakal Jánosné, Vargaestok Katalin 48 forint tartalmú kötvényt ajándékol felében erre, felében a b.-ujlaki egyházra; Isten dicsőségére pedig 54 frt. gyűlt be. A b.-ujlaki egyháztagok Isten dicsőségére 30 frt. 5 krt adományoztak. Hornyák Istvánné zöld selyem-, Tusai Mária, Jeso Andrásné pedig piros selyem díszes terítékekkel ékesítették fel az úrasztalát. Ladmoccon Laky Elek azon kelyhet, mely édesatyja, b. e. Laky András esperesnek az egyházmegye által 25 éves esperessége emlékeül volt adva, az úrasztalára tette, részint hogy édes atyja emlékét a ladmoci egyházban megörökítse, részint hogy az egyháznak azon előzékenységét, melyszerint az elhunyt temetési költségeit fedezte, viszonozza. Kolbásán az egyháztagok adakozás útján egyházi magtárt gyűjtöttek, mely jelenleg 26 köböl 3 véka alappal bír. Csarnahón gróf Wallis Somogyi Ilona templomjavítási célra 50 frtot adományozott s a helybeli szegényeknek újévi ajándékol 20 frtot osztatott szét. Tussán Isten dicsőségére 75 frt. 57 kr. folyt be. Ehez Elek Sándor lelkész 10 forinttal járult; gróf Andrassy Géza és neje, gróf Kaunitz Eleonóra pedig, házassági egybekelésök alkalmából, az itteni iskolára is adtak 20 frtot. Hardicsán az Amerikába vándoroltak 18 frtot küldöttek a templomra; Fonosz János pedig 7 frt. értékű terítékekkel látta el az úrasztalát. Az abarai egyházban jótékony célokra: mint miskolci, pataki leánynövelde, tápintézet sat., házankénti segélygyűjtés útján 16 frt. és 60 kr. folyt be.

b) Építkezések:

A deregnyői egyházban a toronyablakokra új zsaluk; valamint a tanítólakra új ablakok és zsaluk lettek alkalmazva 70 frt. kiadással, a lelkészlak pedig új szalmafedél alá vétetett. A szalóki leányegyház tagjai a kor igényeinek megfelelő díszes iskolát építettek 1181 frt. költséggel. E nagyobb mérvű építkezésnél, az alig 120 lelket számláló egyházban a családfők 12 igaz erővel 500 fuvar és 700 gyalognapot teljesítettek. A munka gyors és célszerű keresztülvezetésénél elismerést érdemel Vajda Mihály gondnok és Tóth Lajos tanító. Nagyráskán új iskola épült. Az egyházi pénztár e célra való kiadása, az egyháztagok által teljesített 81 cugos és 414 gyalognap értékén felül, 424 frt. volt. Lasztomérban a tanítói lakudvar az utcától deszkával lett elkerítve s a tanszobába öntött vaskályhát vettek; a kiadás 54 forint volt. Morván a tanítólak s iskola zsindey alá vétetett; a templomszékek kijavítottak, s az úrasztala kicsinosított 150 forint költséggel. Bánóc szintén igen alkalmas új iskolát épített. A gazdák telkenkint 30 frttal járultak az építkezési költségekhez; Kazinczy János úr pedig, hogy a munka fennakadást ne szenvedjen, 200 forintot előlegezett. Abarán az iskolai udvar 139 forint kiadással az utcától kőfallal lett ellátva. Garany bádigos tornyot épített 1686 frt. költséggel. A szerdahelyi kis egyház, temploma földjét ki aszfaltírozattatta. Nagy-Báriban a templom zsindeyfedélzete kijavított. Csernabón a templom új zsindeyfedél alá vétetett. A miglészi egyházban a tanítólak újra fedetett; a templom fedéséhez 7000 zsindey vétetett, s a parochiális csúrt átépítették és új fedéllel látták el.

IV. A felsőborsodi egyházmegyében.

a) Adakozások:

Szent-Jakabon Farkas János 1 frtot. Lakon a községi előljáróság iskolai célra 15 frtot; a lelkész egyházi célra 20 frt. 78 krt. Hegymegen a községi előljáróság 10 frtot. Nyomáron Fazekas Istvánné, született Tamás Mária az úrasztalára egy szép fehér kendőt. Bódván az iskola kijavítására nagyságos ifjabb Szathmáry Pálné asszony 10 frtot; Szathmáry László úr 5 frtot; a birtokosság 39 frt. 60 krt; a közegyháztagok 24 frtot; ezenkívül Kovács Márton 40 frt. értékű terítéket adott az úrasztalára; a lelkészné szinte arra egy bársony-terítőt. Vámoson orgonára gróf Dégenfeld Imre ő méltósága 50 frtot; Soltész Sándor lelkész 50 frtot; özv. Tar Istvánné 20 frtot; özvegy Máriássy Lászlóné asszony 20 frtot; Nagy Péter úr 20 frtot; Szép Sámuelné asszony 10 frtot; Sztárek Tivadar úr 10 frtot, gyűjtése 20 frt.; Kádár István 10 frtot; Törös Pál úr 10 frtot; Csíszár István 10 frtot; Csíszár János 10 frtot; Jobbágy András 10 frtot; ezenkívül több buzgó egyháztagok kisebb összegeket adtak. Bánhorváton több egyháztagok 1 frt. 70 krt. Bánfalván néhai Nagy Zsuponyó András végrendeletileg 20 frtot. Nyekésényben Gyórfi János egy értékes porcellán-edényt az úrasztalára; Tóth Jánosné, született Tóth Erzsébet 2 frtot; több egyháztagok 1 frtot. Visnyón a községi előljáróság birságból 8 frt. 25 krt készpénzben és 20 frtot behajtandó kötvényekben. Szilváson több egyháztagok 8 forintot. Szegénysorsu iskolás gyermekek, gróf Erdődy N. ő méltóságától 100 frt. segélyben részesítettek, mely összegből nevezettek ruhával és tankönyvekkel láttattak el. Dédes-Tapolcsányban többben 20 frtot. Tardonán öreg Gyenes János végrendeletileg 50 frtot. Velezden a községi előljáróság birságból 3 frtot; Jobbágy Juliánna 1 frtot. Barcán Lax Mór izraelita 3 frtot; a putnoki népbank iskolai felszerelésre 5 frtot. Vadnán szinte a putnoki iskola felszerelésre 5 frtot; a putnoki népbank iskola felszerelésre 5 forintot; a vallásügyi minisztérium házassági felmentvény címén 10 frtot adományozott; államsegélyt nyert az egyház 65 frtot. Szentpéteren büntetéspénzekből begyűlt 3 forint; táncvigalom tiszta jövedelme 36 frt. 80 kr. Alacsckán nagyságos Miklós Gyula úr 10 frt. 24 krt; idősb Svingor József lelkész úr 2 frtot; Varga János 1 frtot;

Csöge Erzsébet tőkepénzül 15 frtot; az egyház hívei temetőjükhöz mintegy 6 vécás földet vásároltak; Vattay Lászlóné a szószékre egy csinos terítőt adott. Kápolnán özvegy Juhász Mihályné 20 frtot. Parasznyán a tanító 9 frt. 18 krt; a segédlelkész az iskolába egy tábla-állványt. Kazincson Kuttor János, József, István, Károly és alsó Kuttor István templomi székhez való jogért 150 frtot; Kőházi Kuttor István az iskolára 4 frtot. F.-Barcikán a lelkész 4 frtot; b. Radvánszky Géza ő méltósága 10 frtot; kazinci lakos, Tóth János 1 frtot. Edelényben a lelkész az egyház magtárának gyarapítására ez évben is 5 köből gabonát adományozott. Szendrő-Ládon G.-Nagy István algondnok az úrasztalára egy kannát vett. F.-Nyárádon Zsóry Gusztáv szolgabíró úr bírságpénzből 5 frtot. Borsodon Berger Emánuel, gazdasági intéző úr, az iskola javára 10 frt. bírságpénzt adott. F.-Kelecsényben nagyságos Ragályi Gyula főgondnok úr a hamvaiból felépült új templomot 120 frt. erejéig új székekkel látta el.

b) *Építkezések:*

Hangács templomot épített, de még bevégezve nincs. Vámos új orgonát állított 1200 frt. értékig. Bánhorvát a lelkészlakot új zsindefedéllel látta el. Bábonya, Parasznya, Varbó az iskolát új székekkel szerelték fel. Radistyánban a templom javított 90 frt. értékig. F.-Nyárádon hasonlóan a templom külsőleg és belsőleg javított 400 frt. erejéig. F.-Barcika leégett templomát tető alá vette. Rudabánya, Boldva templomukat javították.

V. *A gömöri egyházmegyében.*

a) *Adakozások:*

A tornallyai egyházban az éneklőkar újabb áldozatot tett az egyház oltárára, adván a temető bekerítésére 158 frtot. Ugyanitt a takarékpénztár adományozott a segédtanítói alap növelésére 15, egyházi és iskolai célokra 10 frtot. Ugyancsak a segédtanítói alap javára adott az ifjabból alakult vasárnapi takarékegyesület 20 frtot, s a helybeli közbirtokosság 12 frt. 50 krt. A királyi leányegyház hívei egy 330 fontos harangot öntettek 380 frtért, ez összegbe az egyes hívek 150 frtot adakoztak. Runyában Zsoldos Árpád 50 frtot adományozott az egyháznak. Hanván id. Ferencz István az egyháznak 10 frtot ajándékozott; Katona József gondnok a karácsonyi, Gál János az újkenyéri úrvacsorához éltök végéig ígértek kenyeret. Jénében Jéney Dienes és Anderkó Juliánna a szószéket értékes bársony-terítővel vonatták be s az úrasztalára egy szép kendőt ajándékoztak. Susán két szegény gyermek ingyen tankönyvekkel láttatik el s ingyen tanításban részesül. Radnótnban néhai Pósa Antal özvegye, Bodon Terézia, a szószéket értékes bársony-terítővel vonatta be; továbbá néhai Bedécs Péter özvegye, Balyo Mária, az úrasztalára egy szép terítőt ajándékozott; az egyház szükségére a közbirtokosság 92 frtot, Pethő Dániel lelkész pedig 100 frtot adott. Zsípben a nők az úrasztalát és a szószéket fekete posztóval vonatták be. Az újfalusi nők új tornyocskájuk tetejére egy 47 frt. értékű csillagot állítottak; Sebők Gergely 5 frtot adott az úr oltárára. Serkében népkönyvtár állított fel 85 frt. kiadással, ez összegbe az egyesek 45 frtot adakoztak. Harmacon a hívek 58 frt. 69 krt raktak össze a templom-hegyi lépcsőzet rendbehozására. Feledben Szilassy Gyula úr igen értékes terítőt készítetett az úrasztalára; ugyanő ez évben ismét 25 frtot ajándékozott az egyháznak s ugyanennyit a tanítónak; a hívek közadakozásból megújították a templomi szószék koronáját. Jánosiban az iskolai phisharmonikára közadakozásból 102 frt. gyűlt be; az énekkarral összeköttetésben népkönyvtár állított fel, melyre adakoztak: Török Bálint 14 frtot, Borbély László s neje 10 frtot, b. Nyári Sándor s neje 15 frtot, Vályi Károlyné 5 frtot, Török Sándor 2 frtot, Lenkey István 3 frtot; a közönség körében 35 frt. gyűlt e nemes célra. Rimaszombatban Tóth Pál és neje, a rimaszombati egyháznak végrendeletileg 40 frtot hagyományozott. Zeherjén Konyha József lelkész ismét 54 frttal szaporította az egyházi alapítványi tőkét s az egyháznak egy jegyzőkönyvet

ajándékozott. Balogon Isten dicsőségére tett adakozásokból begyűlt 19 frt.; Znám Jánosné, Magas Tóth Borbála, egy saját készítményű virágos kendőt; özv. Végh Jánosné pedig egy fehér csipkés kendőt adtak az úrasztalára. U.-Panyiton az Isten dicsőségére tett adakozások összege 10 frt. 50 kr. Tamásiban a hívek őszi legelőjök bérét, 30 frtot, egyesek pedig 7 frtot adományoztak egyházi célra. Aggtelken 10 confirmandus leányka az úrasztalára egy díszes terítőt készített, az egyház pedig egy úrasztali kelyhet szerzett. Zádorfalván Batta Antalné, szül. Szuhay Zsófia, a szószékre és szent asztalra díszes terítőket ajándékozott, melyeknek értéke 30 frt. Szuhafőn a közbirtokosság 382 frtot adott ki egyházi és iskolai célokra. Lekenyén Jasnai József ezen leányegyháznak végrendeletileg 20 frtot hagyományozott. Bejében az iskola átadomítási költségeinek fedezésére adakoztak: Dapsy Pál 10 frtot és 2 db. fát, Szentmiklósy István 20 frtot, Batta Sámuel 5 frtot, Vad András 10 frtot, Hevessy Benedek 10 frtot, Domo János 4 frtot, Erdélyi Mihály 4 frtot, Gáspár János 2 frtot, Bartók János 4 frtot, Erdélyi István 4 frtot, Lipták Mihály 3 frtot, Erdélyi János 4 frtot, Bata György lelkész 10 frtot; kivetés útján beszédetett a hívektől 80 frt.; az építkezés körüli szekeres és gyalog munkákat a hívek ingyen végezték; Erdélyi Mihály kovács, egy szépízléssel készült bronz ajtóhúzó ajándékozott a templom ajtajára; Csizmadia Józsefné, Ferencz Erzsébet, az úrasztalát és papszéket zöld posztóval vonatta be; Csizmadia Istvánné, Léhi Lidia pedig a szószéket diszitette föl zöld lepellel. Az alig 70 lelket számláló zsóri hívek 14 frtot adakoztak Isten dicsőségére: kiemelendő közülök Kovács István, ki minden évben adakozik 3—4 frtot. A bejei temető kerítése a Csemniczki Pál indítványa folytán munkába vétetett; Szentmiklósi István, római katolikus, a parochiális kerítéshez szükséges tetemes mennyiségű vesszőt ingyen adta; egy névtelen a parochián 2 új ajtót készíttetett, a szobák faltöveit körüllecceltette s egy díszes üveg-poharat ajándékozott a kereszteléshez. A körösi iskola építésére gr. Andrassy Manó 50 frtot adományozott; ugyane célra adakoztak: Hanvay Aladár 140 db. leccet, Pelsüc városa 16 pár szarufát, Csetnek városa 4 db. borító-gerendát. Szalócon özv. Bartók Lajosné, Szankai Mária, minden évben meghozza áldozatát az úr oltárára; a mult évben is egy csinos kenyeres tányért készíttetett az úri szent vacsorához, khinai ezüsből, melynek ára 10 frt. volt; a hívek egy bizonyos területet megtilalmaztak s meghasználtak az egyház javára, az így nyert széna 200 frtéért adatott el.

Az egyházlátogatási jegyzőkönyvek számadataiból kitűnik, hogy a gömöri ref. egyházmegyében levő 43 egyházban:

1. a tőkepénzek összege	75234 frt. 32 kr.
2. Az adósságok összege	19322 frt. — kr.
3. Mult évi bevételi főösszeg	37613 frt. 51 kr.
4. Mult évi kiadási főösszeg	18650 frt. 56 kr.
5. Az összes egyházi magtárak tartalma 813 köből 3 véka búza, 1765 köből 1 véka rozs és 271 köből zab.	

b) Építkezések:

A recskei egyház rozzant iskolája helyett újat épít, az épület a mult évben felállított s tavasszal teljesen elkészül; az építés körül a recskei és szentkirályi gondnokok nagy buzgóságot tanusítanak. A királyii leányegyház egy 330 bécsi font súlyu harangot öntetett 380 frtéért. Hanván 46 frt. fordított iskolai eszközökre. Lénártfalván a templom és magtár rendbehozott. Rimaszécsben a lelkészlak kijavított, a tanító lakszobája kipadoztatott s új ablakokkal láttatott el, a lak kökerítéssel vétetett körül. Újfaluban a torony felépült, a templom belső fölszerelése most folyik. Harmacon a templom hegyoldalán alkalmas lépcsőzet építtetett 58 frt. 69 kr. kiadással. Feleden az iskola körül javítások tétettek, a templomi szószék koronája megújított. A majomi leányegyház régi rozzant iskoláját elcserélte, célszerű helyen levő alkalmas nagy épületért, toldván a cserét 950 frttal. Szútor önerejéből egy szilárd és díszes

templomot építettett, melynek építése a hívek szekeres és gyalog munkáján kívül 4557 frt. 83 krajcárba került. Nagy érdeme van e templom építése körül Molnár József egyházi főgondnok úrnak, de elismerést érdemel az algondnok s az egész nép lankadatlan buzgósága is. Zeheryén az iskolai épület 140 frt. költséggel kijavított. Balogon az iskola udvarán fatartó-szin épült 180 frt. költséggel, az iskola részére pedig 13 frtért egy tanszer-szekrény készített. Zubogyon a parochiális istálló más helyre tétetett s fa-zsindelytetővel láttatott el. Zádorfalván a templom 400 frt. költséggel kijavított, ezen összeg kivetés útján szedetett be a hívektől. Szuhafőn 255 frt. kiadással a templom újonnan zsindelyeztetett, az iskola tetemes költséggel átalakított. Putnokon célirányos leányiskola építettett, mely az idő nyitásával rendeltetésének átadatik. Bejében az iskolaház 500 frt. költséggel célszerűen átalakított s rendbehozott, a paplakon a magtár az istállóhoz csatoltatott. G.-Szkaroson a paplak idomított út mintegy 1000 frt. kiadással. Alsó-Faluban az építendő templomhoz szükséges fa- és kőanyagok nagyrésze beszerzetett s a helyszínére szállított. Körösben az iskola új tetővel láttatott el. A szalóci egyház 10 hold 1-ső osztályú szántóföldet vásárolt 900 frtért.

VII. A tornai egyházmegyében.

a) Adakozások:

Az égerszögi egyház hívei Isten dicsőségére 95 frt. 60 krt adakoztak. Szöllős-Ardón a nők a templom földje kideszkázására s falai kimeszeltetésére 216 forint 96 krt adtak össze, mely már céljára fordított. A jósvafői egyház két harangot öntetett 851 frt. 40 kr. értékben, mely összegből a hívek önkéntes adakozásából 148 frt. 70 kr. folyt be, 79 frt. 30 kr. pedig kivetés útján. Borzován Csehi Farkas Antal az iskola részére 5 frtot ajándékozott; ugyanott, az ott megtartott tanítói értekezlet ellátására, az egyházi tanácsosok 10 frtot. Beeskéháza Hermán János és nője Darnai Borbála az úrasztalára egy butykost és kendőt ajándékoztak; ugyanott a templom reparáltatott 51 frt. 95 kr. költséggel. B.-Vendégiben a templomot zsindelyezték 232 forint 90 kr. költséggel; ugyanott Putnoky Istvánnő, Lovász Gizella, az úrasztalára egy korsót készített; Balázs András utódai Isten dicsőségére 2 forintot adtak. Hídvég-Ardón özvegy Pogonyi Lajosné egy harangot öntetett 175 frt. költséggel. Zsarnón Koós József úr, r. kath., a lelkésznek 10 frtot az egyháznak 15 frtot ajándékozott. Ujfaluban az iskola építésére Ófelsége 100 frtot ajándékozott. Az iskolát felépítették 688 frt. 46 kr. költséggel; jövő tanítójuk díjazása alapjául 15 köböl étellel magtárt alapítottak. Barkán egyesek Isten dicsőségére adtak 5 frtot. Jabloncán Kovács József Isten dicsőségére adott 3 frtot. Körtvélyesen tekintetes Lükő Géza úr az egyháznak 100 frtot adományozott. Nem hallgathatjuk el hálátlanul, hogy Körtvélyesen tartatván az egyházmegyei gyűlés, tek. Lükő Géza és tek. Lükő Kálmán urak, az egész népes gyűlést kitűnő vendégszerettel látták el; az egyházat a költségtől akarván megkímélni. Almáson a toronytető javított 256 frt. 72 kr. költséggel. Görgön Császár Jánosné az úrasztalára két porcellán butykost ajándékozott.

b) Építkezések:

Szilicén a templom ódon kerítése megújított, egészen bevakoltatott, egészen bezsindelyeztetett; a paplakon a kerítés újonnan rakatott, zsindelyeztetett, mint szinte a pince is; az iskolába konyha, cselédház alakított mintegy 400 forint költséggel. Égerszögön a templom egészen kivakoltatott s teteje újonnan zsindelyeztetett; mint szinte Kánón, a leányegyházban. Varbócon a templom kijavított, jókarba hozott. Sz.-Ardón a templom talaja kideszkázott. Körtvélyesen tornyot építettek 831 frt. 93 kr. költséggel.

VII. Az ungi egyházmegyében.

a) Adakozások:

A salamoni tűz által károsult egyház részére ő Felsége, a király 200 frtot adományozott; az ungvári „vereskereszt-egylet“ iskolaépítkezésre 10 frtot; a gömöri egyházmegyéből az egyház javára egyesek 10 frt. 11 krt; a mező-keresztesi egyház 10 frt. 50 krt. Megemlítendő itt, hogy a hajlék nélkül maradt tanítónak, míg lakása felépül, Kórodi Ferenc ingyen lakást adott. Csapban Isten dicsősége címen egyesek 30 frt. 23 krt adtak, s az egyház javára fuvarral 40 frtot kerestek; Bacsikai Sámuel lelkész az egyház részére egy köedény-korsót festés és felirattal, egy egyházi gyűlési jegyzőkönyvet és egy kegyes adományok bejegyzésére szolgáló könyvet ajánlódokozott. Ásványban egyesek 7 frt. 50 krt adakoztak. Eszenyben 3 egyén 6 frtot adott; Perjési Juliánna az úrasztalára egy saját készítésű fehér abroszt ajándékozott; öreg Kovács Ferenc a magtár gyarapítására egy köből búzát. A kis-dobronyi egyház kisebb harangját, mely a tűzvész alkalmával elhasadt, László Lajos kis-geőci lakos, harangöntő ingyen öntötte át. Nagy-Dobronyban Molnár János egyháztág és társai, a szegénysorsu árva gyermekek nevelésére 155 frt. alapot gyűjtöttek össze, s ennek alapításán híven munkálkodnak. Tarnócon egyesek adományoztak 4 frtot, Bernáth Dezső főgondnok pedig 13 frt. 30 krt. Ungváron a csizmadia iparos-társulat 53 frtot adományozott az egyháznak, hogy annak kamataiból szegény gyermekek könyvvel láttassanak el, s ha lehet ruházattal is. Nagy-Geőcben Simon József az egyháznak 50 frtot hagyományozott. Rátban egyesek 7 frtot adtak. Szürthében a hívek az egyház javára fuvarral 47 frtot gyűjtöttek; egyesek adtak 14 frt. 60 krt. Nyarádban egyesek adtak 13 frtot. Ptruksán Kaufmann Ignác izraelita, az iskola javára 5 frtot adományozott; az egyház javára egyesek 5 frt. 40 krt. Szelmencen Szabó Péter az egyház javára 10 frtot adott. Palágyban Nagy János és neje, Varga Mária, a templomi szószékre 15 frt. értékű zöld posztó selyem-rojttal szegélyezett szőnyeget adtak; az egyház javára egyesek 7 frtot. Gálocsban Demjén Juliánna, Tárczy Lajosné, az úrasztalára egy 4 frt. értékű vörös kázmér-kendőt; Tamaska Erzs, néhai Tamaska János árvája, egy pamut fehér kendőt ajándékozott. Pallóban egyesek 8 frt. 20 krt adtak. A bajánházi egyház hívei az egyház javára 44 frtot. Bezőben az egyház javára egyesek 80 frtot adtak, Paulik Borbála pedig a szószék bevonására 12 frtot ajándékozott. Zaharban egyesek 52 frtot. Jenkén 53 frt. 56 krt; ugyanitt Pongrácz Gizella úrhölgy a szószékre értékes piros selyem fehér csipkével szegélyezett szőnyeget adományozott. Reviscsén egyesek 46 frt. 24 krt. Lucskán 50 frtot. Solymoson 32 frt. 10 krt; Dzuronyik János ifjú 3 frt. 80 krt. Pályinban 41 frtot. Szeretván 12 frtot; ugyanitt Szentimrey Dánielné, Kontrai Erzsébet asszony, a szószékre zöld posztó-szőnyeget; Iski Andrásné az úrasztalára fehér terítőt; Iski Borbála szintén e célra egy kendőt adományozott.

b) Építkezések:

A salamoni egyház paplakát és istállóját; a tarnóci egyház leégett egyházi épületeit, a csür kivételével, felépítették; a szürtei egyház templomát bezsindelyeztette s az iskolát célszerű padokkal ellátta 140 frtból; a vajkóci egyház templomát és tornyát egészen felépítette, a tornyot bádoggal fedette s a mult ősszel ünnepélyesen felszenteltette; a szelmenci egyház paplakát kényelmesen lakható állapotba tette; a vajáni egyház díszes paplakát szintén elkészítette; a jenkei egyház hasonlóan paplakát szilárd anyagból zsindelytetővel 1422 frtból felépítette s leégett csüre helyett újat állított; lucska iskoláját felépítette s tantermét berendezte; pályin leégett iskoláját zsindelytetővel látta el.

Átmenve az egyházi statisztikai adatok előterjesztésére:

1. Az abauji egyházmegyében 74 anya-, 71 leányegyházban, 31,254 lélekszám után született 692 fi, 630 nő = 1332; meghalt 654 fi és 584 = 1238. Házasság kötött 309.

2. Alsóborsodban 44 anya- és 11 leányegyházban, 54,973 lélekszám után született 1076 fi, 974 leány = 2050; meghalt 1191 fi, 1110 nő = 2301. Házasság kötött 778.

3. Felsőborsodban 48 anya- és 7 leányegyházban, 23,743 lélek után született 474 fi, 452 nő = 926; meghalt 405 fi, 450 nő = 855. Házasságra lépett 253.

4. Gömörben 43 anya- és 60 leányegyházban, 25,979 lélekszám után született 546 fi, 476 nő = 1012; meghalt 506 fi, 498 nő = 1004. Házasságra lépett 379 pár.

5. Tornában 16 anya- és 17 leányegyházban, 8079 lélekszám után született 177 fi és 170 nő = 347; meghalt 174 fi, 151 nő = 325. Házasságra lépett 81 pár.

6. Ungban 38 anya- és 50 leányegyházban, 22,424 lélek után született 440 fi, 404 nő = 844; meghalt 416 fi, 378 nő = 794. Házasságra lépett 238 pár.

7. Alsózemplénben 60 anya- és 32 leányegyházban, 41,849 lélekszám után született 881 fi, 885 nő = 1766; meghalt 1143 fi, 1093 nő = 2236. Házasságra lépett 593.

8. Felsőzemplénben 27 anya- és 34 leányegyházban, 12,359 lélekszám után született 250 fi, 214 nő = 464; meghalt 284 fi, 248 nő = 532. Házasságra lépett 112 pár.

Tehát az egész egyházkerület területén 544-el több halt meg, mint született. Legnagyobb a halandóság a két zempléni egyházmegyében és Alsóborsodban.

Született összesen 8741, meghalt 9285, házasság kötött 2733.

A jobblétre szenderültek közt van lelkész 6, tanító 3.

Abaujban haláleset nem fordult elő.

Alsóborsodból: Papp József, poroszlói fiatal lelkész.

Felsőborsodból: Vladár János, radistyáni agg lelkész s Bodnár András, kazai lelkész, mindvégig munkás s mint főjegyző, az egyházmegye szolgálatában sok érdemet szerzett férfiú.

Gömörben lelkészek közül: Simon János, zubogyi lelkész, 52 évet töltött Zubogyon, az egyházmegye tanácsbírája volt sok éven.

Ungból a kaposi lelkész.

Tornában a lelkészek közt haláleset nem fordult elő.

Alsózemplénben: Rácz Lajos, mádi lelkész. tanácsbíró.

Tanítók közül: Kostyó István, karosi, Alsózemplénből; Lenkey Lajos, imolai tanító, Gömörből; Abaujban Budaházi István, korláti tanító.

Nem mulaszthatom el e percben, midőn kegyelettel emlékeztem meg elhunytjainkról, felemlíteni nevét azon buzgó világi férfiúnak, néhai Lőrinczy Endre, volt tanácsbírónak sem, kit oly hű odaadással, égő buzgósággal láttunk forgolódni egyházi, iskola ügyeink körül, dacára régóta gyengélkedő beteges állapotának; kinek sápadt, szenvedést kifejező arcára, valahányszor közügyeink körül felszólalt, szánó részvétellel tekintettünk. Méltán megérdemlé tőlünk e buzgó férfiú, hogy jó emlékezetét szívünkben és jegyzőkönyvünkben megörökítsük.

Áttérek népiskolai ügyeinkre. Örvendetes előhaladást észlelhetünk évről-évre e téren; ügyesebb és szakértőbb tanítóink, valamint a célnak megfelelőbb iskolaépületeink száma, naponkint szaporodik. Az iskolába járó gyermekek száma nő, az iskolamulasztások, részint a szülék jobb belátása, részint a politikai hatóságok szigorúbb eljárása folytán, kevesbednek. Új és célszerűbb iskolaházak épültek a múlt évben Abaujban: Vajkócon, Szalán; tetemes javítások eszközöltettek A.-Vadászon. Alsózemplénben: O.-Liszván. Gömörben: Recskén, Majomiban, Zeherjén, Putnokon, Kőrösön. Tornában: T.-Újfaluban. F.-Zemplénben: Szalókon, Nagy-Ráskán. Ungban: Polyánban, Lucskán, Salamonban. Több helyen a régi iskolaépületek kijavítottak, kibővítették.

Mindezek azt mutatják, hogy népünk érzi az iskola szükségét, s a népnevelés terén haladunk biztos lépésekkel előre. 458 népiskolánkban 486 tanító vezetése alatt, 20,867 növendék jár iskolába. Kevésbé kedvező a viszony ismétlő iskoláinkban, hol 8617 tanköteles közül csak 3376 növendék részesül oktatásban. E hiányon szigorú rendszabályok, a munkás kezek szaporodása s népünk jobblétre való emelkedése segíthetnének.

Ami saját hivatalos körömben végzett ügyeket illeti: a lefolyt egyházi évben is igyekeztem lelkiismeretesen elegettenni, hivatalommal együtt járó kötelességeimnek. A naponként szaporodó munka végzését könnyítette rám nézve az esperes urak pontossága, s lelkészársaim serény eljárása azon ügyekben, melyeknek elvégzésére felszólítottam. Így történhetett, hogy 1586 ügydarabból mindeniket, úgy az egyházi belügyeinkre tartozókat, mint a magas kormány s más politikai hatóságoktól kívántakat, késedelem nélkül elvégezhettem, (miniszteri leirat 215 és pedig: egyházi ügyben 34, házassági ügyben 28, katonai ügyben 24, iskolai ügyben 129), az egyházkerületi gyűlésekben reám kelt határozatoknak eleget tehettem; miről, az időnként beadott jelentések alapján, gyűléseink jegyzőkönyvei is tanuskodnak.

Kibocsátottam a lefolyt évben a segédlelkészi hivatalra — a vizsgát tett 19 egyén közül — 12-öt, kik egyházmegyéinkben alkalmaztattak segédlelkészi hivatalra: a többiek más egyházkerületekben kerestek alkalmaztatást.

Rendes lelkészi állomásra felavattatott 14 ifjú lelkész.

Könyörömdománygyűjtésre engedélyt eszközöltem a magas kormánytól 5 egyház részére. Ő császári és apostoli királyi Felsege legmagasabb kegyadományában részesítettett 10 egyház, névszerint: a szürthei 200, torna-újfalusi 100, putnoki 100, bánóci 100, rimaszécsi 200, szalóki 100, lőrincfalvai 300, abaúj-vajkóci 300, salamoni 200, szomotori 200, kistráti 100, összesen 1900 forintban. Ezen összegek kiküldettek általam az egyházaknak, s az egyházak erről szóló nyugtáit felterjesztettem a minisztériumhoz.

Házassági felmentvényeket, tilos foku rokonsági s sógorsági viszonyok közt eszközöltem díjelengedés mellett 12-öt, díjfizetés mellett 14-et, mely díjak az illető azon egyházaknak népiskolai célra adattak, mely egyházakhoz a folyamodók tartoznak. Nevezetesen: az ónodi egyháznak 10 forint, alsó-falusi leányegháznak 10 frt., Lénárdfalvának 10 frt., nádasi egyháznak 10 frt., a pelsőci kisdédóvodának 20 frt., t.-halászi leányegháznak 15 frt., szuhogyi leányegháznak 10 frt., azari és m.-izségi egyházaknak egy dispensatio díjból 10—10 frt., Paszabinak 10 frt., geleji egyháznak 10 frt., az egyházkerületi leánynevelőnek 30 frt., miglészi egyháznak 10 frt., egerlövői egyháznak 10 frt., kondori egyháznak 10 frt., összesen 185 frtot.

Az egyházkerületi pénzügyi választmány a pénzek biztos kikölcsönzéséről ez évben is gondoskodott.

Az egyházkerületi számvevőszék is eleget tett kötelességének, a számadásokat megvizsgálta, azokat rendben találta. Jegyzőkönyve elő fog terjesztetni, valamint javaslata a kamatok mikénti szabályozásának módjáról, s a papi özvegy s árvtár osztalékának fölebbemelésé iránt.

Tűzkáreset fordult elő az egyházkerület területén 19, következő egyházakban: Csány, Szikszó, F.-Céce, Emőd, Salamon, Szepsi, Vaján, Pályin, Tarnóc, Tusa, Vajkóc, F.-Barcika, Miskolc, Szuhafő, Rásony, Boldva, O.-Liszka, Gesztely, Szemere. Tűzkártérítési összeg fizettetett ezen egyházaknak 10,894 frt. 12 kr.

A felsőbb iskolák állásáról s ügyeiről is örömmel említem fel, hogy ezek úgy a megelőző, mint a folyó iskolai évben kitűzött feladataiknak megfeleltek. Kellő szorgalom és fegyelmelés mellett, a tanuló ifjuság tudományos előmenetele, erkölce kifogástalan volt. Sárospataki főiskolánkban volt a folyó iskolai év 1-ső felében: hittanhallgató 109, jogász 44.

A progimnáziumban 20, a gimnáziumban 515. Legnépesebb a négy alsó osztály s felgimnáziumban az 5-ik osztály; mind az 5 osztályban meghaladja a létszám az 50-et.

A miskolci főgimnáziumban volt a létszám a folyó iskolai félév végén 450.

A rimaszombati egyesült protestáns VI osztályu gimnáziumban a létszám 193. Ezek közül a tápintézetben vannak 74-en, kik közül 42 frtért teljes ellátásban részesülnek 34-en, a többiek kisebb-nagyobb kedvezményben részesülnek; 8 teljesen tápdíjmentes.

Midőn középiskoláinkról e rövid jelentést teszem, aggodalommal telik el keblem, különösen a két utóbbi intézet jövőjére nézve; tudván, hogy a középiskolai törvények életbeléptetése, mely már csak rövid idő kérdése, új terheket fog róni az ezen tanintézeteket fentartó testületekre, részint a tanárok számának szaporítása, részint parallel osztályok felállítása által. Nagy kérdés: vajjon az annyi oldalról igénybe vett protestáns buzgóság lesz-e képes ezen terheket elviselni? Bizzunk azonban a gondviselésben, mely sokszor nehéz körülmények közül mutatott már nekünk a szabadulásra biztos utat, s megedzette vállainkat a ránk nehezült bajok, terhek elviselésére.

Egyházkerületi főleányneveldénk is visszanyerte régi létszámát. Belátva a közönség, hogy ezen intézet, ha nem teljes felszerelés mellett is, de nemzeties iránya, vallásos szelleme mellett, megfelel a maga feladatának: visszatértek ehez a szülék s most létszáma 74.

Az ezen intézet biztosítása s a kor igényeinek megfelelőbb szervezése céljából legközelebb megindított gyűjtések távolról sem feleltek ugyan meg azon reményeknek, melyeket ezekhez kötöttünk; bizonyára csekély azon összeg, mely e fontos célra részint egyes lelkes adományozók, részint egyházközségeknek áldozatkészségéből összegyűlt, mint ez az előterjesztendő kimutatásból ki fog tűnni; de azért némi lendületet fog adni ezen intézetnek, s hiszem, hogyha a nagytiszt. egyházmegyék ezutánra sem vonandják meg attól egész támogatásukat, meg fog küzdeni a nehézségekkel, míg az e célra tett nemeslelkű alapítónak — kit Isten még sokáig éltesse! — szép inteniója teljesedésbe megy.

Bezárom évi jelentésemet, főtiszteletű egyházkerületi gyűlés! egy örvendetes s lelket emelő tény felemlítésével, mi ugyan már hírlapok útján is jelezve van. Ez néhai b. e. Jóny Tivadar úrnak azon nagylelkű tette, miszerint, noha ő nem ev. ref. egyházunknak volt tagja, de felül-emelkedve a szűkkeblű felekezetiességen, sárospataki főiskolánkra 2000 frtot hagyott. A miskolci ref. lyceumra pedig 12,000 frt. alapítványt tett. Oly nemes s ritka tett ez, mely megérdemli, hogy hálánk kifejezése mellett, az alapítónak neve jegyzőkönyvünkben örökíttessék. Békét s áldást kívánunk az alapítónak nemes hamvaira!

Befejezvéneként évi jelentésemet, magamat a főtiszt. egyházkerület jóindulatába ajánlott.

Püspök úrnak általános érdeklődéssel fogadott ezen évi jelentése tudomásul vétetvén, egyszersmind időközileg tett intézkedései jóváhagyattak.

7. Mielőtt még a gyűlési tanácskozás a tárgysorozat szerint megkezdetnék, elnök, püspökünk, a közgyűlés személyzete szükséges kiegészítésének szempontjából, jelenti, hogy az alsóborsodi egyházmegye, megürült esperesi hivatalára Bornemisza József, m.-keresztesi; a felsőzempléni egyházmegye pedig szintén esperesévé Kálniczky János, mihályi lelkészetet választották meg; kik is, már e jelen alkalommal, esküjök letételére ezennel fölhivatnak.

A megválasztott férfiak, a hivatalos esküt esperesi hivatalaikra ünnepélyesen letévén, székeiket egyházkerületünk tanácsasztalánál, a közgyűlés szívélyes üdvkívánatai mellett legott el is foglalták.

8. A mult évi kassai őszi közgyűlés jegyzőkönyvének 27. pontjára vonatkozólag, a bajánházi egyház képezdei tőkénének, a jenkei és pályini egyházak képezdei kamatainak befizetése tekintetéből, a főiskolai gazdasági választmány oda lévén utasítva, hogy e kimutatásokat az illető egyházakkal

esperességi úton közölje; miután a nevezett egyházakra nézve az illető egyházmegye által az jelentetett, hogy e kimutatások velök nem közöltettek:

Gazdasági választmány ujolag utasíttatik, hogy ezen kimutatásokat az illető hátralékosokkal esperességi úton közölje. Amennyiben pedig [ezen hátralékoságok csak is látszólag onnan származnak, mert az illető pénzek] illetőségük szerint nem azon pénztári hivatalokhoz küldetnek, hová tulajdonképen tartoznak: minden további zavarok kikerülése tekintetéből utasíttatnak az illető egyházmegyék esperesei, illetőleg dékánjai, hogy a pataki főiskolát illető pénzeket közvetlenül Patakra küldjék. Ezzel kapcsolatban;

9. Fölvettett a kérdés, hogy miután a szüreti szupplikánsok könyvecskéibe újabb időben nem szoktak az életnemüek bejegyeztetni, s emiatt már gyakran szintén zavarok állottak elő: mi lenne jövőre állandó szabályul e jótétemények beszolgáltatására nézve megtartandó? Vagy nem kellene-e a szüreti szupplikációt már véglegesen beszüntetni?

Errenézve, miután egyelőre nem tudható, hogy a szupplikációk beszüntetése által mily összeget veszítene a főiskolai pénztár, a főiskolai igazgató-tanács utasíttatik, hogy eziránt legközelebbi közgyűlésünkre részletes kimutatást terjesszen elő, amikor egyszersmind a szupplikációk ügyében végleg fog határozat hozatni.

10. Az egyházkerületi pénzügyi választmány, vonatkozva a mult őszi közgyűlés 42. számú határozatára, indítványozza, hogy a kiadandó kölcsönök kamata a 2000 frtot meghaladó kölcsönök után 6%-ban állapíttassék meg, s ezenfelül adassék engedély arra is, hogy különös figyelmet érdemlő esetekben 6% kamat mellett is engedélyezhessen kölcsönt.

Ezen indítvány kapcsában jelenti a pénzügyi választmány, hogy egyházkerületünk utólagos jóváhagyása reményében ezen jogot már 3-szor igénybe vette, s Garas Sándor és neje részére 5000 frtot; özvegy Vattay Bertalan részére 10,000 forintot 7% kamat mellett; Edelény város részére pedig 4000 frtot 6% kamat mellett megszavazott.

Ezzel kapcsolatban olvastatott a főiskolai gazdasági választmánynak ugyanazon határozat alapján beadott véleménye, melyszerint célszerűbbnek látja az eddig befolyt és el nem helyezett tőkéket 6% kamatra valamelyik pénzügyintézetben elhelyezni, mint az összes tőkék kamatait 7 avagy 6%-ra leszállítani, s ezenkívül felkéri egyházkerületünket, hogy adja beleegyezését és 'segélyét' ahhoz, mikép az egyes esperesek az illető lelkészek által tegyék közhírré egyházmegyéjökben, mikép kellő biztosíték mellett a főiskolánál kölcsön összegek 8%-ra mindenkor kaphatók.

Közgyűlésünk az egyházkerületi pénzügyi választmány indítványát fogadja el, s mind az egyházkerületi, mind a főiskolai tőkékre vonatkozólag felhatalmazást ad arra, hogy jövőben azok 2000 frtos vagy azon felüli összegekben 7%-ra, különös figyelmet érdemlő tekintetben 6%-ra is kikölcsönöztethessenek; a 2000 frton alóli kölcsönökre nézve a 8% kamatláb továbbra is fennhagyatván.

Egyébiránt a főiskolai gazdasági választmány fennebb jelzett előterjesztése folytán utasítja az esperesi hivatalokat, hogy tegyék közé egyházmegyéjökben, miszerint a sárospataki főiskolánál, kellő biztosíték kimutatása mellett, kölcsönök kaphatók.

Az egyházkerületi pénzügyi választmány által bejelentett fennebbi 3 esetre vonatkozólag, pénzügyi választmány eljárása helybenhagyatik.

11. Ugyanazon kassai gyűlés jegyzőkönyve 42-ik számának g) pontjára vonatkozólag, némely egyházmegyéből a sárospataki tápintézet és tanári nyugdíjintézet részére, az adakozások ily hátralékban maradván el:

Erre nézve is a fennebbi 8-ik pontjában hozott határozat szolgálанд megtartandó szabályul.

12. Ugyanazon közgyűlésünk, a 43. számalatt hozott határozatában, azzal bízta meg az egyházkerületi pénzügyi választmányt, hogy a papi özvegy-árvtár állását megvizsgálván, a volt részvényesek özvegyei és árvái részére kiosztandó jutalékok összegének lehető emelése tárgyában indokolt javaslatot terjeszzen elő.

Mely megbízás folytán jelenti a pénzügyi választmány, hogy		
A papi özvegy-árvtár kamatozó tőkéinek összege tesz a mult		
1882. évi számadások szerint	98086	frt. — kr.
A kamathátrálék és pénztári maradvány hozzászámításával pedig		
kijön	107107	„ 13 „
És így ha egyre-másra 7% kamatot számítunk, az évenkint biz-		
ton várható kamatjövedelem kitesz több mint	7000	„ — „
Ehez hozzáadandó még a részvényesek által fizetendő évi járulék		
a mult évi számadás szerint	1139	„ 35 „
És a hirdetésekől várható bevétel	50	„ — „
Kitesz tehát az összes várható bevétel mintegy	8189	„ 35 „
Vagy kerek számmal	8200	„ — „
Ennek $\frac{1}{3}$ -ad része a szabályok értelmében tőkésítendő lévén,		
levonásba teendő	2733	„ 33 „
Maradna tehát	5466	„ 67 „
Ebből dékáni fizetés s peres költségekre levonatván	266	„ 67 „
Mindenesetre marad felosztható	5200	frt. — kr.
Van pedig a mult évi számadás szerint részvényjutalékot élvező		
özvegy, illetve árva:		

a) az első osztályban	27	per	36	frt. =	972	frt.
b) a másodikba	33	„	24	„ =	792	„
c) a harmadikban	120	„	12	„ =	1440	„
d) a negyedikben	24	„	6	„ =	144	„
összesen	204			=	3348	frt.

Miután a felosztható évi bevétel a fenti szerint kitesz 5200 frtot, a mult évben kiosztott 3348 frt. felével bátran felemelhető a jutalék anélkül, hogy a legkisebb fennakadástól is félni lehetne; ugyanis zsinórmértékül véve a mult évi adatokat, lenne:

a) az első osztályban	27	per	54	frt. =	1458	frt.
b) a másodikban	33	„	36	„ =	1188	„
c) a harmadikban	120	„	18	„ =	2160	„
d) a negyedikben	24	„	9	„ =	216	„
összesen	204			=	5022	frt.

Miért is indítványozza, hogy az évenkint kiosztandó özvegy-, illetve árvajutalék, az első osztályra nézve 54 frtban, a másodikra nézve 36 frtban, a harmadikra nézve 18 frtban, végre a negyedik osztályra nézve 9 frtban állapíttassék meg.

Közgyűlésünk ezen javaslatot elfogadja s az évenkint kiosztandó özvegy-, illetve árva-jutalékot az első osztályra nézve 54 frtban, a másodikra nézve 36 frtban, a harmadikra nézve 18 frtban, végre a negyedikre nézve 9 frtban oly módon álla-

pítja meg, hogy az illetőknek az osztalék már a folyó évben is ily összegben fizetessék ki.

- 13.** Ugyanazon gyűlés jegyzőkönyvének 47-ik pontjában, a főlshentelt ifjú lelkészek részére kiadatni szokott, s úgy belszövegezésére, mint külalakjára nézve elavult oklevél helyett, más, célszerűbb s a műveltebb ízlés kívánalmainak megfelelőbb oklevél-mintának készítése, a püspöki hivatalra és jegyzői karra bízván: ez bemutatott;

de a külalakra s általában a kiállításra nézve is behatóbb megfigyelés, átvizsgálás és majdan legközelebbi közgyűlésünkre beterjesztés és javaslatétel végett, azon bizottságnak ujlag kiadatott.

- 14.** Ugyanazon közgyűlés jegyzőkönyvének 57-ik pontjában, az abauji egyházmegyei szikszói lelkészi kör indítványa folytán, az áttérési esetek anyakönyvezésére szükséges utasítás megkésztése s az evégett benyújtott mintázat átvizsgálása, püspök és Bizony Ákos urakra bízott. Amennyiben e mintázat még kezűkhöz nem jutott s ezért megbízásukban el nem járhattak.

Ezen mintázat részükre kiadatni határozottatott, s arra adandó véleményes jelentésük, legközelebbi gyűlésünkre beváratik.

- 15.** Ugyanazon közgyűlés jegyzőkönyvének 60-ik pontját illetőleg a p.-szinyei egyház tulajdonát képező 455. számú s 160 frtot tevő földtehermentesítési kötvény kiváltása, s értékének az illető egyház részére átszolgáltatása püspök úrra lévén bízva: jelenti, hogy erre nézve megbízásának eleget tett s az úgy kellően el van intézve.

Tudomásúl vétetik.

- 16.** Ugyanazon közgyűlés jegyzőkönyvének 64. pontját illetőleg, a szederkényi egyháznak a tanitói hivatal állandósítása iránti kérelmére s intézkedésére nézve a díjlevél azon utasítással tétetvén vissza az alsóborsodi egyházmegyéhez, hogy azokat a jövedelem összes értékének fölszámításával terjeszsze föl jelen gyűlésünkre.

Be nem adatván, a jelentés beadása megsürgettetik.

- 17.** Ugyanazon közgyűlés jegyzőkönyvének 73-ik pontjára vonatkozólag, a felsőborsodi egyházmegye az egyházkerület által legközelebb kiadott lelkészi iktató-könyv rovatai közt mutatkozó némi hiányok kipótlását, s erre szükséges utasításokat kérvén: az erre megbízott püspök úr jelenti, hogy a hiányok kipótlására szükségelt utasításokat megadta s közlötte.

Tudomásúl vétetett.

- 18.** Ugyanazon közgyűlés jegyzőkönyvének 77-ik pontjában, a tornai egyházmegye, a méhészi egyház két szőlőjének eladhatására nézve, aziránt teendő jelentésre levén utasítva, hogy az illető egyház az eladásból begyűlt összeget mimódon kezeli és használja föl.

A jelentés a begyűlt összeg tőkésítéséről beadván, az eladás jóváhagyatott.

- 19.** Olvastatott a főiskolai számvevőszék jegyzőkönyvének a Fráter Sándor györgytarlói haszonbérlő kérelmét tárgyazó 1-ső és 3-ik pontja, melyben jelenti a számvevőszék, miszerint a nevezett haszonbérlő hozzá azért folyamodott, hogy a gazdasági választmány által 4072 frt. vízszabályozási költség-tartozás iránt ellene vezetett végrehajtás alól mentessék fel, azon indokból, mivel egyrészt ezen vízszabályozási terhek nincsenek helyesen kivetve; másrészt mivel a főiskola, a birtokon általa már eddig 6793 frt. erejéig teljesített beépítés által kellőleg biztosítva van, mely építkezéseknek ezenfelül a helyszínén való megvizsgálását, az építkezési tervek és számvetések láttamozását kívánja, s végre az idejéig haszonbérlő összegek fizetésének teljesítésére szeptember és december hónapok közepéig határidőt kér.

Ezen kérelem megvizsgálására küldöttséget küldvén ki a számvevőszék: miután ennek jelentéséből meggyőződött arról, hogy a Fráter Sándor által átvétetni kért épületek és egy pár csatorna is felépítve és használatba véve vannak; hogy a vízszabályozási társulat által épített csatorna a györgytarlói birtokra nemcsak káros és veszélyes, de amiatt, hogy a jelenleg építés alatt levő csatorna a vizet a főiskola birtokára felülről vezeti, mielőtt alól az elfolyás biztosítva lett volna: a bérlő már jelenben is tetemes károkat szenved, s ha azok ellen védekeznek, vagy ezek miatt a társulat ellen kártérítéssel fordul, a főiskola erkölcsi támogatásában méltán részesülhet; míg másrésről a vízszabályozási költség a fennebb jelzett épületekkel s a birtokban levő ingóságokkal kellőleg biztosítva van: következő intézkedéseket tett, u. m.: 1. a 4000 frt. erejéig eszközölt végrehajtást feloldta; 2. utasítá a gazdasági választmányt, hogy a haszonbérlő által emelt épületeket vegye át, a bemutatott költségvetéseket szakemberrel vizsgáltsa meg, s ha helyesek: láttamozza; 3. utasítá továbbá a gazdasági választmányt arra is, hogy haszonbérlőt a vízszabályozási társulat ellen netalán indítandó kártérítési perben a főiskola erkölcsi támogatásában részesítse, s végre 4. bérlő azon kérelmét, hogy a jelen évi bérösszeg kifizetésére neki szeptember és illetve december hó közepéig határidő engedessék, ajánlólag terjeszti fel egyházkerületünkre.

Egyházkerületünk a számvevőszék ezen intézkedéseit helyeslőleg veszi tudomásul; a folyó évi haszonbér kifizetésére kért halasztást pedig, tekintetbe véve azt, hogy haszonbérlő elemi csapások által tetemes kárt szenvedett, engedélyezi.

- 20.** Ezzel kapcsolatban olvastatott ugyancsak Fráter Sándornak, a főiskola györgytarlói birtoka haszonbérlőjének, a főiskolai gazdasági választmányhoz intézett s onnan intézkedés végett ide felterjesztett folyamodványa, melyben előterjeszti, hogy a györgytarlói birtok legnagyobb részét a víz már elborította, úgy, hogy alig pár száz hold az, mely jelenleg a 3000 holdból vízmentes. De, hogy ezen szerencsétlenség ily végzetes mérvben jelentkezik, annak nem a természeti viszonyok, nem a földalakulás, a talaj fekvése az oka, hanem az a körülmény, hogy a bodrogközi tiszaszabályozó-társulat, úgy a természet, mint a tételes törvényekkel egyenes ellentétben kezeli a szabályozás ügyeit. Ugyanis ezen társulat. illetve annak végrehajtó közegei, megsértve azon elvet, hogy addig, míg az alsó vidékeken az elfolyás biztosítva nincs, felülről csatornát ásni nem szabad; mielőtt a Bercelnél épülőfélben levő zsilip kész lett volna, s az ehez vezető csatorna kiásatott volna: a 19 lábbal fennebb eső, Bély-csékei csatornát 9200 méter hosszban kiásatták; minek eredménye lett, hogy a csatorna — mely 5000—6000 hold vizenyős talaj vizét szedi össze — fokozatos sebességgel hozza le ezen vizet az alsó részekre, s itt lefolyása nem lévén, az eddig sohasem észlelt károkat okoz.

Ezen kényszerhelyzetben azon kérelemmel járul folyamodó haszonbérlő egyházkerületünkhöz, hogy a további károsítások meggátolása, az eddigiek orvoslása céljából, egy küldöttséget válasszon, amely hivatva legyen úgy a közigazgatási, mint a törvénykezési hatóságoknál az egyházkerület nevében közreműködni, s az egyházkerület egész erkölcsi súlyának mérlegbe vetésével igyekezzék jövőre ezen károsításokat és visszaéléseket meggátolni; a jelenre nézve pedig oda hatni, hogy a károsodás okai pártatlan szakértők által törvényes úton constatálva legyenek.

Kéri továbbá bérlő, hogy cautiojából 1000 frt., ez évi dohánytermése beadásáig folyóvá tétessék, s neki kiadassék.

Egyházkerületünk úgy ezen tárgyalás alatt levő beadványból, mint a főiskolai számvevőszék fennebb tárgyalt határozatából, s ezen testület által kiküldött bizottság jelentéséből megütközéssel vesz tudomást arról, hogy főiskolánk györgytarlói birtoka a bodrogközi tiszaszabályozó-társulat által állítólag helytelenül és rendellenesen eszközölt szabályozási művelet folytán nemcsak jövőre veszélyeztetve van, hanem amiatt haszonbérlőnek már a folyó évben is tetemes kára származott. Azért kész Fráter Sándor haszonbérlőt a kártérítése iránt teendő törvényes lépéseknél erkölcsi

támogatásban részesíteni, s ezért ifj. báró Vay Miklós, alsózempléni egyházmegyei gondnok elnöklete alatt: báró Vay Béla, Fejes István, Mocsáry Lajos és a főiskolai gazdasági választmányi elnök tagokból álló küldöttséget küld ki; utasítatván ezen küldöttség, hogy akár bírói, akár közigazgatási úton, minden lehető kövessen el arra, hogy a főiskola györgytarlói birtoka jövőre minden károsítástól megmentessék, s a jelenlegi károsítás okai törvényes úton megállapíttassanak.

Egyszersmind Fráter Sándor haszonbérelőnek cautionjából 1000 frt. kölcsönképen folyóvá tétetik, mely kölcsön visszafizetése határidejeül folyó évi szeptember 1-ső napja tüzetik ki.

- 21.** A felsőborsodi egyházmegye folyó évi ápril 3., 4. napjain Martonyiban tartott közgyűlésében, 64. szám alatt hozott határozatával pártolólag terjeszti fel a f.-nyárádi egyház azon kérelmét, mely szerint a tulajdonát képező vízi malomnak 3000 frtért leendő eladását engedélyeztetni kéri.

Az eladás megengedtetik, s a bemutatott szerződésre a jóváhagyási záradék rávezettetni határoztatik. Utasítatván az egyház, hogy a befolyandó 3000 frt. vétel-árt, mint az egyház kamatozó tőkéjét biztos helyre helyezze el.

- 22.** A mult évi őszi kassai közgyűlés jegyzőkönyvének 83. száma alatt, Nemes Lajos, zemplénmegyei királyi tanfelügyelő jelentvén, hogy a mult évi tanítóképesítési vizsgára csak heten jelentkeztek, s így a vizsga nem foganatosíthatott; jelen évre azonban tudatja, hogy ezen tanítóképesítő vizsga folyó évi június hó 15-ikén kezdetét veendi Sárospatakon. Eziránt a jelentkezni szándékozókat a szokott módon értesíttetni kéri.

A jelzett tanítóképesítési vizsga kitzűött ideje és helye, püspöki hivatalunk által köröztetvén, fölhívatnak az egyházmegyék esperesei ennek köztudomássá juttatására s a folyamodni szándékozóknak oda utasítására, hogy kellően fölszerelt folyamodványaikat folyó évi május hó 20-ig, a sárospataki államképezdei igazgatóságához nyujtsák be.

- 23.** A magyar királyi vallás- és közoktatási minisztérium, 1882. október 20-ikán Budapesten, 1455-ik eln. szám alatt kelt intézvényében, vonatkozással a magyar királyi honvédelmi minisztérium folyó évi szeptember hó 12-ikén, 4868. eln. szám alatt kelt átiratára, melyben arról értesíti, illetőleg arra hívja föl a vallás- és közoktatási minisztériumot, hogy a hivatalos hatáskörében alkalmazott mindazon volt hivatalbeli (tetteges állományban szolgált) tisztekhez, kik mint tisztviselők, polgári, állami, vagy ezzel egyenlőnek tekintett szolgálatban, valamint az állam kezelése, illetve ellenőrzése alatt álló nyilvános intézeteknél és alapítványoknál alkalmazva vannak, fölszólítás intéztessék aziránt, hogy a katonatiszti jellegnek, a szolgálaton kívüli viszonyban való újbóli adományozásáért folyamodjanak és magukat egyúttal valamely általuk közelebb megjelölendő katonai szakmában, csak is általános mozgósítás esetén teljesítendő szolgálatra kötelezzék; megjegyeztetvén:

miszerint a jelentkezők abbéli folyamodványai, melyek a katonatiszti jelleget a magyar királyi honvédség szolgálton kívüli viszonyában elnyerni óhajtják, a magyar királyi honvédelmi miniszterhez; azok által pedig, kik a jelzett tiszt jellegnek a közös hadseregnél vagy a hadtengerészetnél való adományozásáért folyamodnak, a közös hadügyminiszterhez lesznek közvetlenül intézendők; mire megfelelő tárgyalás után kineveztetésük végett, a legalázatosabb fölterjesztés fog tétetni.

Mindezek után fölkéri püspöki hivatalunkat, hogy a hatásköréhez tartozó hivatalok, intézetek sat. illető közegeihez, a jelzett irányban fölszólítást intézzen; figyelmébe kérvén a magyar királyi honvédelmi miniszter kérelméhez képest, hogy a magyar kir. honvédség kedvezőtlen tiszt állomány viszonyait különös hangsúlyozással kiemelni, s figyelmét kiválólag ezen viszonyokra írá-

nyozva, a nevezett miniszter úr azon óhajának szíveskednék adni kifejezést, hogy a folyamodók, különösen ha az illetők előbb a gyalogság, vagy a lovasság állományában, akár a közös hadseregben, akár a magyar királyi honvédség kötelékibe való fölvételre buzdittassanak.

24. Ugyanazon minisztérium, 1882-ik évi november 6-án Budapesten, 1704. eln. szám alatt kelt intézvényében, a közegészségügy fejlesztése érdekében nagyhorderejű dolognak tekintvén azt, ha erészben, különösen a lelkészek és tanítók is állandó és hivataluknál fogva, valamint a köznéppel való folytonos és soknemű érintkezéseknél fogva, a népre hatást gyakorolni igyekezzenek, s úgy az ismeretesebb betegségekben, valamint a véletlen balesetekben s a vidéken aggasztó mérvben elharapódzott pálinkaivás veszélyeiben adandó fölvilágosítások s utasítások megadására kellő tájékozottsággal bírjanak. Erészben, miként a tanító-képezdékben a közegészségtan a rendes tantárgyak sorozatában áll, úgy a lelkészképző intézetekben is felette szükségesnek látja, hogy a lelkészjelöltek is e tantárgyban megfelelő oktatást nyerjenek, s az errőli gondoskodást püspöki hivatalunk figyelmébe ajánlja.
25. Ugyanazon minisztérium, 34746. szám alatti intézvényében az iránt értesít, hogy a kassai konviktusnak a premontrei rend kormányzata alatt leendő visszaállítása, ő Felsege legkegyelmesebb jóváhagyása folytán megtörténvén: az ezen konviktusi alaphoz tartozó Balassa Zsuzsánna-féle alapítványnál üresedésbe jövő ösztöndíjak adományozása, valamint az ezen alapítványokból kisebb illetményű ösztöndíjt élvező tanulóknak, a magasabb osztályú ösztöndíjba való előléptetése ezennel megszünttetett, oly hozzáadással, hogy ezekhez képest a kassai tápintézeti alaphoz tartozó és fenn elősorolt alapítványoknál megürült és megürülendő ösztöndíj-állomások, az 188²/₃. tanév kezdetétől pályázat alá bocsáttatni nem fognak; hogy azonban az ezen alapítványokból jelenleg ösztöndíjt élvező tanulók azt addig élvezendik, míg a választott tanfolyamot kellő eredménnyel folytatván, azt rendes módon befejezendik.
26. Ugyanazon minisztérium, 35794. szám alatt kelt intézvényében tudatja, miszerint a honvédelmi miniszter úr, tekintettel a helvét, ágostai és unitárius egyházakban fönálló gyakorlatra, amely szerint az ezen hitfelekezetű lelkészek már fölszentelésük előtt alkalmazást nyervén, hivatásukat tényleg gyakorolják, s fölszentelésüket, nevezetesen a fennebb említett két felekezetbeliek gyakran később, pár vagy több év multával nyerik meg: utasította az illető honvédhatóságokat, hogy a jelzett hitfelekezetbeli egyházi főhatóságoktól esetenként beérkező valamely honvédköteles lelkésznek, ki a védtörvény 25. §-nak kedvezménye mellett soroztatott be, hivatásszerű alkalmazását igazoló hivatalos értesítéseit ez ideig megkivánt fölszentelési okmány helyett elegendőnek tartásuk, s az illető egyénnek honvéd segédlelkészszé leendő kinevezésére vonatkozó fölterjesztéseikhez csatolják.
27. Ugyanazon minisztérium, a 38245. szám alatti intézvénye szerint, a véderőről szóló 1868. évi XL-ik törvénycikk némely szakaszainak módosítására vonatkozó, 1882. évi XXXIX. törvénycikkhez, hasonszerűen az osztrák-magyar monarchia lajtántúli részeiben, 1882-ik évi október 2-án hozott törvény alapján, a császári királyi honvédség számára szolgáló nősülési szabályzat, melyszerint az említett honvédség tetteleges állománya havi díja, és legénységi egyénei csak illető előljáró honvédhatóságuk engedélyével nősülhetnek, kiadathatván: fölhívja püspöki hivatalunkat, hogy ezen szabályzat értelmében az összes lelkészi hivatalokat megfelelően utasítani szíveskedjék.
28. Ugyanazon minisztérium, az $\frac{1606.}{1882.}$ elnöki száma alatt kelt intézvénye az iránt értesít, hogy a közlekedésügyi magyar királyi miniszter úrnak 1882. október hó 10-én, 10,054. szám alatt kelt átirata szerint, a katonai hatóságok nyomtatványuk beszerzésénél, kisebb árak elérhetése céljából, úgy szoktak szerződni, hogy a rendelt nyomtatvány elszállítását a rendelő magára vállalja, minek foly-

tán a szállító a nyomtatványokat ezen megjelöléssel: „hivatalos felszólításra portómentes“ a postára adja, hol a szállítás díjmentesen történik.

Mint hogy a nyomtatványok azon tárgyak közé tartoznak, melyek portómentes szállítása megvan engedve, s amennyiben a szállítás költsége az állam pénztárból lett volna fedezendő, a nevezett miniszter úr nem emelt kifogást ezen eljárás ellen, hanem inkább szabályozta azt akként, hogy a polgári hatóságok is hasznát vehessék.

A többször nevezett miniszter úrnak másolatban mellékelte rendeletében meg vannak alapítva azon módzatok, melyek alatt a rendelt nyomtatványok portómentesen szállíthatók. E rendelet így szól: „Feltétlenül portómentes polgári vagy katonai hatóságok által, egyes magánüzletekben rendelt nyomtatványok, ha a rendelő hatóságoknak a posta útján küldetnek meg, egyenkint a 20 kilogramm súlyt meg nem haladják, értéknyilvántással ellátva nincsenek és úgy a göngyöletén, mint a szállító levelen, mint „hivatalos felszólításra portómentes“ jelöltetnek meg, portómentesen kezelendők.“ Ezekből önként értetik, hogy a portómentesség a nyomtatványokra szorítkozik és oly tárgyakra — mint például spanyolviasz, spárga, gyertya, ruha és efélékre, mint amelyek a portómentességből ki vannak zárva — ki nem terjed.

29. Ugyanazon minisztérium, 41,453. szám alatt, 1882. október hó 23-án kelt intézvényében az iránt értesít, hogy a tanítók és tanítónők nyugdíjazásánál a tetteg nyugdíjba lépés szükségessége és jogosultsága, a megyei királyi tanfelügyelő elnöklete alatt, az állami és községi tanítókkal szemben a közoktatási miniszter részéről kinevezett két tag és orvostól alakítandó bizottság által állapítandó meg; mely bizottság nem állami és nem községi tanítókkal szemben, az 1875. 32. törvénycikk 40. §-a értelmében, az illető intézet főhatósága részéről szintén két taggal egészítendő ki.

Nehogy minden esetben a bizottságban működő tagok kinevezése iránt szükséges fölterjesztés által az ügymenet halasztást szenvedjen:

a nevezett minisztérium fölhívta a közigazgatási bizottságokat, az e célra szolgáló rendszabályok megtartására. Mindezek iránt azon kéressel értesíti püspöki hivatalunkat, hogy a tanítók nyugdíjazására vonatkozó eljárás menetének gyorsítása érdekében, egyházzhatósága alá tartozó minden egyes köztörvényhatóság területére hasonlóan két tagot kér állandóan kirendelni és oda utasítani, hogy ebbeli megbízatásukat a királyi tanfelügyelővel avégből közöljék, miszerint előforduló esetben a megjelenés iránti megkeresések hozzájuk intéztethessenek.

Mindezen miniszteri intézvények már püspöki úton körözve és elintézve lévén, tudomásul vétettek.

30. Ugyanazon minisztérium, a 2300., 6740., 33483., 34541., 35968., 41646. számok alatt kelt intézvények értelmében, ő császári királyi apostoli Felsége a kis-ráthi hely. hitű községnek iskola építésére magán pénztárból 100, a bánóci egyháznak hasonló célra 100, a szalóki leányegyháznak 100, a lőrincfalvi leányegyháznak 300, a rimaszécsi egyháznak templomépítésre 200 frt. segélyt adományozni kegyeskedett.

A fejedelmi magas kegy ezen megható nyilvánulása a legmélyebb hálás köszönettel fogadtatott.

31. Ugyanazon minisztérium, 17880. szám alatt tudatja, miszerint Takta-Harkány ref. egyházközségnek, ő Felségéhez fölterjesztett kérelmére nézve, ő Felsége intézkedni nem méltóztatott; fölhíván püspöki hivatalunkat az egyházközségek oda utasítására, hogy csak valódi szükségletek fedezése végett járuljanak ő Felségéhez kérelemmel, aminő szükségletet a toronyépítés nem képez.

Körözve lévén, tudomásul szolgál.

32. Püspökünk, fennebbi jelentésében, a közcélokra tett nemes áldozatok sorában mintegy fénypontot s szívet és lelket fölemelő jelenséget tüntetvén föl, azon már a hírlapok útján is jelzett eseményt;

miszerint b. e. néhai Jóny Tivadar úr, noha ő nem reformált egyházunk tagja volt, felülemelkedve a szűkkeblű felekezetiességen, sárospataki főiskolánkra 2000, a miskolci reform. lyceumra pedig 12,000 forintot alapítványozott, s méltónak találja ezt arra, hogy a hálás utódok részére jegyzőkönyvünkbe örök emlékül hagyassék.

Megható s örök hálára kötelező példája ez az emberiség közművelődése szent ügyét hévvel felölölő, nemes áldozatkészségnek; miért is egyházkerületünk ezennel jegyzőkönyvileg fejezi ki mély háláját s elismerését a boldogult s előttünk magát ezáltal feledhetlenné tett nemeslelkű alapító iránt. Béke, nyugalom a kegyes alapító nemes hamvaira! Áldás emlékezetére!

33. Ugyancsak elnök, püspök úr, ugyanazon jelentésében az öröm és részvét hangján hozza köztudomásra, miszerint Lovass Sámuel, tornai esperes, egyházkerületünk kormányfőfűfűinek érdemekben kimagasló agg Nesztora, folyó évi március 29-ikén tartotta meg Körtvélyesen, papsága félszázados, esperessége 35-ik évfordulati ünnepét.

Őszinte örömeivel s szíves üdvözlétével járúl egyházkerületünk utólagosan is a köztiszteletű agg férfiúnak s hálás egyházmegyéjének ezen örömnepéhez, annyi-
val is inkább, mert egyházkerületünket ő hozzá, mint egykori helyettes püspökéhez, a kegyelet és tisztelet leggyöngédebb kötelékei kiválólag is fűzik. Adja az ég, hogy azzal az apostoli buzgósággal, melylyel mint lelkész, őt atyaként tisztelő és szerető hívei előtt; mint egyházkormányzó férfiú, egyházmegyéje élén, annyi egyszerűtettel, annyi bölcseséggel és hűséggel járt és vezérekedett; azzal a lankadni s elborulni nem tudó, sajátos vidor kedélyével, mely őt, egyházkerületünk körében mindig oly kedves jelenséggül tüntette föl: nyúlják hosszúra hanyatlott életének szép alkonya! Őt mindnyájunk örömeire, egyháza, egyházmegyéje s egyházkerületünk javára az égi gondviselés, kívánt lelki, testi erőben még számos évekig éltesse!

34. Szintén elnök, püspök úr jelentése szerint, a lefolyt évben egyházi és világi férfaink soraiból elhunytak; Gömörben: Simon János, az 52 éven át lelkészkedett zubogyi lelkész. Lőrinczi Endre, a gömöri egyházmegye egyik köztiszteletű, jeles világi tanácsbírája. Alsózemplénben: Rácz Lajos, mádi lelkész s egyházmegyei tanácsbíró. Felsőborsodban: Vladár József, radistyáni agg lelkész; Bodnár András, kazai lelkész s egyházmegyei főjegyző. Ungban: Kása Endre, kaposi lelkész.

A tanítók közül: Papp József, alsóborsodi poroszlói-, Kostyo István, alsózempléni karosi; Lenkey Lajos, gömöri imolai; Budaházy István, abauj-korláti tanítók.

Kisebb-nagyobb működési körükben hű és lelkiismeretes munkások voltak ők az egyház és közoktatás terén. Elvesztésük fölött csak méltó fájdalommat fejezhetjük ki. Legyen áldott emlékezetök. Béke hamvaikra!

35. Hegedüs László, főiskolai világi algondnok, azon indokból, miszerint a jelenben már megalkotandó főiskolai kormányzati rendszabályok alapján, a főiskolai igazgató-tanács meg lévén alakítandó, s ennek következtében szerinte a főiskolai világi algondnoki hivatal is, új választás által lévén szükségesséppen betöltendő: úgy ezen általa eddig viselt algondnoki hivatal, mint a konventi tagságot az irányában több évtized alatt tanusított közbizalomért legmélyebb háláját fejezve ki, az egyházkerület kezeibe, melyekből azt vette, ezennel visszateszi.

Mély sajnálatát fejezi ki egyházkerületünk Hegedüs László úrnak azon nagyfontosságú működési térről való határozott visszalépése fölött, melyen őt egyházkerületünk egyeteme, s a tudomány és közoktatás ügyének annyi melegkeblű barátai a legméltóbb elismeréssel kísérték. Hiszen csaknem négy évtizeden át, nehéz és

küzdelmes idők zivatarai közt állta ő meg férfiasan, az osztatlan közbizalom által kimutatott és kiválólag neki való helyet, hol szellemerejére, csaknem páratlan szakavatottságára, s mindenekfölött az ő megingathatlan elvszilárdságára nemcsak egyházkerületünknek, de egyetemes egyházunknak is, a főtanintézetünk s egyházunk élete fölött olykor már meg is dördült fellegekkel szemben, oly igen nagy szüksége volt. Feledhetlenek lesznek, kétségkívül, egyházkerületünk előtt mindig az ő kimagasló érdemei, melyek egyházunk s főtanintézetünk történelmének, már is legszebb fénylapjait töltik be. S midőn ezen ő gazdag érdemei iránt egyházkerületünk őszinte elismerését s főtanintézetünk erélyes és sikerdús vezetésében tanusított buzgó fáradozásaiért meleg köszönetét ezennel jegyzőkönyvileg fejezi ki: kéri egyszersmind őt, hogy azon szent ügyet, melynek munkás élete legjavát, s annak egész legszebb férfikorát szentelte és amelynek szolgálata neki már — úgyszólván — életelemévé vált; ölelje továbbra is keblére, s habár eddig viselt algondnoki hivatalától visszavonultan is, de főiskolai s általában egyházi ügyeink iránt szívéből úgy is semmi kedvezőtlen körülmények által ki nem oltható mély érdeklődésénél fogva, azt a neki adatott gazdag tehetségek mértéke szerint továbbra is gyámolítani szíveskedjék, s erre őt a gondviselés nekünk, a legkedvezőbb lelki és testi erőben, vídám életkedvben még igen sokáig éltesse.

Továbbá, amennyiben a főiskolai világi algondnoki hivatalról ekként lemondott Hegedűs László úr, az egyházkerületi közgyűlés kérésére a konventi tagságot továbbra is megtartani szíves készséggel ajánlkozott: ezen elhatározása a tisztelt férfinak örvendetes tudomásul vétetett.

- 36.** Ezek következtében a főiskolai világi algondnoki hivatal megürülvén, annak az egyházkerületünk kebelében levő egyházak presbyteriumai által közszavavazás útján leendő betöltése

elhatároztatott; utasítatván az egyházmegyék esperesei, hogy a megürült főiskolai világi algondnoki hivatal betöltésének már jelenben előállott szükségét, azonnal itt, jelen gyűlésünkön tudomásul vevén: egyházmegyéinkben — be nem várva az elnöki fölhívást sem — haladék nélkül intézkedjenek, hogy a szavazatok a presbyterium két elnöke, két presbyter, s az egyház jegyzője által aláírva s egyházi pecséttel ellátva, már folyó évi junius hó 10-ikéig az esperesi hivatalokhoz, s majd azok által a püspöki hivatalhoz beküldessenek.

Egyébiránt köztudomásra hozatik, miszerint Hegedűs László úrnak, a közgyűlés kérése folytán, szíves ígéretét bírja az egyházkerület arra, hogy addig is, míg e hivatal véglegesen és teljesen betöltetnék: ő az általa eddig viselt algondnoki hivatal minden tiszteit készséggel teljesíteni, s ez szintén szíves köszönettel fogadtatott.

- 37.** Legközelebbi Sárospatakon tartott rendkívüli közgyűlésünk határozata értelmében, jelen tanácskozásunk egyik legfontosabb tárgyaúl, az egyházkerület által evégből kiküldött bizottság azon munkálatot tűzvetvén ki, mely a sárospataki főiskola részére megállapítandó kormányzati rendszabályokra vonatkozólag készítettett; tárgyalás alá vétetett az ez ügyben benyújtott javaslat, s az részint az egyházmegyék és a sárospataki tanári kar által benyújtott észrevételek, részint a tárgyalás folyamán tett megjegyzések alapján, egészben és részleteiben ekép állapított meg:

a) Általános címeül a következő fogadtatott el:

„Kormányzati rendszabály a sárospataki ref. főiskolában.“

b) Az „A“-val jelzett „Felügyelet és kormányzat“ megjelölés helyett s az „általános határozatok“ szavak kihagyásával,

Az egész beosztás ezen megkülönböztetés alá foglalandó: „A) Felügyelet és kormányzat.“ „B) Beligazgatás és vagyonkezelés.“

c) Az 1. és 2. szakasz egybefoglaltatván:

Helyettök ez iktatandó: 1. §. A sárospataki ev. ref. főiskola felügyelője és kormányzója a tiszáninneri ev. ref. egyházkerület. Felügyel és kormányoz az egyházkerület, I-ör az egyházi és világi főgondnokok; II-or az egyházi és világi algondnokok; III-or az igazgató-tanács által.

d) A 3. szakasz helyére 2. §. alatt ez teendő:

2. §. Az egyházkerületi felügyelet és kormányzat köre kiterjed a főiskola mindennemű szellemi és anyagi ügyeire. A felügyelő, kormányzó és ügyvezető hivatalok: 1. Az egyházi és világi főgondnokok. 2. Egyházi és világi algondnokok. 3. Igazgató-tanács. 4. Köziskolai tanári szék. 5. Akadémiai tanári szék. 6. Akadémiai igazgató. 7. Gimnáziumi tanári szék. 8. Gimnáziumi igazgató. 9. Gazdasági választmány. 10. Gazdasági választmányi elnök. 11. Jogigazgató. 12. Pénztárnok. 13. Ellenőr. 14. Főkönyvtárnok. 15. Levéltárnok. 16. Szépészeti, műrégészeti múzeumőr. 17. Természettani múzeumőr. 18. Természetráji múzeumőr. 19. Főiskolai orvos. 20. Könyvraktárfelügyelő. 21. Tápintézeti felügyelő. 22. Szénior.

Ugyanezen §. utolsó kikezdése pedig eképen alakítandó: „A felügyelet, kormányzás és kezelés összes tagjai, az ezen szabályok által rájuk ruházott hatáskörben, az egyházi törvények 179. §-a szerint felelősök és fegyelmi tekintetben az egyházkerületi törvényszék (249. §.) alatt állanak. A felügyelet, kormányzás és kezelésnek fent elősorolt közegei, a főiskolával, az alapítványokat kivéve, sem adóssági, sem szerződési viszonyban nem állhatnak.

e) A II. számmal jelzett „Közvetlen felügyelet és kormányzat“ itt mellőztetvén:

3. §. alatt: „Az egyházi és világi főgondnokok hatásköre“ eképen állapított meg:

A főiskola egyházi főgondnoka a tiszáninneri ev. ref. egyházkerület püspöke; világi főgondnoka pedig ugyanazon egyházkerület világi főgondnoka.

Az egyházi főgondnok jog- és hatásköre: a főiskolára közvetlenül felügyelni, annak vizsgálataiban résztvenni, más időben is az intézetet meglátogatni, minden nevezetesebb mozzanatairól, mely a főiskola életében fölmerül, az illető tanárkaroktól tudósítást kívánni (138. §. Zs. tv.).

A világi főgondnok hatásköre: mint a püspöknek elnök- és kormányzóvárosa, felügyel a főiskolára; a szellemi és anyagi ügyek vezetését ellenőrzi s a zsinati törvényekben meghatározott jogait gyakorolja (151. §. Zs. tv.).

f) Ezek után „Az egyházi és világi algondnokok hatáskörére“ vonatkozó szabályok: változatlanul meghagyatnak.

g) A „Főiskolai igazgató-tanács“ címe alatt előforduló 5. §. első kikezdése kihagyatik; a kis b) jelzett kikezdésben pedig az „igazgatók“ helyett „igazgató“ tétetik.

h) A 7. §. változatlanul elfogadtatott.

i) A 8. §-ban pedig azon módosítások tételnek, melyszerint

ezen §. 10. pontja kihagyatik; a 15. pont eképp módosittatik: „A tanintézet kebelében levő ifjusági egyletek, társulatok működéséről, az illető tanári kar útján tudomást szerez és a szabályok megtartására felügyel.“ A 18. pontban pedig annak utolsó kikezdésében a „számadolókat“ kifejezés helyett „számolókat“ teendő.

A 11. §. 7. pont után bevezetendő: „és terjeszt az igazgató-tanács elé.“ 8-ik pontnak beiktattatik: „A szénior év végén megszámloltatja a gazdasági választmány küldötteivel együtt.“

A 14. §. 3. pontjába beiktattatik: „mint az akadémiai tanári kar választottja.“ A 8-ik pont így szövegeztetik: „A díjleveleket (chártákat) az akadémiai ifjak között körözteti, s azokat, kik a díjlevelet elfogadják, a rendtartás értelmében kibocsátja.“ A 11-ik pontba beszúrandó: „és világi.“ A 12-ik pont után 13-ik pontnak: „a hanyag vagy beteg tanulók szülőit értesíti.“

A 13. §. 6-ik pontja után: „fentartatván birtokon kívül az igazgató-tanács kegyelmezési joga “

k) A IV. cím alatt, mely a „Gimnáziumi tanári székéről“ szól:

A 15. §. első kikezdése megtartatván, egyéb pontjaiban eképpen módosittatik:

Üléseit és értekezleteit mindenkor a körülmények által kívánt számban és időben tartja. Elnöke a gimnáziumi igazgató, kit a gimnáziumi tanári kar saját kebeléből, a rendes tanárok közül egy évre választ s az igazgató-tanács megerősít. Újra választható. Akadályoztatása esetén az előző igazgató által helyettesítettik. 2. pont. Gimnáziumi tanárválasztásoknál az igazgató-tanácsnak képesített egyéneket ajánl. 7. pont. Az engedélyezett egyletek, társulatok felett pártfogói s felügyeleti jogot gyakorol, s működésökről félévenként értesítést kíván s terjeszt az igazgató-tanács elé.

l) A „Gimnáziumi igazgatóról“ intézkedő, 16. §. alatt beiktatott szabályoknak első pontja megtartatván, egyéb pontjai aképp alakittatnak át, melyszerint

a 2. §. így hangzik: Minden hivatalos ügyben, tehát az egyházkerületi gyűléseken is, mint a gimnáziumi tanári kar választottja, a gimnáziumot szavazatjoggal képviseli. Az igazgató-tanács tagja.

m) A „Gazdasági választmányra“ vonatkozó 17. §. második kikezdésének végéről az „és a jogigazgató“ kifejezés

kihagyatik s e helyett az ugyanezen pont 3. kikezdésébe a főiskolai pénztárnok szavak elébe iktattatik. A 2. pont második kikezdése pedig eképp egészítettik ki: „Ha ennyi két ízben nem jönne össze, második alkalommal a jelen lévők határoznak.“

n) A 18. §. itt nem említett pontjai a javaslat által ajánlott alakban elfogadtatván:

A 2. pont harmadik sorában, a pénztárnok szó után ez iktatandó: „a kamatok.“ A 9. pont utolsó szava elé pedig ez: „az egyházkerület megbízásának korlátai között.“ A 18. pont eképp egészített ki: „a szénior az iskolai év végén megszámloltatja.“ A 21. pontból ezen szavak: „vagy magok adószai a főiskolának, vagy“ kihagyatnak. A 23. pont után pedig ezen új pont iktattatik, 24. pont alatt: „A jogigazgató kiadásainak s útazása esetén napi díjainak megállapítása, továbbá a kellőleg igazolt, szükség szerinti előlegek utalványozása szintén hatáskörébe tartozik.“

o) A „Gazdasági választmányi elnökre“ vonatkozó pontok egész terjedelmükben változatlanul elfogadtattak.

p) A „Jogigazgatói“ hivatalt szabályozó tételeken csupán azon módosítás tétetik, melynek értelmében :

a 21. §. 2. pontjának első sorában a „szavazatjoggal bíró“ kifejezés, „tanácskozási joggal“ kifejezéssel helyettesítendő; a 11. pont után pedig ezen új pont sorozandó: „Tartozik kiadásai, napi díjai s a szükségelt előlegekről készített felszámításait, megállapítás végett, a gazdasági választmány elé terjeszteni.“

r) A „Pénztárnokra“ és „Ellenőrre“ vonatkozó szakaszok minden változtatás nélkül elfogadtattak.

s) Ezen javaslatban a sárospataki főiskolai „Főkönyvtárnok“ és „alkönyvtárnokra“ vonatkozó szabályok nem levén benfoglalva, ezen hivatalokra nézve, egyházkerületünk, a sárospataki tanári kar által ajánlott, következő szabályokat fogadja el:

Főkönyvtárnok. 1. A főiskolai könyvtárnok egyszersmind levéltárnok is. Mint ilyen, a főiskolai könyvtárnok és levéltárnok közvetlen felügyelője. A köziskolai széknek, igazgató-tanácsnak és általa az egyházkerületnek felelős; hivatalba lépésekor esküt tesz le. 2. A felügyeletére bízott könyv- és levéltár ügyeiben az ő meghallgatása nélkül semmiféle intézkedés nem történik. 3. Állandó segédje az alkönyvtárnok, ki a könyvtár és levéltár kezelésénél és használatánál az ő vezetése és ellenőrzése alatt áll. Ezenkívül hivatalos ügyekben a főiskolának egy szolgájával rendelkezik. 4. Gondoskodik a főiskolai könyvtárnak és levéltárnak épségben s rendbentartásáról, a könyvtári kettős példányok kiválasztásáról és értékesítéséről, nemkülönben a hiányos művek kiegészítéséről. 5. A könyvtár ügyében mindenféle levelezéseket teljesít, a köziskolai székben az egyes szakok és tanárok által kijelölt könyveket megrendeli s felügyel, hogy a megrendelés az évi költségvetés keretét meg ne haladja. 6. Gondoskodik a hozatott és ajándékba vagy cserébe kapott könyveknek a gyarapodási naplóba való vezetéséről, nemkülönben azoknak megbélyegzéséről, címtározásáról és bekötéséről. 7. Felügyel arra, hogy a könyvtár használatánál és az olvasó-szobában a szabályok megtartassanak. 8. A főiskola életére vonatkozó irományok, jegyzőkönyvek és táblázatok pontos összegyűjtéséről s kiegészítéséről gondoskodik. 9. Hivatalos óráit, a köziskolai szék által meghatározott időben tartja.

Az alkönyvtárnok hatásköre: 1. Az alkönyvtárnok a könyvtár és levéltár rendes és fizetéses hivatalnoka. Hivatalba lépésekor esküt tesz le. 2. Hivatala körében a főkönyvtárnok felügyelete és vezetése alatt áll. 3. Könyvosztás idején, az arra rendelt órákon, tartozik a könyvtárban pontosan megjelenni és a közönséget úgy itt, mint az olvasó-szobában, a kezelési és használati szabályok szerint kiszolgálni. 4. A könyvtári olvasó-szoba, az ott elhelyezett könyvekkel együtt, az ő felügyelete alatt áll; a gondjaira bízott könyvekért a főkönyvtárnoknak felelősséggel tartozik. 5. Hivatalos óráit a könyvosztás idején kívül is folyvást a könyvtár s levéltár helyiségeiben tölti, hol a főkönyvtárnok utasítása szerint, híven és lelkiismeretesen végzi azon munkákat, melyek a könyvtár rendbentartása végett nap-nap mellett előfordulnak. 6. Hivatalos óráit a köziskolai szék által meghatározott időben tartja.

t) A „Főiskolai orvos“ teendőit és jogkörét meghatározó szabályok általánosságban meghagyatván, egyes tételeiben csupán azon módosítás tétetik, melyszerint

az első kikezdés utolsó előtt való sorában a „növendékeinek“ szó elibe ez tétel: és „családjának;“ a 6. pont kihagyatik; a 10—11. pontok összefoglaltván, így iktatandók be: „A könnyű betegek részére, a kórház helyiségében naponkint rendelési órát tart; a súlyos betegeket pedig magán szálláson vagy kórházilag kezeli. Ugyanezen szakasz 3. pontjából eme kifejezések: „Amennyiben a közegészségi törvény 11. §-a a lak- és középületek építésére nézve, közegészségügyi rendszabályokat állapít meg“ kihagyandók; annak 1., 4., 10. és 14. pontjai pedig így módosítandók, és pedig az első: „Kötelessége minden iskolai évben a főiskola növendékei részére előlegesen bejelentett városi szállásokat, nemkülönbén a főiskolában kijelölt lakszobákat megvizsgálni stb. 4. pont. Minden tanév első havában, de a körülményekhez képest a tanév közben is, a ragályos és elhurcolható bőrbajok stb. 10. pont. Minden beteg, ha ezáltal betegsége súlyosbodása veszélyének nincs kitéve, köteles orvosi segélyért személyesen fordulni a főiskolai orvoshoz, ki a könnyű betegek részére a kórház helyiségében naponkint rendelési órát tart; a súlyos betegeket pedig magán szálláson vagy kórházilag kezeli. 14. pont. Állomásáról a szorgalmi szak alatt 24 óránál tovább nem távozhatik. Távozás esetén köteles magát hivatalos teendőiben kellően helyettesíteni, miről az akadémiai és gimnáziumi igazgatókat előlegesen értesíti.

u) A „Könyvraktár-felügyelőre,“ valamint a „Tápiintézeti felügyelőre“ vonatkozó szabályokat, minthogy azokat egyházkerületünk csak a legújabb időben nézte át és állapította meg, egészben és részleteiben változatlan fentartja és elfogadja.

z) A „Széniori hivatalra“ tartozó szabályok, a javaslat által előterjesztett pontjaiban, változtatás nélkül

megerősítettnek; azoknak végére azonban, egy külön új pont gyanánt, ez iktatandó: „Iskolai év végén minden általa kezelt pénzről s az adósok könyvéről a a gazdasági választmány és köziskolai szék küldöttei által, számolásra vonatik.“

38. Ily módon végig tárgyalatván és a fentebbi módosításokkal vagy pótlásokkal, megállapítatván a sárospataki főiskola kormányzati rendszabályai:

Azokat egyházkerületünk megerősíti és jövőre nézve kötelezőkül jelenti ki. Mint-hogy azonban ezen munkálatba, ugyancsak a főiskola „szépészeti és műrégészeti muzeumára,“ valamint annak „természettudományi és természattani gyűjteményére“ tartozó szabályok ez ideig nincsenek befoglalva: egyházkerületünk megbizsa a sárospataki tanári kart, hogy ezekre vonatkozólag készítsen egy javaslatot s azt legközelebbi nyári közgyűlésünkre előterjesztvén, az ott történt megállapodáshoz képest fognak azok majdan megerősítettnek s az egész szerves munkálat kiegészítése végett, a „Kormányzati rendszabályokba“ beiktatni.

39. Olvastatott a magyarországi egyetemes konvent folyó évi január havának 23—31. napjain, Budapesten tartott gyűlése jegyzőkönyvének 24. számú határozata, melyben az egyházkerületek arra szólítatnak fel, melyszerint lehetőleg már a jövő 188³/₄. tanévben kezdjék meg az egyházi törvény értelmében az alsóbb és felsőbb iskolák átalakítását és szervezését, amennyiben pedig újabb intézkedéseket tesznek, azoknál ezentúl feltétlenül ezen törvény határozatait kövessék; egyszersmind felhívatnak az egyházkerületek arra is, hogy eljárásuk eredményéről, a kebelökben létező alsóbb és felsőbb iskolák berendezéséről, hiányairól, ezen törvény foganatosításának lehető akadályairól már a jövő évben tegyenek tájékozó jelentést, hogy így az egyetemes tanügyi-bizottság mindezen

jelentéseket feldolgozván, vagy egy megbízott tanügyi előadó által feldolgoztatván, azok véleményes javaslatokkal kísérve, a jövő évi konvent elé terjesztessenek.

Ugyanezzel összeköttetésben püspök úr tudatja, hogy az egyetemes konvent egyházi elnöke épen e napokban, a legközelebbi pünkösztöt megelőző hétre, Budapestre, részint ezen, részint más nagyfontosságú ügyek feletti tanácskozássra és azok elintézésére összehívta az egyetemes tanügyi bizottságot.

Minthogy az egyetemes konvent ezen intézkedései részint a népiskolai, részint pedig a középiskolai ügyek rendezésére terjednek ki: egyházkerületünk az előbbi körre nézve, mint illetékes szakközeget, az egyházkerületi népiskolai tanügyi bizottságot bízta meg, hogy tegye meg a fentebb jelzett irányban a szükséges intézkedéseket s szerezzé be s állítsa össze a kívánt adatokat; az utóbbira vonatkozólag pedig a sárospataki tanári kart hívja fel, hogy összehasonlítván úgy a zsinat által szentesített középiskolai oktatásra vonatkozó törvényeket, mint azon dolgot is, melyet egyházkerületünk, a sárospataki főiskola tantervét illetőleg, tárgyalási alapul, általánosságban már régebben elfogadott, a legújabbban hozott és érvényre emelkedő országos középiskolai törvény rendeleteivel, az igazgató-tanáccsal egyetértve, legközelebbi nyári közgyűlésünkre adjon be egy kimerítő javaslatot. Egyébiránt s épen ezen okok miatt, egyházkerületünk, igenis, óhajtja, hogy megválasztott képviselői az egybehívott egyetemes tanügyi bizottság gyűléseiben résztvegyenek s ott egyházkerületünk ez ügy rendezésében elfoglalt álláspontjának kifejezést adván, a szándékolt tanterv megalkotásához segédkezést nyujtsanak, amely tantervnek lehető figyelembevétele mellett fog aztán majd egyházkerületünk saját tanintézetei részére is intézkedni, illetőleg azok számára egy legcélszerűbb tantervet véglegesen megállapítani.

40. Fejes István, a sárospataki főiskolának egyházi algondnoka, hosszasabb és az egyházkerületi gyűlés nagyszámú tagjai által nagy figyelemmel kísért, lelkesült indokolással a következő indítványt nyújtotta be:

Köztudomású dolog, hogy a képviselőház által közelebb elfogadott középiskolai törvényjavaslat, midőn az, előreláthatólag, immár törvényerőre fog emelkedni: protestáns egyházunknak az 1790/91-iki törvényben körülírt jogviszonyait lényegesen meg fogja változtatni és pedig megváltoztatja anélkül, hogy egy magasabb állami elv érvényrejuttatása által, a felekezeti iskoláknak tényleges állapotát máskülönbben érintené; anélkül, hogy tekintetbe vétettek volna a prot. egyház egyetemének annyiszor ismételt felszólalásai, melyeknek legfőbb indoka sohasem volt a felekezeti zárkózottság, hanem mindig azon irányzattól való félelem, hogy önkormányzati jogaink korlátozása által, mindamellett amaz érintett magasabb elv kizárásával, oly helyzetbe leszünk kényszerítve, melyben iskoláinkat fentartani képesek nem leszünk.

Tekintve most már egyházunknak ezen megváltozott helyzetét, melyben egyfelől az alkotmányos úton létrejött törvények következményei elől ki nem fogunk térhetni, másfelől azonban ezen törvény, több fontos intézkedései által, az iskoláknak részint magasabb színvonalra emelése tekintetében, részint szükségtelenül is, oly kötelezettségeket fog reánk róni, melyeknek teljesítésére egyházunk, önerejéből, képtelen leend, még ha figyelmen kívül hagyjuk is azon körülményt, hogy önkormányzati jogaink épségének csorbitásával bizonyára az öntevékenység áldozatkészsége is nem kis mérvben fog csökkenni.

De tekintve továbbá egyházunk ezen helyzetében azon sérelmes viszonyt is, melyben más, az állam által bő dotatiókban részesített felekezetekkel versenyre utalva, s egyházunk az önkormányzat teljességében birt erejében is megbénítva, minden segély és támogatás nélkül fog szemben állani, az eddigieknél sokkal magasabb s országos törvényben kifejezett kívánalmakkal,

anélkül, hogy az állam, melynek közművelődési érdekeit egyházunk folytonosan szolgálta, eme, a méltányosság és igazság elveivel meg nem férő viszonyt egyidejűleg megszüntetni igyekezett volna; tekintve végül ebből folyólag azon veszélyt, mely egyházunknak ily magára hagyatottságában iskoláink által mindazon érdekeket fenyegeti, melyeknek egyházunk a közszabadság és közművelődés által annyi hasznos szolgálatot tett, indítványom oda irányul:

Mondja ki az egyházkerületi közgyűlés, hogy ily helyzetben és ily körülmények közt, a közelebb életbelépendő közoktatási törvény természetes és jogszerű folyamánnyakép az állami segélyt többé nem nélkülözheti és evégett az 1848-iki XX. törvénycikk 3. §-át, u. m.: „minden bevett vallásfelekezetek egyházi és iskolai szükségéi közálladalmi költségek által fedeztessenek s ezen elvnek részletes alkalmazásával a minisztérium az illető hitfelekezetnek meghallgatásával a közelebbi törvényhozás elébe kimerítő javaslatot fog előterjeszteni“ — életbeléptettetni óhajtja; mert csak ezen törvény végrehajtása teheti képessé egyházunkat iskoláinak a törvény szerinti berendezésére, s csak ekkép működhetik sikerrel, az állam érdekében is, azon téren, melyet elfoglalni hivatva van.

Egyidejűleg, hozzájárulás végett, közölje ezen határozatát az egyházkerületi közgyűlés a testvéregyházkerületekkel is, s egyszersmind az egyetemes konventet hívja fel, hogy avégett a további szükséges lépéseket, a maga részéről, már a legközelebbi alkalommal tegye meg.

Egyházkerületünk e nagyhorderejű indítványt, a benne kifejtett indokoknál fogva, egyhangulag elfogadta és magáévá tette, egyszersmind elhatározta, hogy azt, hozzájárulás végett az összes protestáns testvéregyházkerületeknek, ezenkívül az ágost. ev. egyház e napokban megtartandó egyetemes gyűlésének, valamint az egyetemes konventnek is megküldi, felhíván a konventet, hogy az is tegye meg a szükséges és legcélszerűbb lépéseket s erélyesen hasson közre arranézve, hogy protestáns egyházunknak a megváltozott viszonyokból folyó eme természetes és jogos kívánsága teljesíttessék és a méltányosság elvei szerint intéztessék el.

41. Olvastatott a legközelebb megtartott egyetemes konvent jegyzőkönyvének 32. szám alatti határozata, melynek értelmében az egyes egyházkerületek arra hivatnak fel, hogy a moldva-oláhországi misszionárius lelkész segélyezésére ez idő szerint multhatlan megkívántató 300 frtnyi segélynek, az ismeretes arány szerint rájok eső részletéről s annak még ez év folyamában a nevezett misszió pénztárába leendő beszolgáltatásáról gondoskodjanak.

Egyházkerületünk minden lehető áldozatot meg akarván hozni a misszió ügyeért, amelynek erősödését és virágzását maga részéről is oly igen óhajtja, azért a megnevezett összegből reá eső $\frac{5}{20}$ részt fedezni fogja, annyival is inkább, mert a püspöki hivatal útján örömmel értesült arról, hogy a Szondy-Kenessey alapítvány kamatai ez évben oly kedvezően számítottak fel, hogy azokból a szóbanforgó kiadás majdnem egészen anélkül lesz fedezhető, hogy az alapítvány jövedelme eredeti céljától elvonatnék.

42. Ugyanazon konvent, jegyzőkönyvének 37. szám alatti pontjában jelenti, hogy a fegyintézetekben és kerületi börtönökben szolgáló lelkészek ügyében abban állapotott meg, hogy az ily lelkészek azon egyházmegye lelkészeinek testületébe kebelezendők, amelynek területén azoknak hivatali állomása fekszik és azon egyházmegye lelkészeinek ugy terheiben, mint jogaiban egyenlően osztakozván, az egyházmegyei hatósághoz s azáltal az egyházkerületekhez, a fegyencek lelkigondozásáról s azoknak valláserkölcsi állapotáról évenként jelentést tenni tartoznak; jogot nyernek a kebelbeli lelkészi gyám- és nyugintézet kedvezményeiben való részesülésre, valamint előforduló esetekben lelkészi kijelöltetésre.

A konvent ezen intézkedése tudomásul vétetik s netalán előforduló esetekben, alkalmazkodás végett, az egyházmegyék figyelmébe ajánltatik.

43. Ugyanazon konventi jegyzőkönyv 43. pontjában jelentetik, hogy a hadügyminisztérium a tábori lelkészek kért szaporítását nem eszközölheti.

Mindezek tudomásvétel és miheztartás végett püspöki hivatalunk útján köröztetni határozattak.

44. Ugyanazon jegyzőkönyv 44. határozata értelmében, abból a célból, hogy az anyakönyvek szabályszerű vezetéséről rendelkező országos törvényt megalkothassa a konvent, felhívja az egyházkerületek püspöki hivatalait, hogy a náluk használatban levő anyakönyvi ívekből egy-egy példányt a legközelebbi konvent idejéig terjeszzenek be.

Püspöki hivatalunk kéretett fel, hogy a konvent emez intézkedésének elégtétessék.

45. Ugyanazon jegyzőkönyv 45-ik számú pontjában arra híván fel a konvent egyházkerületünket is, hogy a váci siketnémák intézeténél gyakorlandó ajánlási jog megnyerhetése céljából mutassa ki azt: minő adományokkal járult maga részéről ezen intézet felállításához.

A kért kimutatás fölterjesztésére a püspöki hivatal kéretett fel.

46. Ugyanazon konvent, ugyanazon jegyzőkönyvnek 48. számú pontjában, föl hívja az egyházkerületeket, hogy mindenik a maga körében és viszonyához képest keresse ki a célszerű eszközöket és módokat, melyek által a vasárnapoknak nem csupán munkaszünet alakjában, hanem valóban valóságos értelemben vett megünneplése előmozdittassék.

Egyházkerületünk a viszonyokhoz képest ez ügyben minden lehető intézkedést megtévén, újabb eljárási módok megállapítását ezúttal szükségesnek nem látja; hanem megbízza püspökét, hogy a már régebben hozott egyházkerületi határozatokat terjeszse a konvent elé s ily módon tegyen eleget ez ügyben kifejezett kívánásának.

47. Ugyancsak a konvent, említett jegyzőkönyvének 49. számú határozatában tudatja, hogy a Németh István tábornok végrendelete értelmében a magyarországi 8 prot. egyházkerületet közösen illető 4000 frtnyi hagyatéki ügyben Szilágyi Sándor ügyvédet bízta meg. Valamint ezzel összefüggésben püspökünk is jelenti, hogy nevezett ügyvédnek, egyházkerületünk nevében a meghatalmazást kiadta.

Mind a konvent, mind püspöki hivatalunk ez ügyben tett jelentése tudomásul vétetett.

48. Ugyanazon jegyzőkönyv 51. számú pontjában tudatja a konvent, hogy többnemű körülmények és helyzeti viszonyok figyelembevételével mellett ezután rendszerinti üléseit november hó második felében fogja tartani.

A netalán szükséges alkalmazkodás és figyelembevétel végett tudomásul szolgál.

49. Ugyancsak ezen jegyzőkönyv 66. pontja alatt azon tárgyak soroltnak elő, amelyek a konvent illetékességi körébe tartozónak mondatnak ki s a minők a lelkészképzés egyöntetűvé tétele, továbbá a lelkészeknek egyszersmind tanítóképesítés megszerzésére való köteleztetésnek javaslata, valamint a közegészségtannak a lelkészi pályára készülő hittanhallgatók részére való előadásának a vallás- és közoktatásügyi minisztérium által javaslatba hozott ügye.

Mindezen tárgyak tudomásul vétetvén, azoknak miként leendő legcélszerűbb elintézése, illetőleg ezen kérdések megoldására vonatkozó tervezet készítése, a közeli napokra egybehívott egyetemes tanügyi bizottságban megjelenő képviselőinknek is figyelmébe ajánltnak.

50. Ezzel összeköttetésben a konvent, említett jegyzőkönyvének 67. számú határozatában felhívja az egyházkerületeket, hogy a lelkészeket képesítő vizsgálatok egységesítő reformjának eszközölhetése végett, készítsenek javaslatokat, melyeket a következő ülészen fog a konvent, az iskolaügyi bizottság előterjesztése alapján, tárgyalás alá venni.

Egyházkerületünk a lelkészi vizsgákra vonatkozólag, csak a legújabb időben állapítván meg a most is gyakorlatban levő szabályokat; azokat, mint érzésben való saját felfogását, készséggel bocsátja a tanügyi bizottság s ennek útján a konvent elé.

51. Az említett jegyzőkönyv 72. számmal jelzett pontjában, jelentést kér a konvent az egyházkerületektől: 1) a már létező és jövőben szervezendő missziókról, azoknak szükségleteiről, eme szükségletnek miként való fedezéséről; 2) az egyes egyházkerületekben és egyházmegyékben létező nyugdíjintézetekről, azon irányban, hogy mutassák ki, hol, minő tőkével, minő jogi kötelezettséggel s minő szabályzattal léteznek ezen részleges nyugdíjintézetek, s hol és minő járulékokat fizetnek a nyugdíjintézetbe; végre 3) hogy mennyi a lelkészi állomások száma, mely életkorban vannak az ezen állomásokat jelenleg elfoglaló lelkészek?

Minthogy egyházkerületünkben külön helyi misszio nem létezik, azon oknál fogva az első pont alatt kívánt erre vonatkozó adatokat nem is terjesztheti fel. A második és harmadik irányban kívánt kimutatást azonban igyekezni fog a kellő időben, a konvent rendelkezésére bocsátani s azoknak saját körükben leendő beszerzésére és egybeállítására ezennel fel is hívja az egyházmegyéket, előre is kijelentvén egyébiránt a 2. pontra vonatkozólag egyházkerületünk, hogy bár egy országos egyetemes nyugdíjintézet alakítására vonatkozó tervezetet szívesen fogad az egyetemes konventtől, hogy annak szervezetével és netaláni előnyeivel közelebbről megismerkedhessék, de ezen tervezett egyetemes nyugdíjintézettel szemben, a saját kebelében most létező nyugdíjintézeteket semmi szín alatt sem adja fel, vagy olvasztja be.

52. E tárggyal összeköttetésben felhívja a konvent az egyházkerületeket arra is, hogy legközelebbi gyűléseiken egy-egy rendes és egy-egy pótképviselőt válasszanak azon bizottságba, amelynek tételt feladatává ezen nyugdíjintézet szervezésének s az ehez szükséges kiszámításnak kidolgozása.

Ezen felhívásnak engedve, egyházkerületünk ezen végrehajtó-bizottságba rendes tagul Mocsáry Lajost, póttagul pedig Bernáth Elemért egyhangulag választotta meg; felkérvén őket egyszersmind arra is, hogy az egyházkerületünkben létező nyugdíjintézeteknek, a tervbevetett országos intézettel szemben való fentartására nézve, előbb kifejezett nézetünknek majdan a tervezet készítésénél, minden későbbi félreértések kikerülése végett, jóelőre kifejezést adjanak.

53. Ezen jegyzőkönyv 74. szám alatt beiktatott pontjában, arra nézve is adatok kívántatván az egyházkerületektől, hogy vannak-e és mily számban kebelükben olyan népiskolai tanítók, kik országos nyugdíjt nem élvezhetnek, s hogy milyen koruak és helyzetűek az ilyenek.

Utasítatnak az esperesek, hogy az ilyen népiskola-tanítók névsorát, a kívánt adatok kíséretében állítsák össze s terjeszszék majd püspöki hivatalunk elé.

54. Ugyanezen konventi jegyzőkönyv 75. számú pontjában kimondatván, hogy az egyházi épületeknek tűzkár elleni biztosítása ügyében, az önbiztosítás elve alapján az egyesülés s majd az egyesített közreműködés és annak jótékony következményei, csak mindnyájunkra nézve kívánatosak lehetnek; felhívatnak azért az egyházkerületek a biztosításra vonatkozó adatok beszerzésére, oly irányban, hogy mi az egyházaknak és egyháziaknak összes biztosított értékük, mi volt az utolsó 10 évben szenvedett kár, mi a biztosítási tétel, hol van kollektív biztosítás stb.

Ezen adatok egybeállíttatása és felterjesztése püspöki hivatalunkra bízott; itt is kijelentvén egyházkerületünk, hogy a tervezett egyesüléshez csak azon esetben fog maga részéről csatlakozni, ha annak előnyei felől, annak idejében, biztos tudomást lesz alkalma szerezni.

55. Ugyanazon konventi jegyzőkönyv 77. szám alatti pontjában közölve vannak és közgyűlésünkben felolvastattak azon rendszabályok, melyek a magyarországi ref. egyházi közalapról alkotott egyházi törvények életbeléptetésére vonatkoznak, melyek is a következők:

1. §. A magyar országos ref. egyházi közalapról alkotott egyházi törvény hatálya 1883. évi január 1-jével veszi kezdetét. A közalaphoz járulás kötelezettsége tehát ezen időponttól kezdődik.

2. §. Az egyházi törvényeknek a közalapról szóló részében (Törv. 219. §.) kimondott azon elv alapján, hogy a közalaphoz minden családfő köteles, vagyoni és kereseti viszonyához képest, bizonyos évi járulékot fizetni, s hogy ez évi járulék legalább is megfelelő legyen azon érték egy ezred részének, melyet egy család évi fentartása igényel; továbbá a törvény azon intézkedése alapján, hogy ez évi járulék megállapítása osztályba sorozás által történik (Törv. 220. §): 12 osztály állapíttatik meg, melynek egyikébe a törvény 219. §-ában megállapított elvnek megfelelően, minden családfő s illetőleg család nélküli önálló egyháztag, magát bejegyezni köteles.

3. §. Az országos ref. egyházi közalapba tartozik fizetni évenként:

az	I.	osztályba sorozott családfő s illetőleg egyháztag	.	—	frt.	20	krt,
a	II.	"	"	"	"	30	"
a	III.	"	"	"	"	50	"
a	IV.	"	"	"	"	70	"
az	V.	"	"	"	"	1	" — "
a	VI.	"	"	"	"	2	" — "
a	VII.	"	"	"	"	4	" — "
a	VIII.	"	"	"	"	6	" — "
a	IX.	"	"	"	"	8	" — "
a	X.	"	"	"	"	10	" — "
a	XI.	"	"	"	"	20	" — "
a	XII.	"	"	"	"	40	" — "

4. §. Azon egyháztagok s családfők, kik egészen vagyontalanok s emellett keresetre képtelenek és így köz- vagy magánadakozásból élnek, az évi járulék fizetése alól felmenthetők. A felmentés fölött a presbyterium határoz, de a felmentett egyháztagok névjegyzékét tartozik a presbyterium egyenkint, indokolással az egyházmegyéhez fölterjeszteni.

5. §. Az osztályba sorozás végrehajtása tekintetéből, mindenik egyház presbyteriuma, a hatósága köréhez tartozó minden kötelezett egyháztagot vagy kiküldöttei által megkeresteti, vagy a presbyterium elé hivatja s felszólíttatja, illetőleg felszólítja, hogy az egyházi törvény 219. §-ában kimondott elvre tekintettel, magát a fentebb megállapított 12 osztály egyikébe sorozza be. A bevallás a konvent által az egyházakhoz megküldendő rovatos ívbe vezetetik, melynek 12 rovatába az előzőtől a 12-ik osztályig osztályba sorozottak, 13-ik rovatába pedig azok ajánlatai jegyzendők, kik évenként 40 frtnál magasabb összeggel járulnak az egyházi közalaphoz. E rovatos ívek két példányban vezetendők; az egyik példány az egyháznál marad, a másik példány az egyházmegyéhez küldetik be, mely az eredményt az állandó végrehajtó-bizottsághoz tartozik bejelenteni.

6. §. Az osztályba sorozás megtörténte után, a presbyterium a bevallásokat magukban foglaló rovatos íveket, nyilvános helyen, megtekinthetés céljából kiteszi, a helyet, ahol, és az időt, meddig a bevallások megtekinthetők, az egyháztagoknak alkalmas módon tudomásukra hozza. A bevallások legalább 8 napig, legfeljebb 30 napig megtekintésre kitéve maradnak, s ugyanezen idő

alatt a presbyterium által meghatározandó helyen, az egyháztagek felszólamlást adhatnak be. Ezen határidőkön belül, a helyi viszonyokhoz képest, a presbyterium határozza meg a felszólamlás határidejét s azt alkalmas módon köztudomásra juttatja.

A presbyteriumnak joga van, ha úgy találja, hogy az egyház tagjai, vagy azok közül némelyek magukat nem a megfelelő osztályba sorozták, az illető egyháztagekat figyelmeztetni s felszólítani, hogy a bevallást maguk helyesbítsék. Joga, sőt kötelessége továbbá a presbyteriumnak oly esetben, midőn valaki a bevallást megtagadja, az ily egyháztageot a megfelelő osztályba sorozni.

7. §. A felszólamlási határidő lejártá után, a presbyteriumban megvizsgált bevallási rovatos íveket a lelkész és gondnok aláírják s aláírásukkal bizonyítják, hogy az ívekben minden kötelezett benfoglaltatik s ezen íveket az egyházmegyéhez, a netalán beadott felszólamlásokkal együtt haldéktalanul beküldik; egyszersmind a presbyterium javaslatot terjeszt fel az egyházmegyéhez, hogy a bevallások, mint a törvénynek megfelelők, elfogadhatók; vagy ha a bevallások nem megfelelők s a presbyteriumnak az előbbi §-ban szabályozott eljárása, az egyes egyháztageokhoz intézett felszólítása siker nélkül maradt: indítványozza, hogy a kötelezett mely osztályba lenne sorozandó.

8. §. Az egyházmegye, ha szükségesnek találja, egyes esetekben, a bevallások helyesbitése céljából, vizsgálatot rendel el; a vizsgálatra küldöttséget bízhat meg s az egyháztage adózási viszonyairól adatokat kívánhat be s a presbyteriumok által beadott rovatos ívek adatai, továbbá a vizsgálat eredménye alapján, tekintettel a felszólamlásokra, a presbyterium javaslatára, esetleg saját tudomására, a bevallásokat vagy helybenhagyja, vagy a kötelezettet a megfelelő osztályba sorozza s erről az illetőt a presbyterium útján értesíti.

9. §. Az egyházmegyék, ha úgy találják, hogy a bevallások az egyházmegyéhez tartozó egy vagy több egyházban, a többi egyházakhoz mérten, aránytalanok s a törvénynek nem megfelelők: a bevallásokat a presbyteriumokhoz visszaküldhetik s azoknak helyesbitésére a presbyteriumokat felhívhatják. A presbyteriumok ez esetben is a 6. §-ban szabályozott helyesbitési eljárást követik. A presbyteriumok meghallgatása után az egyházmegye határoz.

Az egyházkerület, ha azt tapasztalja, hogy az egyházmegyék közt a bevallások tekintetében feltűnő aránytalanság léteznék, erre az egyházmegyéket, s az egyetemes konvent azon esetre, ha az egyházkerületek közt ily aránytalanságot tapasztalna, erre az egyházkerületeket figyelmezteti.

10. §. Ezen első bevallás hatálya 3 évig tart, az időközben változott személyi és vagyoni viszonyokra tekintettel azonban évenként kiigazítatik, mely ugyanazon eljárás szerint történik, mint az eredeti bevallás s helyesbités történt.

11. §. Az egyházi közalap követelését tartozik a presbyterium felelősség terhe alatt évenként, az év végeig beszédni s a beszédett járulékokat időnkint az egyházmegyei pénztárba beküldeni. Az esperes gondoskodik, hogy az egyházmegyei pénztárba beküldött járulékok a központi pénztárba beküldessenek, nehogy a közalapot illető pénz kamatozatlanul hevertessék; a pénz beküldéséről az esperes egyidejűleg a püspökhöz jelent.

Az egyház pénztárába befolyt összegért az egyházközség, az egyházmegye pénztárába befolyt összegért az egyházmegye felelős.

12. §. Az egyházi közalapról szóló törvény 227. §-a szerint az állandó végrehajtó-bizottság alakítása iránt, az egyetemes konventnek kellvén intézkedni: a konvent felhívja az egyházkerületeket, hogy ezen bizottságba egy-egy rendes s egy-egy póttageot válasszanak. Az állandó végrehajtó-bizottság öt tagból alakul s a póttage csak a rendes tag akadályozása esetében hivatik be. Az állandó végrehajtó-bizottság tagjait alakulás végett az egyetemes konvent elnöksége hívja össze, mely alakuló ülésben a végrehajtó-bizottság elnökét maga választja meg. Irodai munkák végzésére a bizottság fizetés mellett egy tisztviselőt alkalmaz.

13. §. A pénztárkezelést s a végrehajtó-bizottság eljárásának módozatait, a végrehajtó-bizottság dolgozza ki s ezen szabályokat megerősítés végett a konvent elé terjeszti.

14. §. A végrehajtó-bizottság hivatásához tartozik :

a) Minden évre az évi előleges költségvetést elkészíteni s azt részletes indokolás s a beérkezett összes folyamodások csatolása mellett, a konventnek megállapítás végett előterjeszteni.

b) Évenként a zárszámadásokat elkészíteni s megvizsgálás végett az egyetemes konventhez bemutatni. Az egyetemes konventnek leendő joga a bizottság eljárása felett bírálatot hozni s az arra vonatkozó felmentést megadni.

c) A végrehajtó-bizottság gondoskodik a közalap kezeléséről, az előleges költségvetés keretében utalványoz ; gondoskodik az alap megőrzéséről s megfelelő gyümölcsösztetéséről.

d) Gondoskodik a végrehajtó-bizottság, hogy a törvény 223. §-a értelmében az évi járulék megváltási összege s a 224. §. értelmében, hogy az alap évi jövedelmének 25%-a, az október hó utolsó vasárnapján templomi adakozásból befolyt összeg s az évi számadás lezárása után mutatkozó pénztári maradvány évről-évre tőkésítsék ; s gondoskodik, hogy a közalap tőkéjének gyarapítására a törvényben megjelölt, úgy a törvényben ugyan meg nem jelölt, de természetüknél fogva tőkésítést igénylő egyéb jövedelmek, esetenként a tőke gyarapítására fordíttassanak. Az ekként alkotott tőke elkülönötten kezelendő s nyilván tartandó. A tőkealap terhére a folyó költségekre kiutalványozás nem történhetik.

e) A végrehajtó-bizottság gondoskodik, hogy az országos domestica címén netalán eddig befolyt, vagy régebben kötelezőleg felajánlott adományok az egyházkerületek által, az egyházi közalapba, a törv. 224. §-a értelmében beszolgáltatassanak, s felhívja az egyházkerületeket a törv. 224. §-a b) pontjában jelölt hasoncélú tőkék és adományok felajánlására s arra, hogy az állandó végrehajtó-bizottság a közalap javára tett kegyes alapítványokról és végrendeleti hagyományokról időről-időre értesítsék.

15. §. Az egyházi közalapnak a törvény 217. §-ában megírt feladatai körül felmerülő teendőkre egyelőre következők határozatnak :

a) Szegény egyházközségek részére segélyt az egyetemes konvent az esetben szavazhat meg, ha az egyházközségnek mint anyaegyháznak fentartását szükségesnek találja, s ott, hol lelkész és tanító külön alkalmazva van ; ha ezen állomások egyesítése nem látszanék indokoltnak, vagy a segély az affiliatio mellett is szükségesnek mutatkoznék és ha a törv. 218. §-ában foglalt előfeltételeknek az egyházközség, az egyházmegye s egyházkerület eleget tettek, mégis ezen egyházi hatóságok ereje a fentartásra elégtelennek mutatkozik. Ugyanazért a segélyt igénylő egyházközség vagyoni állása, más vallású felekezetek s nemzetiségek közötti helyzete, azon távolság, melyben más egyházaktól van, a lelkek száma, a hívek vagyoni helyzete s azon áldozat, mit már az egyház, egyházmegye és kerület hoztak : az illető egyházkerület által kimutatandó. A segélyezést a konvent maga is kezdeményezheti, különösen ha azt az egyház helyzete nemzetiségi és vallási tekinteteből igényli.

b) Új egyházközségek alakulásához, templomok és iskolák építéséhez a közalaphól segéllyel azon esetben járulhat a konvent, ha ily egyházközségek alakítását magasabb s általános érdekek igénylik, s ha az előbbi pontban írt előfeltételeknek az egyház, egyházmegye és kerület eleget tenni kész ; ugyanazért a segélyt igénylő alakulandó egyházközségről a fentebbi pontban írt adatok szintén beszolgáltatandók, azon különbséggel, hogy az egyház, egyházmegye s kerület által jövőben teendő segélynyújtás előlegesen kötelezendő. Új egyházközségek felállítására a konvent saját kezdeményezéséből is tehet lépéseket.

c) Csekély díjazású lelkészeket a konvent a közalaphól azon esetben segélyezhet, ha a lelkész létfenntartása ezt szükségli, s ha helyzete megfelelő javításának más módja nem létezik s az egyháznak, mint anyaegyháznak fennállását szükségesnek találja, a törvény 218. §-ában írt előfeltételeknek pedig az egyház, egyházmegye és kerület már megfelelt. Ugyanazért az ezt kitüntető adatok az egyházkerület által beszolgáltatandók.

d) A misszió gyámolításához és fentartásához s új misszióállomások szervezéséhez a konvent a közalaptól azon esetben, ha a misszió a konvent által szükségesnek ismertetett el, oly összeggel járul, amit azon egyházkerület, melynek hatósága alá a misszió tartozik, nem fedezhet, s mely fentartási összeg a konvent által is szükségesnek ismertetik el. A misszió ügyében a további intézkedések azon időre tartatnak fenn, ha az erre vonatkozó adatok beszerezve lesznek. A konvent mindenestre gondoskodik, hogy elszigetelt helyzetű hitfeleink, egyházunk és nemzetünk részére megmentessenek s e célra az adatok beszerzése után azon szabályok, melyek által a kitűzött cél biztosittatik, megállapítandók.

e) A nyugdíjintézet szervezése és életbeléptetése iránti szabályok, az ennek kidolgozásához szükséges adatok beszerzése után fognak elkészítettetni.

Mindezen rendszabályok tudomásul vétetnek s különös intézkedést vagy fogantositást kívánó pontjai, végrehajtás végett, az egyházmegyék espereseinek figyelmébe ajánlatnak.

56. Ugyanezen konventi jegyzőkönyv, ugyanezen pontjának e)-vel jelzett alpontjában, felhívja az egyházkerületeket a törvény 224. §. b) pontjában jelölt, hasonló célú tőkék és adományok felajánlására s arra, hogy az állandó végrehajtó-bizottság a közalap javára tett kegyes alapítványokról és végrendeleti hagyományokról időnként értesítsék.

Amennyiben talán egyházkerületünkben ilyen természetű tőkék és adományok rendelkezés alatt állanak, azokat, valamint a kívánt adatokat, a végrehajtó-bizottság rendelkezése alá fogja bocsátani.

57. Felolvastatott ezek után ugyanezen jegyzőkönyv 80. számmal jegyzett pontjának alapján azon két vélemény, melyet az egyházi alap kezelésére nézve, javaslatkészítés végett a konvent által kiküldött bizottság a „Többség“ és a „Kisebbség véleménye“ címe alatt beterjesztett, mely két vélemény egész terjedelmében a következő:

I. Többség véleménye:

Az országos domestica ügyében kiküldött bizottság tagjai úgy lévén meggyőződve, hogy a hivek aránylag magasabb osztályba sorakozni készebbek lesznek s annál fogva az alkotandó közalap erősebb leend, ha az alap egy részének, például 25—25%-tóljának, a törvényben megállapított feladatokra való fordításának joga, az egyes egyházmegyékre és kerületekre hagyatik, természetesen utólagos jelentéstétel kimutatás kötelezettsége mellett s a konvent, egyes esetekben, csak a másik rész, p. o. 50% fölött rendelkezik: az ilyen eljárást tisztelettel javaslatba hozzák.

E rendszabálytól azon előnyt is vélik alólírottak várhatni, hogy az egyházkerületek, a 218. §-ban foglalt feltételeknek másnemű terheltetésük nélkül is megbírnak felelni, s hogy oly célokra, amelyekre megfeloen áldozni magukat készeknek nem érzik, a közalap gyámolítását sem veszik igénybe.

II. Kisebbség véleménye.

Mint hogy az országos reformált egyházi közalapnak alkotásánál, a zsinat által kitűzött cél nem volt és nem is lehetett más, mint az erők egyesítése s ezáltal egy hatalmas, a közalap céljai megvalósítására szolgáló központi alap teremtése;

minthogy az országos alapnak az egyes egyházmegyék és egyházkerületek közt már előzetes szétosztása nemcsak az egyesíteni célzott erőket ismét megosztja, de magával a törvényben kifejezett elvekkkel is ellentétben áll, tehát törvényt sértés is volna;

minthogy az országos egyházi közalapnak oly magasztos feladatai vannak, melyek nagy áldozatokat kívánnak s csak egy hatalmas közalap által megoldhatók s azoknak megoldására egy-

előre még az országos egyesített erő sem mutatkozik elégségesnek; s az alap előleges szétosztása már a közalap elé kitűzött célok megvalósítását tenné lehetlenné, amelyért a felelősséget, különösen a törvény intézkedéseivel szemben, el nem vállalhatjuk;

minthogy ha a közalap egy része az egyes egyházmegyéknél s kerületeknél hagyatnék, ezáltal egyes egyházmegyék, melyek előtt a közalap elé kitűzött célok egyikének vagy másikának megvalósítása nem áll, előnyben részesítettnek, azon egyházmegyékkel szemben, melyekben a segélyezés mellőzhetlen;

minthogy az előzetes felosztás mellett az egyházmegyék és kerületek azon viszonyai, melyek mellett volna törvény szerint a segély megadható, nem is vizsgáltatnának s e tekintetben is törvénytársítás, egyszersmind igazságtalanság is követetnék el;

minthogy igazságos és arányos segélyezés, csak is minden viszonyok előleges megvizsgálása s megbírálása után érhető el, mi az előzetes szétosztás mellett természetesen lehető nem volna:

annál fogva úgy a minket kötelező törvényre, mint a megvalósítani kívánt célok elérhetésére s az igazságra tekintettel indítványozzuk:

hogy a közalaphoz tartozó összes járulékok s bevételek a központi pénztárba küldessenek be, az állandó végrehajtó-bizottság által kezeltessenek s az egész összeg felett esetről-esetre a konvent rendelkezék.

Bár egyházkerületi tanácskozásunkban már a jelen alkalommal érdekes és beható eszmecsere indult meg az előtte fekvő két vélemény felett; minthogy azonban ily nagyfontosságú ügyben s egyaránt nagyhorderejű két ellentétes indítványra vonatkozólag, a legnagyobb megfontolással kíván eljárni: előbb megvárja, míg az egyházmegyék e tekintetben saját körükben értekeznek s azok nézeteiket minden árnyalataiban megismervén, ez évi őszi közgyűlésünkben fog nyilatkozni afelől, hogy az egyházi alap milyen természetű kezelését látja maga részéről legüdvösebbnek, s az ezen korszakot alkotó intézményhez oly régóta kötött s annyi édes remények megvalósítójának.

58. A megelőző ponttal kapcsolatban felolvasatott a gömöri egyházmegyének az egyházi közalap kezelésére vonatkozó következő indítványa: „Tárgyaltatván a nagyméltóságú konvent folyó évi január 23—31-ikén tartott üléseinek az országos egyházi közalapot érdeklő 72-ik és több számjai: közhelyesléssel találkozott a gömöri ref. egyházmegye azon javaslata, hogy különösen a 80-ik szám alatt függőben maradt kérdés, az ugyanott olvasható konventi bizottság többségének véleménye szellemében a következő módosítással fogadtassék el:“

„A közalap 25% az egyes egyházakra, 25% az egyházmegyékre, 25% az egyházkerületekre hagyatik, úgy, hogy az a törvényben megállapított célokra fordittassék felerészben, másik felerész pedig a helyi, illetőleg megyei és kerületi ilynemű szükségeket fedezze, természetesen utólagos jelentéstétel és kimutatás kötelezettsége mellett. A konvent közvetlenül csak a negyedik rész 25% fölött rendelkezik.“

„Kerületünk úgy van meggyőződve, hogy a közalap így üdítőleg fog hatni anyaszentegyházunk egész szervezetére. Fokozni fogja a buzgóságot, folytonosan ébrentartani a közérdekeltséget és hozzájárulási s áldozatkészséget. Különösen a törvény 218-ik §-ában kikötött feltételeknek egyedül csak így felelhetnek meg az egyházak, megyék és kerületek, melyek előtt az országos közalap életbeléptetése által, legnagyobb részben bezárulnak azon források, melyek eddig — úgy ahogy lehetett — fedezték a most egyetemesen felkarolt és orvoslandó szükségeket.“

„Kinyilatkoztatja kerületünk reményét és óhaját, hogy konventi képviselőink a legközelebb tartandó konventen ezen véleményt fogják előterjeszteni és oda hatni, hogy ennek többsége legyen.“

„Egyszersmind felhívjuk a testvéregyházkerületeket, hogy eme határozatunkat tudomásul venni és ahhoz csatlakozni méltóztassanak.“

Ez indítványnak tüzetesebb megfontolása és figyelembe való vétele ugyancsak őszi közgyűlésünkre hagyatik fel, mint amely alkalomra tüzetett ki, már előbbi megállapodásunk szerint, e nagyfontosságú kérdésnek részünkről való eldöntése.

59. Ugyancsak a konventi jegyzőkönyv 77-ik pontjának alapján, tárgyalatván az egyházi közalapra vonatkozólag megállapított rendszabályok, azoknak 11. §-a alatt visszásnak és természetellenesnek tünt fel egyházkerületünk előtt azon rendelkezés, melynek értelmében kimondatik ugyan, hogy az egyház pénztárába befolyt összegért az egyházközség, az egyházmegye pénztárába befolyt összegért az egyházmegye felelős; de az már nincs kiemelve, hogy a központi pénztárba befolyt összegekért, magára a konventre, illetőleg e célból megbízott kezelő-bizottságára hárámlik a teljes felelősség.

Épen ezen ok miatt egyházkerületünk felhívja a konvent figyelmét, hogy az ezen irányban mulhatlanul szükséges felelősség elvét, e szóbanforgó szakaszhoz, utólagosan is mindenestre mondja ki és foglalja be pótlólag a rendszabályok szövegébe.

60. Felolvasatott a mult évi november 28—29-ik napjain Sárospatakon tartott rendkívüli közgyűlés 16. számú határozatával kiküldött bizottságnak a 19. számú határozat értelmében készített szabályrendelet-javaslat, a lelkészválasztási törvény életbeléptetése tárgyában.

Bár ezen szabályrendelet véleményezés végett az egyházmegyéknek kiadatott; mindazáltal több egyházmegye az idő rövidsége miatt arra érdemlegesen nem nyilatkozhatván:

Egyházkerületünk nem veszi azt érdemleges tárgyalás alá, hanem újlag átteszi az egyházmegyékhez, utasítván ezeket, hogy véleményüket a jövő őszi közgyűlésre terjesszék be. Hogy azonban ezen munkálat annál nyilvánvalóbb legyen, az, egész terjedelmében, jegyzőkönyvbe vétetni határozatott, amint itt következik:

1. sz. Elnökség a bizottság ülését megnyitván, felolvasatott az egyházkerület határozata, melynek 9. pontja szerint a lelkészválasztási törvények életbeléptetésére vonatkozólag, kimerítő véleményadás levén ezen küldöttség egyik feladata, legelőször ezen legfontosabb kérdést tette tanácskozás tárgyává.

A lelkészválasztásnak az egyházi törvény III. részében előirt módja négy sarkponton nyugszik, u. m. az egyházak osztályozásán, a lelkészek pályázati képességének megállapításán, a kijelölésen és a választás tényleges megejtésén. Ezen négy tényezőnek egymással való összeegyeztetése, azok egymásraható erejének kellő módon való alkalmazása lévén a küldöttség feladata: mindenekelőtt azon irányelveket állapítá meg, melyek egy, az egyházkerületi közgyűlés előtt javaslatba hozandó szabályrendelet készítésénél a bizottságot vezetendik.

Ami az egyházak osztályozását illeti, az egyházaknak a papi jövedelem arányában 4 osztályba sorozását a törvény rendelvén, megállapítandónak tartja a bizottság azon határokat, amelyek között az egyes osztályokba sorozandó egyházak lelkészeinek javadalmazása váltakozik és erészben tekintettel kíván lenni egyházkerületünk, egyházainak helyi viszonyaira; megállapítandónak véli továbbá azon módozatokat, amelyek szerint a lelkészi jövedelmek kiszámítandók.

Az egész választási rendszer legfontosabb és legnehezebben megoldható kérdésénél, a pályázó lelkészek minősítésénél, a bizottság a törvény 186. §-ban előirt elveket veszi zsinórmértékül. Figyelembe kívánja venni első sorban, a pályázati képesítés megállapítása tekintetében, a pályázóknak húzamosabb időn át teljesített hű szolgálatát, azután a pályázóknak már diplomájuk által megszerzett minősítését; a tudományos irodalomban, a lelkészi és egyházi közpályán szerzett érdemeiket, s az egyház gondozásában elért kitűnő sikert, a segédlelkészek tudományos képzettségét, szolgálati idejüket s ez alatt tanusított buzgalmukat.

Kerülni óhajtotta azonban a bizottság a pályázók bármennemű osztályozását, mint amely egyrészt a törvényen nem is alapul, s másrészt az egymás iránti gyűlölet csiráit hordaná magában s könnyen felbontója lehetne azon atyafiúi szeretet és bizodalomnak, mely a lelkeszi kar jellemzi.

Ezen irányelvektől vezetettve, következő szabályrendelet-javaslatot terjeszt a bizottság az egyházkerületi közgyűlés elé :

Szabályrendelet az egyházi törvény III. részében szabályozott lelkeszválasztási törvény életbeléptetése tárgyában.

I. Az egyházközségek osztályozása.

1. A tizáninneneti ev. ref. egyházkerületben levő összes egyházközségek, a lelkeszi jövedelem aránya szerint 4 osztályba soroztatnak. (Egyh. törv. 187. §.).

2. Első osztályba soroztatnak azon egyházak, melyekben a lelkeszi jövedelem az 1100 frtot meghaladja.

Második osztályba tartoznak azon egyházak, melyekben a lelkesz jövedelme 900 frttól 1100 frtig terjed.

A harmadik osztályba soroztatnak azon egyházak, melyekben a lelkeszi jövedelem 700 frttól 900 frtig terjed.

A negyedik osztályt képezik azon egyházak, amelyekben a lelkeszi jövedelem a 700 frtot nem haladja meg.

3. A lelkeszi jövedelmek hiteles kiszámítását az egyházmegyék saját hatáskörükben eszközlik. Munkálataikat beterjesztik az egyházkerületre. Az egyházkerület aztán a beérkezett munkálatok alapján az egyházkerület összes egyházait a fennebbi kulcs szerint osztályozza, s erről készített kimutatását egy példányban az egyházmegyéhez leküldi, egy példányban levéltárában őrzi meg.

A végleg megállapított osztályozás az egyházkerület jegyzőkönyvébe beiktattatik s ez által kihirdettetik.

4. A lelkeszi jövedelem kiszámításánál tekintetbe veendő mindazon jövedelem, melyet a lelkesz akár készpénzben, akár terményekben chartaszerűleg élvez; az ingatlan birtok mennyisége s illetve azon átlagos jövedelem, melyet a lelkesz ezen ingatlanokból élvez; azon szolgalmányok, melyeket természetben híveitől nyer, stola jövedelme.

Mindezen javadalmak pénzértékben teendők ki.

A pénzérték megállapításánál figyelembe veendők a helyi viszonyok.

Levonásba hozandók a jövedelem kiszámításánál mindazon terhek, melyeket a lelkesz viselni köteles.

Az évi átlagok kiszámításánál 10 évi középárány veendő.

A természetbeni lakás a jövedelemben nem számíttatik.

5. Az egyházak osztályozása, ha abban hiány mutatkozik vagy a lelkeszi fizetések időközben változnak, az egyházmegye felterjesztésére az egyházkerület által a fennebb megállapított módon bármikor kiigazítható. Annak egészben való átnézése és kijavítása pedig minden 10 évben multhatatlanul eszközözendő.

II. A pályázati képesség megállapítása.

1. A negyedik osztályba sorozott egyház lelkeszi állomására jogosítva van pályázni minden lelkesz és minden olyan segédlelkesz, aki a lelkeszképesítő vizsgát jó eredménnyel letette.

2. Harmadik osztályú egyház lelkeszi állomására pályázhat minden lelkesz, aki mint rendes lelkesz már két évig hivataloskodott, s ezen idő alatt erkölcsi tekintetben magát feddhe-

tetlenül viselte; továbbá minden oly segédlelkész, aki mind a két vizsgát kitűnő eredménnyel tette le, s a ki már az első vizsga letételétől számítva 4 éven át mint segédlelkész működött és magát ezen idő alatt feddhetetlenül viselte.

3. Második osztályú egyház lelkészi állomására pályázhatik minden lelkész, aki mint rendes lelkész 6 éven át működött, s ez idő alatt magát erkölcsileg feddhetetlenül és kifogástalanul viselte; továbbá az oly rendes lelkészek, akik mindkét lelkészi vizsgáról kitűnő bizonyítvánnyal bírnak, vagy akik magasabb tudományos képzettségüknek irodalmi munkásság által jelét adták, vagy egyházi közpályán sikerrel működtek, avagy az egyház gondozásában kitűnő sikert értek el, ha mint rendes lelkészek már 3 évig voltak alkalmazásban; végre a segédlelkészek közül azok, akik mindkét vizsgájukat kitűnő osztályzattal tették le és ezenkívül legalább egy évig külföldi egyetemet látogattak, ha mint segédlelkészek már 5 évig működtek.

4. Első osztályba sorozott egyház lelkészi állomására pályázhatik minden lelkész, aki mint rendes lelkész már legalább 10 évig működött, ha ez idő alatt magát erkölcsileg feddhetetlenül és kifogástalanul viselte; továbbá minden oly rendes lelkész, aki mindkét lelkészi vizsgáról kitűnő bizonyítvánnyal bír, vagy aki magasabb tudományos képzettségének irodalmi munkásság által jelét adta, vagy egyházi közpályán sikerrel működött, avagy az egyház gondozásában kitűnő sikert ért el, ha mint rendes lelkész legalább 5 évig szolgált; végre a theologiai tanárok, ha ily minőségükben legalább 5 évig hivataloskodtak.

A gimnáziumban működő vallástanítók (catecheták) a rendes lelkészekkel egyenlő pályázati képességgel bírnak; míg a lelkészi képesítéssel bíró gimnáziumi tanárok, a kitűnő segédlelkészekre megállapított minősítvény alá soroztatnak.

III. A pályázat, annak módozata és kihirdetése.

1. Pályázatra csak oly egyének bocsáthatók, akik a II. fejezetben meghatározott minősültséggel bírnak. A kellő minősítvény nélkül pályázók pályázati kérvényei a lelkészjelölő-bizottság által visszautasítottak.

2. A pályázatot az egyházmegyében az esperes, az egyházkerületekben, hírlapok útján, a püspök hirdeti ki (191. §.).

3. A kihirdetésben világosan kifejezendő az, hogy a betöltendő egyház melyik osztályba tartozik, mennyire megy a lelkészi fizetés készpénzben, terményekben, földekben, szolgálmányokban; kihez s mily határidőig adandók be a pályázati folyamodványok?

4. A pályázati határidőt a püspök és esperes egyetértve határozzák meg. A pályázati határidő 40 napon túl nem terjedhet.

5. A jogosult pályázók minősültségüket, illetve a kihirdetett egyházra pályázati jogosultságukat egyházi előjáróiktól szoros igazsággal kiállított erkölcsi és szolgálati bizonyítványaikkal és lelkészi oklevelükkel bizonyítják.

Ennélfogva az esperesek utasítottak, hogy az egyházmegyében szolgáló minden lelkésztől és segédlelkésztől egy minősítvényi könyvet vezessenek következő rovatokkal: a lelkész, illetve segédlelkész neve, születési ideje és helye; a hittani tanfolyamról szóló bizonyítványaiban foglalt általános osztályzat; az első és második vizsga letételi ideje, s a vizsgán nyert általános osztályzat; segédlelkészi hivatalba való belépés ideje; a lelkészi hivatalba való belépés ideje; közszolgálatba lépés ideje és a közszolgálat minősége; végre erkölcsi minősítvénye.

Ezen minősítvényi könyv kivonatát a pályázó az esperestől kivenni s pályázati kérvényéhez csatolni köteles.

6. A pályázati kérvények mindig az espereshez adandók be.

7. Kitűzött határidőn túl pályázat nem fogadtatik el.

IV. Kijelölés (Candidatio).

1. A kijelölő-bizottság az esperes vagy helyettesén, mint elnökön kívül 6 tagból áll, kik közül 3 rendes és ugyanannyi póttagot — és pedig két-két világi, egy-egy lelkészi tagot — az egyházmegyei tanácsbírák közül, az egyházmegyei közgyűlések alkotó tagjai titkos szavazattal, viszonylagos szótöbbséggel, egy évi időtartamra választatnak; 3 tagot pedig minden alkalommal azon egyházközség presbytériuma választ, titkos szavazatainak általános többségével, melyben a lelkészi állomás választás útján betöltendő.

2. A presbytérium választottjainak nevei jegyzőkönyvi kivonaton azonnal tudomására hozandók az esperesi hivatalnak.

3. A kijelöléstől számított 3 hét alatt a választásnak multhatatlanul meg kell történni.

Ha a kijelöltek többsége visszalép, újabb kijelölésnek van helye, mely esetben is a kijelölés és választás közötti 3 heti időköz szigorúan megtartandó.

4. Amely anyaegyházhoz több társ-, leány- és fiókegyházközségek tartoznak, ott az összes presbyterek együttes ülésében kell történni azon 3 tag megválasztatásának, kik a választó egyházközséget a kijelölő-bizottságban képviselik.

V. Lelkészválasztási intézkedések.

1. Az egyh. törv. III. rész III. fejezet részletesen intézkedvén a lelkészválasztás és meghívásról: a lelkészválasztás a törvényben előírt módon hajtatik végre, s erészben részletes intézkedés szüksége nem forog fenn.

2. Az egyházi törvény 195. §. második bekezdése értelmében a társ-, leány- és fiókegyházak lelkészválasztási joga akként szabályoztatik, hogy ott, ahol a társ-, leány- vagy fiókegyházakban a családfők egyénenként folynak be a lelkész fizetésére, ott minden fizető családfő egyenlően szavaz az anyaegyház híveivel; ahol pedig az egyházközség csak bizonyos fixum fizetéssel járul ahoz, ott az egyházmegye a lelkészek jövedelmei összeírásával egyidejűleg, az anya-, társ-, illetve leány- és fiókegyházak meghallgatásával, különleges viszonyaik tekintetbevételével, minden egyes ily egyházra állapítja meg azt, hogy a társ-, leány-, avagy fiókegyházak hívei mily arányban és módon folyjanak be a lelkészválasztásba.

3. Az egyházi törvény 199. §-a a választási szabályoknak a választást vezető küldöttek által való felolvasását rendelvén, felolvasandók a 199., 200., 201., 203. §§-ok, mint amelyek szorosan vett választási szabályokat tartalmaznak.

VI. A lelkész belépése az egyházba.

1. A lelkészválasztás az egyházi törvény 195—211. §-aiban meghatározott mód szerint végrehajtván, ha a lelkész az egyház meghívását elfogadja és abban megerősítettik, lelkészi állását a kitűzött időben elfoglalja, s az esperes vagy megbízottja jelenlétében ünnepélyesen beköszön.

Ez alkalommal az esperes vagy megbízottja, a lelkészlakban az adminisztrátor-lelkész és a presbyterium jelenlétében átadja és gondjaira bizza a lelkésznek a templom és egyház ládája kulcsait, az egyház pecsétnyomóját, az anya- és jegyzőkönyveket, az egyház levéltárát, szent edényeit; ezen átvételről készített leltár az átadók és az átvevő lelkész által aláíratik s az egyház ládjában elhelyeztetik.

61. Az egyházi törvény 187. §-ának megfelelőleg, az egyházaknak ezen szabályrendelet első részében tervezett osztályba sorozása csak úgy lévén alaposan keresztülvihető, ha az ahoz szükséges adatok előbb megszeresztetnek.

Szükségét látja egyházkerületünk, hogy a lelkészi jövedelmek hiteles kiszámítása az egyházmegyék által már most eszközöltessék; ennél fogva utasítja közgyűlé-

sünk az espereseket, hogy egyházmegyéjökben a lelkészi jövedelmek kiszámítását, a fennebb jegyzőkönyvbe vett szabályrendelet-javaslat I. rész 4-ik pontjában foglalt elvek figyelembevételével, mihelyt az egyöntetű eljárás végett kiadandó rovatos ívek kiküldetnek, azonnal foganatosítsák, s az összeírást a jövő őszi egyházmegyei közgyűlésre beterjesztvén, az egyházmegye indokolt s az osztályozás kulcsára nézve is javaslatot magában foglaló véleményével együtt, terjeszszék be jövő őszi egyházkerületi közgyűlésünkre.

- 62.** Utasítatnak továbbá az egyházmegyék, hogy már jövő őszi közgyűlésükben válaszzák meg a kijelölő bizottságot, a fennebbi szabályrendelet IV. rész 1. pontjában foglalt határozat értelmében.
- 63.** Ugyanazon egyházkerületi bizottság meglévén bízva azzal is, hogy a segédlelkészek kibocsátásáról és elhelyezéséről; az egyházi törvény 99-ik §-ának végrehajtásáról, valamint a temetési szertartásról szabályrendelet-javaslatokat készítsen: bemutatja az ezekre vonatkozó szabályrendelet-javaslatokat.

Mely javaslatok az egyházmegyékkel oly utasítással közöltetnek, hogy ezekre vonatkozó véleményeiket jövő őszi közgyűlésünkre terjeszszék be. Egyébiránt ezen szabályrendelet-javaslatok is egész terjedelmükben jegyzőkönyvünkbe iktattatni határoztatnak eképen:

I. Szabályrendelet a segédlelkészek kibocsátásáról (Exmissio).

1. Segédlelkészszé kibocsátatik minden oly theológiát végzett egyén, aki bizonyítvánnyal igazolja, hogy az első kápláni vizsgát jó eredménnyel letette, segédlelkészi állomása van és ezenkívül az illető esperes által kibocsátásra ajánltatik.
2. A kibocsátást mindig a püspök teljesíti, ki előtt az illető segédlelkész személyesen tartozik megjelenni.
3. A kibocsátott segédlelkész a püspök által a fennálló szertartás szerint feleskettetik és egy nyomtatott, a püspök által aláírt s hivatalos pecséttel ellátott kibocsátási oklevelet kap.
4. Aki az első vizsga letételétől a legelső egyházmegyei gyűlésig, vagy azon mint segédlelkész el nem helyeztetik, annak azon év gyakorlati évébe be nem számítatik.

II. A segéd- és időközi lelkészek ügyének rendezése.

1. Az egyházi törvény 94. §-a megengedvén azt, hogy a segéd- és időközi lelkészek ügyének rendezése felett, az eddig fennállott gyakorlat alapján, az egyházmegyék is intézkedhesse: a segéd- és időközi lelkészek elhelyezése az eddig fennállott gyakorlat szerint továbbra is meghagyatik az egyes egyházmegyék, illetőleg esperesek jogkörében.
2. Segédlelkész tartására jogosítvák:
  - a) Azon lelkészek, kik segédlelkész tartásra chártájok szerint kötelezve vannak és azok, akiknek egyházában régi és folytonos gyakorlat alapján segédlelkész rendesen tartatik.
  - b) Az esperesek.
  - c) Azon egyházak lelkészei, amely egyházakban a lélekszám az 1500-at meghaladja s egyházaktól távol esnek.
  - d) Az aggkoruknál fogva folytonos szolgálatra képtelen lelkészek.
  - e) Betegség miatt a hivatalos teendők végzésében húzamosabb ideig akadályozott lelkészek.
3. Azon lelkészekre, kik a fennebbi jogcímek valamelyikén (kivéve az e) pont alattit) egyszer káplántartásra kötelezték magukat, ezen kötelezettség mindvégig fennáll.
4. A segédlelkészek bekebelezésért, bizonyítványaik előmutatása mellett, az illető egyházmegyei közgyűlésekhez tartoznak folyamodni, s ezen bekebelezést csak az egyházmegyei közgyűlés eszközölheti.

5. A bekebelezett segédlelkészek elhelyezése az esperes hatáskörébe tartozik, aki ezen elhelyezésről az egyházmegyei közgyűlésnek jelentést tesz.

6. Az esperes ezen elhelyezés tekintetében mindenkor figyelemmel lesz arra, hogy az idősebb segédlelkészek az előnyösebb állomásokra jussanak.

7. A segédlelkészek a kápláni sorrendben a bekebelezés szerint következnek; ha egyszerre többen kebeleztetnek be, az elsőbbség a jobb bizonyítványok előmutatóját illeti; ha a bizonyítványok egyenlők, az életkor szerint idősebbet.

8. A segédlelkészek fizetése 50 frtban o. é. és tisztességes ellátásban állapíttatik meg (lakhely, koszt, fűtés, mosás, vilgítás, felszolgálat).

9. A segédlelkészek elszállításáról az illető egyház gondoskodik s erre az esperesi hivatal által mindenkor felszólíttatik.

10. Időközi vagy helyettes lelkészek berendelésének esete előáll:

a) midőn a rendes lelkész aggkor vagy betegség miatt a szolgálatra teljesen és véglegesen képtelenné lett, vagy más oly esetekben, midőn azt az egyházmegye szükségesnek ítéli.

b) Midőn a lelkészi hivatal halál, lemondás vagy más ok miatt üresedésbe jöven, az új lelkész megválasztása már megtörtént.

Választásig helyettes lelkész rendszerint nem rendelhető, hanem a szükséges lelkészi teendőket a szomszéd egyház lelkészei teljesítik; ha azonban bármi okból az időtöltő berendelése elkerülhetetlen lenne, a választásig időtöltő segédlelkészül oly egyén rendelendő be, aki azon egyházban megválasztásra jogosítva nincs.

11. A helyettes lelkészek berendelése rendszerint az egyházmegyei közgyűlések által eszközöltetik; halasztást nem tűrő esetekben azonban ezen berendelést az illető esperes teljesíti, aki erről az egyházmegyei közgyűlésnek jelentést tenni tartozik.

12. A helyettes lelkészi állomásokra a segédlelkészek a kápláni sorrend szerint alkalmaztatnak; ha azonban ezen alkalmazást magukra nézve hátrányosnak találnák, kérelmükre attól felmentethetnek.

13. A helyettes lelkészek fizetését, mely a lelkészi javadalom fele vagy egy harmada lehet, az egyházmegyei közgyűlés határozza meg.

III. A lelkészek felavatása.

A lelkészavatás az eddig fennálló gyakorlat alapján elég ünnepélyes és megható szertartással végeztetvén, ezen gyakorlat továbbra is fennhagyatik, azon megjegyzéssel, hogy a felavatandók életrajza lehetőleg röviden adassék elő, s az csak a lényeges életrajzi adatok elsorolására szoritkozzék.

Ezzel kapcsolatban indítványozza a bizottság, hogy hatalmaztassék fel a püspök arra, miszerint az egyházi szónoknak a felavatáskor elmondandó beszédét előre átnézhesse.

Szabályrendelet az egyházi törvény 99. §-ának végrehajtására.

1. A leányegyházakban szolgáló előkönyörgők, amennyiben mint hittanvégzettek nem volnának különben is felhatalmazva az egyházi szónoklatok tartására, az egyházmegyei közgyűlés által bekebeleztetésük alkalmával felhatalmaztathatnak arra, hogy egyházi szónoklatokat tarthassanak, azon a törvény 99-ik §-ában előírt föltétel mellett, hogy az ilyenek a lelkész által megjelölt könyvekből tartoznak szónoki beszédeiket felolvasni.

2. A hittanszaki tanfolyamon lévő tanulók által ünnepi követségük alkalmával elmondandó egyházi beszédek előzetesen a gyakorlati lelkészettan tanára által átnézendők és annak látározásával látandók el.

5. A temetési szertartás egyöntetősége tárgyában következő szabályrendeletet indítványoz a bizottság:

Szabályrendelet a temetési szertartásról.

1. Minthogy a temetés hitelveink szerint vallásos cselekmény: általános szabályul állítatik fel, hogy minden halott lelkész és énekvezér által együttesen temettetik.

Mind a lelkész, mind az énekvezér, a halottat a helyi viszonyok szerint a temetőre kikísérni tartozik.

2. A temetés kétféleképen eszközölhető.

a) Imával és énekléssel.

b) Alkalmi gyászbeszéddel, imával és énekléssel. Az alkalmi gyászbeszéd lehet aztán: szóközi beszéd (oratio) a halottas háznál és egyházi beszéd (predicatio) a templomban.

3. A tanítók által eddig tartatni szokott búcsúztatók végleg eltöröltetnek.

4. A temetési stólát, amint azok az egyes egyházakban chartaszerűleg megállapítva vannak, továbbra is meghagyatnak.

64. Az elnöki jelentésből tudomást szerezvén egyházkerületünk arról, hogy a presbyteriumok az egyházi törvény értelmében már újra alakítottak, így az egyházkerületi tanácsbírák megválasztásának akadálya nincs:

Utasítatnak az egyházak presbyteriumai, hogy a múlt évi november 28—29. napjain Sárospatakon tartott rendkívüli közgyűlés 11-ik számú határozata értelmében, 4 egyházi és 4 világi egyházkerületi tanácsbíróra szavazataikat, az egyházmegyék útján, jövő őszi közgyűlésünkre adják be.

65. Utasítatnak továbbá az egyházmegyék, hogy jövőre fegyelmi esetekben az egyházi törvény szerint járjanak el s egyházi bíróságukat alakítsák meg.

66. A főiskolai kormányzati szabályok 5. §-a értelmében megalakított főiskolai igazgató-tanács tagjaiul titkos szavazás útján megválasztottak, egyházi részről: Nagy Pál, Béki Sámuel, Terhes Barna, Tóth Dániel, Makkai Dániel és Vajányi Lajos; világi részről: dr. Lengyel Endre, Dókus Gyula, Vécsey József, Kovács Károly, Teleky Péter és ifjú br. Vay Miklós.

67. Ugyanazon kormányzati szabályok 17-ik §-a értelmében felállított gazdasági választmány elnökéül szintén titkos szavazat útján megválasztott Zsindely István, tagjaiul pedig: Dr. Rik Gusztáv, Ujházi János és Ujlaki István.

68. Ezzel kapcsolatban utasítja közgyűlésünk a köziskolai széket, hogy az igazgató-tanácsba a kormányzati szabályok 5-ik §-a értelmében választandó egy akadémiai és egy gimnáziumi tanárt, s a gazdasági választmányba ugyanazon szabályzat 17-ik §-a értelmében választandó 3 tanárt azonnal válaszsza meg.

69. Egy felmerülő eset alkalmából kérdésbe tétetett, hogy minő jog engedhető meg az egyházközségi életben előforduló választásoknál, mint aminők: presbyteriumi tagok, gondnokok és lelkészválasztás, az oly tanároknak vagy iskolatanítóknak, kik fel voltak és vannak mentve az egyházi adó fizetésétől, természetesen azon joguk épen tartása mellett, melynek fogva a legújabb törvények értelmében megfelelő számú képviselőt választhatnak saját körükből a presbyteriumba.

E kérdés feletti véleményadással azon küldöttség bizatik meg, mely az új törvények végrehajtására vonatkozó rendszabályok készítésére még múlt évi őszi rendkívüli gyűlésünkből neveztetett ki; jelentésük e tárgyban közelebbi őszi közgyűlésünkre várattván be.

70. A dunántúli helv. hitv. egyházkerület Székes-Fehérváron, 1882. június 4. és több napjain tartott közgyűlése, valamint 1882. november 19. s több napjain ugyancsak Székes-Fehérvárott tartott rendkívüli közgyűlése jegyzőkönyvét; a tiszántúli egyházkerület 1882. október 11—14. napjain Debrecenben tartott 2. közgyűlése, valamint az 1882. november hó 28—29. napjain szintén Debrecenben tartott 3-ik közgyűlése jegyzőkönyvét; a tiszai ágost. hitv. egyházkerület 1882. augusztus 16., 17. napjain Rozsnyón tartott közgyűlése jegyzőkönyvét megküldi.

A testvéregyházkerületek ezen jegyzőkönyvei, miután azok püspökünk által átnézettek, s azokban oly pontok, melyek részünkről intézkedést igényelnének nem találtattak, levéltárunkba helyezettetni határozattak.

71. A dunamelléki ref. egyházkerület 1883. évi névtárát; az unitárius egyház szintén 1883. évi névtárát; az ágostai egyház egyetemes gyámintézeti jelentését; végre a szabolcsmegyei királyi tanfelügyelő a szabolcsmegyei népiskolák tanügyi állapotának összesített kimutatását küldi meg.

Mindezek tudomásul vétetnek s levéltárunkba tétetni határozattak.

72. Olvastatott a főiskolai számvevőszék jegyzőkönyve, melynek

a) 5. pontjában a főiskolai jogigazgató jelentése folytán elhatározta a számvevőszék, hogy tekintetbe véve azon körülményt, miszerint az 1881. LX. törvénycikk értelmében a peres költségek legnagyobb része jövőre előnyös tételül nem szolgál, az új kölesön-kötvényeknél minden 1000 frtig terjedő összegre 35 frt., s minden ezenfelül terjedő összegre 100 frt. költség-biztosíték köttessék ki és kebeleztessek be, s ezenfelül a kötelezvényekben a kamatoknak megfelelő késedelmi kamatok bekebelezésére is adassék engedély. A régi adósokat azonban nem kívánja számvevőszék azzal terhelni, hogy a költség-biztosítás iránt pótnyilatkozatot adjanak ki.

Ezen intézkedés helybenhagyatik.

b) A 8. szám alatt jelenti számvevőszék, hogy a Miklós Ferenc és neje felperessége alatt, a zombori 186. számú telekjegyzőkönyvben 3000 frt. erejéig bekebelezett zálogjog kitörlése iránt a főiskola ellen indított perben a Curia is elrendelte a kitörlést; így ezen 3000 frtból még fennálló Fáy Ferenc-féle 2000 frtos követelés teljesen elveszett, s azért a tőkék közül kitörlésre ajánltatik.

Sajnos tudomásul vétetik, s ezen követelésnek a tőkék könyvéből kitörlése elrendeltetik.

c) A 11. szám 5. pontja alatt jelenti, hogy a Zsiday László és Sándor örökösei ellen 42 frt. iránt lefolytatott perből bejött a főiskola pénztárába 56 frt.; a járulékok többi része behajthatatlan és így törlésre ajánltatik.

d) Hasonlag törlésre ajánltatik a Schenk Imre örökösei, Szobonya Sándor és Dézsi István ellen 86 frt. 28 kr. iránt fennálló és már rég idő óta perbe vont követelés, amennyiben nevezett örökösök semmivel sem bírnak.

Ezen követelések is töröltetni határozattak.

e) A 23. pontban végrehajtatni kéri számvevőszék, egyházkerületünknek 1881. évi május hó 10—13. napjain Miskolcon tartott közgyűlésében, 11. szám IV. rész 5. pont alatt hozott azon határozatát, melyszerint elhatározta egyházkerületünk, hogy a sárospataki állami képezdét illető, s az állam és egyházkerületünk között fennálló s főiskolánkat évi 3000 frt. fizetésére kötelező szerződést felmondja és ezen viszonyt megszünteti; felkéri azért a számvevőszék az egyházkerület elnökségét és a főiskolai algondnokokat, hogy tegyenek erészben olyan lépéseket, miszerint már jövő évre végrehajtasák ezen határozat, s jövőre már ne terhelje ezen ránk nézve feleslegessé vált tetemes kiadás a főiskola pénztárát.

Erre püspökünk jelenti, hogy főgondnok ő excellentiája már régebben tudomására hozta egyházkerületünk ezen határozatát a kormánynak; azonban eljárásának semmi eredménye nem lett.

Miután azon indokok, melyek egyházkerületünket az 1881. évi fennebb idézett számú határozat hozatalára indították, jelenleg is fennállanak; miután egyházkerületünknek szerződészerű joga van arra, hogy az állammal fennálló ezen jogviszonyt felbonthassa s a 3000 frt. fizetését megszüntethesse: egyházkerületünk ragaszkodik fennebb idézett számú határozatához és ennél fogva az állam és egyházkerületünk között a sárospataki állami képezdésre vonatkozólag létrejött szerződést ezennel felmondja és pedig oly módon, hogy már a jövő 188³/₄. iskolai évre sem utalványozza az eddig a tanítóképezdének járó 3000 frtot, és ezen felmondást egy, határozatunk indokait is magában foglaló, felterjesztésben hozza a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi minisztérium tudomására. Mely felirat megkészítésével a jegyzői kar bizatik meg.

f) A 26-ik pontban előterjeszti számvevőszék a főiskola bevételei és kiadásai eredményét, amint következik:

A) A napló szerint:

Bevétel	140458 frt. 64 kr.
Kiadás	135235 frt. 92 kr.
Maradék	5222 frt. 72 kr.

B) A tiszti könyv szerint:

α) A köz-, építkezési-, képezdei-, nyomdai- és Horváth Mária pénztárnál:

Bevétel	124035 frt. 89 kr.
Kiadás	121722 frt. 65 kr.
Maradék	2313 frt. 24 kr.

β) A tápintézeti pénztárnál:

Bevétel	16422 frt. 75 kr.
Kiadás	13513 frt. 27 kr.
Maradék	2909 frt. 48 kr.

C) A tőke állása 1882. év végén:

α) A közpénztári tőke 8 ⁰ / ₀ -al	125093 frt. 55 kr.
6—5 ⁰ / ₀ , 856 ¹ / ₂ darab arany 5—5 frttal	4710 frt. 75 kr.
6 és 5 ⁰ / ₀ -al	28772 frt. 99 kr.
Összesen	158577 frt. 29 kr.
β) Tápintézeti pénztár tőkéi	49251 frt. 88 kr.
60 darab arany 5—5 frttal	330 frt. — kr.
Összesen	49581 frt. 88 kr.
γ) Könyvtári tőke	528 frt. — kr.
δ) Képezdei tőke	18146 frt. 78 kr.
ε) Horváth Mária-féle tőke	89658 frt. 12 kr.
Összes tőke	316492 frt. 07 kr.

D) Ingatlanok jövedelme 1883-ra:

Összesen	28365 frt. 11 kr.
--------------------	-------------------

E) Tőketartozások:

Összesen	34621 frt. — kr.
--------------------	------------------

F) Évenkénti kötelezettségek:

Összesen . . . . . 5591 frt. 02 kr.

A mostani vagyoni állás viszonya az egy évvel ezelőttihez:

Tőkepénz	1882. január 1.	1883. január 1.
Közpénztári . . .	171905 frt. 99 kr. . .	158577 frt. 29 kr.
Tápintézeti . . .	50252 frt. 96 kr. . .	49581 frt. 88 kr.
Képezdei	20001 frt. 12 kr. . .	18146 frt. 78 kr.
Könyvtári	528 frt. — kr. . . .	528 frt. — kr.
Horváth Mária-féle	84404 frt. 50 kr. . .	89658 frt. 12 kr.
Összesen	327092 frt. 48 kr. . .	316492 frt. 07 kr.

Levonva a 327092 frt. 48 krból
a különbözetet, 316492 frt. 07 krt,
az apadás 10600 frt. 41 kr.

Ennek ellenében:

Leírott tőke	2675 frt. — kr.
A ladányi birtok vétele	6297 frt. 99 kr.
Adósság törlesztetett .	14059 frt. 64 kr.
Ez összesen	23032 frt. 63 kr.

De a Horváth Mária-alapba tőkésítendő volt 5064 frt. 27 kr. } = 5814 frt. 27 kr.
Fráter Sándor óvadék-többlete . . . . . 750 frt. — kr. }
marad . . . . . 17218 frt. 36 kr.

A maradék . . . . . 17218 frt. 36 krból
levonva az apadást . . . 10600 frt. 41 krt,
tesz a tetteges javulás . . . 6617 frt. 95 krt, ebben van
a ladányi birtok ára és 319 frt. 96 kr. készpénz.
Tudomásul vétetik.

g) A 28. pontban az 1883. évi költségelőirányzatot terjeszti elő, melyszerint bevételül előirányoztatott . . . . . 73850 frt. 24 kr.;
kiadásul . . . . . 71582 frt. — kr.

Ezen költségelőirányzat megerősítettik.

h) A 34. pontban Nemes Ferenc, mint az Árvai József kiskorú gyermekei gyámja kérévényére megbízta számvevőszék Fejes István főiskolai algonodnokot, hogy járjon végére annak, milyen feltételek alatt nyomatta ki a volt egyetemes tanügyi bizottság az Árvai-féle könyveket; eljárása eredményéről értesitse a gazdasági választmányt, ez utóbbi pedig észrevételeivel együtt terjeszse fel ez ügyet egyházkerületünk elé.

Ezzel kapcsolatban olvastatott a gazdasági választmányi elnöknek ez ügyben beadott jelentése, melyből az tűnik ki, hogy az egyetemes tanügyi bizottság és az írók között, egyházkerületünknek 1865. évi július 10-én Sárospatakon tartott közgyűlésében, 125. szám alatt hozott határozata értelmében is, oly jogviszony állott fenn, melyszerint az író munkájának minden új kiadásánál a tiszta jövedelem 15%-a holta napjáig illeti. Ennélfogva — Árvai József 1879-ben halván meg — népiskolai tankönyveinek mindazon kiadásai, melyek 1879-ig nyomattak, a fennebb idézett jegyzőkönyvi határozat értelmében a tiszta jövedelem 15%-val díjazandók. Ez a ki nem fizetett kamatokkal 1130 frt. 58 krt tesz; ehez véve az egyetemes tanügyi bizottság részéről Árvait illető 1636 frt. 72 krt, az ő követelése tesz 2767 frt. 30 krt; ezzel szemben tartozik a főiskola

irányában 500 frt. tőkével és ennek 11 évi kamatával, továbbá 400 frt. tőkével és ennek 13 évi kamatával, összesen 1756 frttal, melyet követeléséből levonván, esnék az ő javára 1011 frt. 30 kr.

Ezen ügy megvizsgálása a kormányzati rendszabályok értelmében az igazgató-tanács jogköréhez tartozván: ezen ügy a beadott okmányokkal együtt megvizsgálás és javaslattétel végett az igazgató-tanácsához tétetik át.

i) A számvevőszék jegyzőkönyvének többi, külön fel nem sorolt pontjai tudomásul vétetnek.

73. Az ungi egyházmegye folyó évi február 13., 14. napjain Beésben tartott közgyűléséből a kaposi papi díjlevél 3 példányban beadatván : megerősítettet.

74. Ugyanazon egyházmegye folyó évi febr. 13., 14. napjain tartott közgyűlésében, 6. szám alatt kelt jegyzőkönyvi pontjában, jelentést tesz a Horváth Mária-alapítvány állásáról, melyszerint a jelzett alapítvány alaptőkéje a mult évi 660 frt. szaporodásal együtt 84,560 frt. 40 krt tesz. Bevétele volt 15,816 frt. 79 kr., kiadása a tőkékből és kamatokból 11,093 frt. 82 kr., maradvány 4722 forint 97 kr. Tőkeforgalom volt 6160 frt.

Tudomásul vétetik.

75. Ugyanazon egyházmegyének folyó évi február 13., 14. napjain Beésben tartott közgyűlése 4-ik számú s a vajáni lelkész szóval bejelentett felebbezése folytán felterjesztett azon határozata, melyben a nevezett lelkész által fizetés-megtagadás miatt bepanaszolt Matolai Pál, a lelkészfizetés terhe alól felmentetik.

A vajáni lelkész ez ügyben bejelentett felebbezése visszautasittatik.

Mert az egyházi törvény V. része szerint az egyházi fizetések kivetése a presbyteriumok jogköréhez tartozván, a 235. §. szerint ennek intézkedése ellen joga van ugyan a meg nem elégedő félnek az espereshez, illetőleg az egyházmegyei hatósághoz folyamodni, de ezen hatóság intézkedése ellen további jogorvoslatot ezen törvényszakasz nem enged meg.

76. Ugyanazon egyházmegye, legutóbbi gyűlése jegyzőkönyvének 23. száma alatt, indítványozza, hogy a főiskolában már ez időszerint létező konviktus helyett, vagy amellet a konviktus fogalmának minden irányban megfelelő ilynemű intézetek mintájára, oly konviktus állittassék föl, melyben étkezés, bennlakás, különösen szigorú erkölcsi felügyelet mellett a közép- és magasabb osztályok gyermekei is mérsékelt díjért fölvehetők lennének.

Ezen indítvány bővebb megfontolás s arra legközelebbi gyűlésünk elé véleményes jelentéstétel végett, a már megalakult főiskolai igazgató-tanácsnak adatik ki.

77. Ugyanazon egyházmegyében a jenkei egyház ezelőtt mintegy 20 évvel iskolát akarván építeni, egy belhelyet vásárolt; de mivel az akkori viszonyok szerint az úrbéres belsőséget a külbirtoktól elválasztani nem lehetett, kénytelen volt azt, a hozzátartozó $\frac{1}{2}$ úrbéri telekkel együtt venni meg, amit egyházkerületünktől felkölsönzött 1000 frton teljesített. Minthogy azonban ezen külbirtok alig jövedelmez annyit, mint mennyi ezen kölcsön-kamata: azt a belsőség nélkül eladta, a bemutatott szerződéssel Szalóki Mihálynak és édes atyjuk Szalóki András által képviselt kiskorú testvéreinek 930 frt. vételárért, mely vételárból ezen adósságot kívánja törleszteni. Kéri ezen adósvételi jogügylet megerősítését; mely kérelmét az ungi egyházmegye, Beésben, 1883. február 13., 14-ik napjain tartott közgyűlésében, 4-ik szám alatt hozott határozatával, pártolólággal terjeszti fel egyházkerületünkre.

Egyházkerületünk ezen adásvételi jogügyletet, az ungi egyházmegye véleménye alapján, jóváhagyja s a megerősítési záradékot a szerződésre rávezettetni rendeli, s megengedi a jenkei egyháznak, hogy a vételért, fennebb jelzett tartozása törlesztésére fordithassa.

- 78.** Ugyanazon egyházmegye, folyó évi tavaszi közgyűlésének 5. számú jegyzőkönyvi pontjának kíséretében, jóváhagyás és megerősítés végett beterjeszti a minaji egyház újonnan szerkesztett s az egyházmegye segélyezésével 600 frtot képviselő rendes lelkészi díjlevelét.

A bemutatott díjlevél megerősítettik. Minthogy azonban a kísérő jegyzőkönyvi pont mellé a díjlevélből csak egy példány volt csatolva, felhívatik az egyházmegye, hogy legközelebbi őszi egyházkerületi közgyűlésünkre, a szokásos elhelyezés céljából, a még elmaradt példányokat is szolgáltatassa be.

- 79.** Ugyanazon egyházmegye, ugyanazon gyűlésének 4. és 33. számú jegyzőkönyvi pontjának másolatában, három rendbeli vallásügyi sérelmet terjeszt elé, kérvén annak szokásos módon való orvosoltatását.

Püspöki hivatalunk bizatott meg, hogy a felterjesztett sérelmi ügyek orvoslása végett tegye meg a szükséges lépéseket.

- 80.** Ugyanezen sérelmi ügyek felterjesztése alkalmából, felolvasatott a legközelebbi konvent 82. számú k) pontja, melyben azon intézkedés tétetik, melynek értelmében a közjogi bizottság utasított az ilyen sérelmes ügyekben való véleményes előterjesztésre, felhivatván egyszersmind a püspökök, hogy az egyházkerületükben felmerülő sérelmi esetek ügyiratait juttassák, a konventi elnökség útján, ugyanezen bizottság kezeihez.

A konvent ez irányban tett intézkedése tudomásul vétetik.

- 81.** Az alsózempléni egyházmegye, az 1883. március hó 28., 29. napjain Sárospatakon tartott közgyűlése jegyzőkönyvének 35. száma alatt, az a gárdi lelkész, valamint a liska a tanítói díjleveleket, és pedig ez utóbbit tanítói állomása jövőre való állandósíthatása s a jelenlegi tanító, Gagyi Károly, ott maradhatásának kérelmezése mellett 3--3 példányban megerősítés végett pártolólag terjesztvén föl:

Mind a két egyházmegyéből fölterjesztett ezen díjlevelek, az illető egyházmegyéknek azokra hozott s kellően indokolt jóváhagyó határozatai szellemében, s pártoló ajánlásaikra megerősítették, s a példányok illető helyeikre elhelyeztetni rendeltettek. Hasonlóul

- 82.** Ugyanazon egyházmegye, folyó évi március 28., 29. napjain, Sárospatakon tartott közgyűléséből, felterjesztést tesz az iránt, hogy a mult 1882. évi szeptember 24—26. napjain tartott egyházkerületi közgyűlésünknek, a nevezett egyházmegye felterjesztésére, 44. szám alatt hozott határozatba becsúsztott azon tollhiba, melyszerint a Barati Ferenc takta-kenézi lelkész-tanító felfüggesztése határidejéül egy év lett kitüntetve: kiigazíttassék; amennyiben az alsózempléni egyházmegye 1882. augusztus 29., 30. napjain tartott közgyűlésének 6. számú határozata értelmében, Barati Ferenc felfüggesztése 2 évre határozatott el.

Ezen tollhiba kiigazíttatik.

- 83.** Hasonlag kiigazíttatik

a mult évi Kassán tartott őszi közgyűlés jegyzőkönyvében, a 17-ik lapon, ahol a hollandi pénztárról szóló számadás főtételei soroltatnak elő, becsúsztott azon sajtóhiba, melyszerint a kiadás második tételénél 7940 frt. helyett 1940, az összegnél pedig 8892 helyett 2892 nyomtatott.

84. A m.-hotykai egyház felebbezi az alsózempléni egyházmegyének 1883. március 28., 29. napjain, Sárospatakon tartott közgyűlésében, 11. szám alatt hozott határozatát.

Ezen felebbezés az egyházmegye mellőzésével adatván be, oly utasítással tétetik vissza az alsózempléni egyházmegyéhez, hogy azt, a neheztelt határozattal s az ahoz tartozó előiratokkal felszerelve, szabályszerűleg terjeszsze fel jövő őszi közgyűlésünkre.

85. Ugyancsak az alsózempléni egyházmegye, Sárospatakon, 1883. március 28—29. napjain tartott közgyűlésében, 57. szám alatt kelt jegyzőkönyvi pontban panasolja, hogy a lizkai és gesztelyi tüzesetek alkalmával, a pesti biztosító-intézet nem az egyházkerület által elfogadott kules szerint fizette ki a biztosított összegeket, hanem jelentékeny összegeket hozott levonásba.

Püspökünk felkéretik, hogy ezen ügy mibenlétéről felvilágosítást szerezni, s amennyiben netalán visszaélés követtetett el, azt orvosolni sziveskedjék.

86. Ugyanazon egyházmegye pártolólág terjeszti fel az ágcsernői leányegyház azon kérését, hogy romladozó temploma kijavíthatása céljából részére 400 frt. kölcsön adassék és ezenfelül országos könyöradomány gyűjtésére engedély eszközöltessék.

A kérelemnek a kölcsönre vonatkozó része a pénzügyi választmányhoz tétetik át, a könyöradománygyűjtésre vonatkozólag pedig felkéretik püspökünk, hogy a szükséges engedélyt a magas kormánynál kieszközölni sziveskedjék.

87. Hasonlag országos könyöradománygyűjtésre szükséges engedély kieszközléseért folyamodnak: az alsózempléni egyházmegyéből a Hernád folyó partszaggatásai miatt kitelepülni kényszerült hoportyi leányegyház; a gömöri egyházmegyéből a kálosai anya- és az otrokocsi leány-, mindkettő építkező egyház; a tornai egyházmegyéből a torna-újfalusi építkező; a felsőborsodi egyházmegyéből a s.-kazinci. a tanítótság állandósítása miatt tanítói lakot építő egyház s a szakácsii és tapolesányi egyházak.

Mindezen egyházak kérvényei az illető egyházmegyék által ajánlólag terjesztvén fel, püspökünk felkéretik, hogy részükre a könyöradománygyűjtésre való engedélyt kieszközölni sziveskedjék.

88. A felsőzempléni egyházmegye, f. évi február 15-én, Mihalyiban tartott közgyűlése jegyzőkönyvének 18. száma alatt a morvai leányegyház ujonnan kiállított tanítói díjlevelét 3—3 példányban megerősítés végett fölterjesztvén:

Szintén megerősített s példányai, illetőségük szerint, a szokott módon és helyekre elhelyeztetni határozattak.

89. Ugyanazon egyházmegye, 1883. febr. 15. Mihalyiban tartott közgyűlésének 17. szám alatti határozatában jelenti, hogy a borsii leányegyház tulajdonát képezett s a borsii 22. számú telekjegyzőkönyvben 172. helyrajzi szám alatti kert eladatván, a vevő Kara Mihályra és nejére telekkönyvileg átíratott. Kéri az adásvevés jóváhagyását.

Ezen adásvevési jogügylet már telekkönyvileg is érvényesítve lévén, egyházkerületünk által jóváhagyatik.

90. A felsőborsodi egyházmegye, folyó évi apr. hó 3., 4. napjain Martonyiban tartott tavaszi közgyűlésének 22-ik számú jegyzőkönyvi pontjában, mint vallássérelmi ügyet orvoslás eszközlése végett terjeszti fel Forizs Sándor József, szuhogyi ref. lakos azon panaszát, melyszerint ötet, mint vegyes házast, a szuhogyi római kath. lelkész, némi szolgalmányok teljesítésére kényszeríti, s rajta már két ízben 4 frt. 20 kr. bírságpénzt hajtattott be a polgári hatóság által.

Minthogy sem a felsőborsodi egyházmegye jegyzőkönyvi pontjában, sem az

illető panaszlónak a mellé csatolt levelében nincsen feltüntetve sem a sérelemnek mérve, sem pedig az arra vonatkozó panasznak alapos vagy alaptalan volta : azért ez ügy azzal az utasítással tétetik vissza a felsőborsodi egyházmegyéhez, hogy vizsgálja meg az egész ügyet még azon oldalról is, vajjon polgári úton megkísérltetett-e már vagy nem valami orvoslat, s majd a beszerzett adatokhoz képest fogja aztán egyházkerületünk véleményét, az előtte tisztán álló körülményekhez képest, ez ügyben kifejezni.

- 91.** Ugyanazon egyházmegye, ugyanazon közgyűlésének 19-ik számú jegyzőkönyvi felterjesztésében tudatja, hogy amennyiben múlt évi kassai közgyűlésünk 85. szám alatt hozott határozatában arra utasított, hogy a Dienes Mihály, sajó-velezdi lakos és társai által támasztott székperter lehetőleg saját kebelében intézze el: ez ügyben nyomozást rendelt és hasonlólag járt el a szentjakabi egyházban Pap Juliánna és Pap József által támasztott ilyenmő templomi székperben is.

Jelentése tudomásul vétetik s az ügy lebonyolítására vonatkozó határozata jövő őszi közgyűlésünkre bevértik.

- 92.** Ugyanazon egyházmegye, közelebbi tavaszi közgyűlésének 49. számú jegyzőkönyvi pontjában, arról értesít, melyszerint elhatározta, hogy minden 10 évben újra fogja választani az egyházmegyei hivatalnokokat.

Megállapodása tudomásul vétetik.

- 93.** Ugyanazon egyházmegye, ugyanazon gyűlésének 42. számú jegyzőkönyvi pontjában tudatja, hogy a bánhorváti egyház lelkészi fizetésének féljövödelmét az egyházlátogatás 300 frt. 95 $\frac{1}{2}$ kr-ra számította fel s az egyházmegye ezen számítás helyesnek találta ugyan, minthogy azonban a helyettes lelkész tavasszal későn foglalta el állomását, a földeket ideje-korán nem vehette használatba s emiatt tavaszi terménye igen sovány lett, azért az egyházmegye a szükösi tárba fizetendő összeget 250 frtban állapította meg; egyszersmind ajánlólag terjeszti fel a bánhorváti egyház azon kérelmét, melyszerint az említett 250 forint felerészben, nagyon elrongyolott egyházi épületeinek rendbeszedése céljából, az egyháznak segélykép adományoztassék.

Egyházkerületünk az egyházmegye megállapítását helybenhagyja s utasítja az egyházmegyét, hogy felügyeljen arra, hogy a bánhorváti volt h.-lelkész a 250 frt. összegnek felerészét a szükösi pénztárba pontosan beszolgáltassa, fele pedig a kérelmező egyháznak, a megnevezett célra, segélyül adassék.

- 94.** Olvastatott az alsóborsodi egyházmegyének Szederkényben, 1883. évi április 10., 11. napjain tartott közgyűlésében. 45. szám alatt felvett jegyzőkönyvi pontja, melyben az egyházmegye Sólyom Lajos, poroszlói helyettes lelkész jövödelméből a szükölködők pénztárát illető részt, tekintettel arra, hogy a nevezett csak 11 hónapig húzta a lelkészi jövödelmet, hogy a lelkészi díjlevél értelmében segédlelkészt kellett tartania, 300 frtban állapította meg.

Az alsóborsodi egyházmegye ezen határozata megerősítettik, s utasítatik az egyházmegye, hogy ezen 300 frtot az illető helyettes lelkésztől bevévén, mielőbb terjeszse be dékáni hivatalunkhoz.

- 95.** Ugyanazon egyházmegye, legközelebb tartott tavaszi közgyűlésének 5. számú jegyzőkönyvi pontjában tudatja, hogy Tóth Dániel tanácsbíróvá lett választásával megüresedett egyházmegyei főjegyzői hivatalra Makláró Károly, tiszá-keszii lelkész választatott meg.

Örvendetes tudomásul vétetik.

- 96.** A felsőborsodi egyházmegye pártolólag terjeszti fel Mészáros Endre, volt bánhorváti lelkész azon kérelmét, hogy neki a papi özvegy-árvatárba befizetett részvényei visszafizettessenek.

Ugyanily tárgyú kérvénye lett Bányay Ferenc, mádi lakos, volt harkányi fitanítónak az alsózempléni egyházmegye által felterjesztve, melyben a nevezett, tekintve, hogy ő tanító lenni megszűnt: az általa 24 éven keresztül a papi özvegy-árvatárba befizetett 50 frt. 40 krt visszaadni kéri.

Mindkét folyamodó részére megengedettik, hogy az általuk a papi özvegy-árvatárba befizetett s dékánunk által kiszámítandó összeg kamat nélkül visszafizettessék, s ennek eszközésével dékánunk megbizatik.

97. Ugyanazon egyházmegye, Martonyiban, 1883. ápril 3-án tartott közgyűlése jegyzőkönyvének 50. számú határozatában panaszolja, hogy a rakacca-szendi egyházon, melynek önálló tanítója nincs, hanem az lelkész-tanítóval van betöltve, aki pedig, mint ilyen, tanítói nyugdíjra nem számíthat: a tanítói nyugdíj követeltetik. Kéri tehát, hogy ezen követelés leírása iránt a nagymélt. minisztériumnál a szükséges lépések tétessenek meg.

Elnöklő püspökünk felkéretik, miszerint járjon közben a nagymélt. vallás- és közoktatásügyi minisztériumnál avégett, hogy ezen teher alól a nevezett egyház felmentessék.

98. Ugyanazon egyházmegye állandó segélyre ajánlja a már eddig is 100 frt. állandó segélyben részesült Szücs Ábrahám, nyugalmazott lelkész, Törös Ferenc, ládbesenyői lelkészt és Ferenci István, abodi tanítót.

Véleményezés végett a segélyosztó küldöttséghez tétetik át.

99. Olvastatott a tornai egyházmegyének Körtvélyesen, folyó évi március 28—29. napjain tartott közgyűlésében, 58. szám alatt kelt felterjesztése, melyben ajánlólag terjeszti fel a varbóci egyház azon kérését, hogy semmi jövedelmet sem hajtó 8 kapás szőlőjét eladhassa.

Az említett szőlő eladása a felterjesztő egyházmegye ajánlata folytán, engedélyeztetik, utasítatván az egyházmegye, hogy az adásvevési szerződést, a jóváhagyási záradék rávezetése végett, annak idején terjeszsze fel egyházkerületünkre.

100. Ugyanazon egyházmegye, Körtvélyesen, 1883. március 28—29. napjain tartott közgyűlésében, 17. szám alatt kelt jegyzőkönyvi pontban, emelkedett hangon, a szeretet melegétől áthatva írja le azon kegyeletes ünnepélyt, melyet köztiszteletben és szeretetben álló esperese, főtiszt. Lovass Sámuel 50 éves papsága emlékére tartott.

Ezen kegyeletes ünnepély már az elnöki jelentésben jelezve és jelen jegyzőkönyvünkben a 33-ik pontban fennebb már bevezetve lévén, s esperesi karunk veterán tagjának, az ünnepelt Lovass Sámuelnek, a közügyek terén szerzett érdemei már ott méltányoltatván, az ünnepély leírását magában foglaló ezen jegyzőkönyv megőrzés végett levéltárunkba helyezettik.

101. Ugyanazon egyházmegye, azon közgyűlésében felvett 46. jegyzőkönyvi számú s a torna-újfalusi leányegyház felebbezése folytán felterjesztett határozatában, dicsérőleg emeli ki ugyan a torna-újfalusi leányegyház azon buzgóságát, hogy az egyházban tanító-állomást felállítani szándékoznak; azonban ebbeli kérelmüket még most nem teljesítheti azon okból, mivel a torna-újfalusi leányegyház által előterjesztett kérelem folytán, a zsarnói anyaegyház lelkészi állomásának rendes chárta-szerű jövedelme csökkentetnék; s melyben felhívja az egyház híveit, hogy eddigi buzgóságukat továbbra is fentartva, az egyház jövedelméből mindenekelőtt adósságaik törlesztését teljesítsék, azután pedig oda törekedjenek, hogy a lelkészi fizetés csonkítása nélkül állithassák fel egyházukban a tanítói hivatalt, viszont a zsarnói anyaegyház híveit is buzdítani törekszik arra, hogy ők is protestáns áldozatkészséggel igyekezzenek segélyére jönni a torna-újfalusi egyháznak rég óhajtott szándéka kivitelében.

A felelősség s a zsarnói egyház erre adott nyilatkozata, s az ügyiratok átvizsgálása után, egyházkerületünk következő határozatot hozott:

A tornai egyházmegye fennebb idézett keletű és számú határozata indokolásánál fogva és még azért is helybenhagyatik, mert egyházkerületünk nem nyugodhatik abba, már csak erkölcsi szempontból is, hogy a zsarnói anyaegyház lelkésze az eddiginél kevesebb papi szolgálatot tegyen a leányegyházban; nem nyughatik bele, hogy a lelkész jövedelme megcsönkítettassék; a folyamodó leányegyház által kívánt mód pedig ilyen megcsönkítésre vezetne. Méltányolja azonban az egyházkerület a torna-újfalusi leányegyháznak az egyházmegyei határozatban is méltánylásra talált buzgó törekvését, s inti és buzdítja a leányegyházat, hogy belenyugodván az egyházmegye határozatába, igyekezzék befolyandó jövedelmeiből elsősorban tartozásait letörleszteni s aztán oda hatni, miszerint igyekezzék a tanító fizetését, a lelkészi jövedelem csönkítése nélkül, legalább a minimumra kiegészíteni. Ami ha megtörténik, egyházkerületünk szívesen fogja az új tanítói állomás felállítását megengedni. Egyszersmind a zsarnói anyaegyház figyelme is felhivatik arra, hogyha a torna-újfalusi leányegyház a kívánt feltételeknek eleget tesz, részére külön tanítóhivatal engedélyeztetni fog, mely esetben a zsarnói tanító fizetésének kiegészítéséről gondoskodni az anyaegyház kötelessége leend.

- 102.** A gömői egyházmegye folyó évi tavaszi közgyűlésének 7. számú jegyzőkönyvi pontjában is, de ugyanezen egyházmegye esperese által gyűlésünk színe előtt személyesen is, ajánlólag terjeszté fel a rozsnyói leányegyház abbéli kérelmét, melyszerint engedjék meg neki, hogy céltalan épületét eladhassa.

A rozsnyói leányegyház kérelme, az említett ajánlatokra való tekintettel, megadatik.

- 103.** Ugyanazon egyházmegye, ugyanazon közgyűlésének 12-ik számú jegyzőkönyvi pontjában tudatja, hogy jövőre is 6 lelkészi és 6 világi tanácsbírárt óhajt választani.

Tudomásul vétetik.

- 104.** Ugyanazon egyházmegye, ugyanazon gyűlésének 9-ik számú jegyzőkönyvi felterjesztésében, abbéli megállapodását tudatja, melyszerint az egyházmegye az új szervezkedés után, saját kebelében a restauratiót nem látta szükségesnek.

Értesítése tudomásul vétetett.

- 105.** Az abauji egyházmegye, közelebbi tavaszi közgyűlésének 67. számú jegyzőkönyvi pontjában, jóváhagyás végett tudatja, hogy a g.-ruszkai egyház 5 hold szántóföldet, egy és félhold rétet s ugyanannyiból álló külbirtokállományt vásárolt 900 forint vételáron.

Tudomásul vétetik és a g.-ruszkai egyház vásárlása helybenhagyatik.

- 106.** Ugyanazon egyházmegye, legközelebbi tavaszi közgyűlésének 79-ik számú jegyzőkönyvi pontjában pártolólágg terjeszti fel a kupai egyház előjáróságának azon kérelmét, melyben azon 3 frtnyi évi ajánlatot, melyet az egyházkerületi főleánynövelde részére azon reményben tettek, hogy az, az egyház tagjaitól beszédhető lesz, de amely reményökben a rendkívüli mostoha viszonyok miatt csalatkoztak, 1 frt. 50 krra kéri szállítani.

Az egyház kérelme, tekintve tagjainak a megajánlott összegnél tanusított kész buzgóságát s az időközben bekövetkezett mostoha anyagi helyzetüket, megadatik, elvárván egyházkerületünk, hogy az 1 frt. 50 krra így szállított összeg az egyház által pontosan be fog szolgáltatni.

107. Ugyanazon egyházmegye, hivatkozva egyházkerületünknek Kassán, 1882. szeptember hó 21—26. napjain tartott közgyűlésében, 29. szám alatt hozott határozatára, beterjeszti a kázmárk-léhi és a rásony-berencsi lelkészi hivatalok díjleveleit, s egyszersmind jelenti, hogy a kázmárk-léhi egyházban Újj József segédlelkész megválasztatván, megerősítették.

Ezzel kapcsolatban olvastatott Hegyi Zsigmond, léhi birtokos folyamodványa, melyben a léhi egyháznak a rásonyi egyházhoz visszacsatolását kérelmezi; valamint a berencsi leányegyház gondnoka, Kispál Miklós folyamodványa, melyben a berencsi egyházra igen súlyosnak jelezvén egyházkerületünk fennebb jelzett határozatában foglalt azon rendelkezést, hogy a rásonyi tanítónak járó 61 frt. díjat Berencs tartozik viselni: kéri, hogy a berencsi egyház ezen teher alól felmentessék.

A kázmárk-léhi egyházban történt lelkészválasztás, illetve az elválasztott lelkész megerősítése tudomásul vétetik.

A berencsi egyházgondnok kérvénye pedig az abauji egyházmegyéhez visszatétetik azon célból, hogy fontolóra vévén a berencsi egyház ebben kifejezett kérelmét, adjon véleményt arra nézve, nem lehetne-e ezen 61 frt. előállítását a berencsi egyház nagyobb megterhelhetése nélkül talán a léhi üresen álló s a kázmárki lelkész chártájába értékül fel sem vett paplak eladása által vagy más módon eszközölni?! Addig a beterjesztett díjlevelek megerősítése is függőben hagyatik.

Hegyi Zsigmond folyamodványa, tekintettel arra, hogy ezen 4 egyház viszonya a múlt évi őszi közgyűlésünk fennebb idézett számú határozatával végleg rendeztetett, elutasittatik.

108. Ugyanazon egyházmegye a bistei leányegyház tanítóját 40 frt. állandó segélyre ajánlja azért, mivel az egyház fizető tagjai megkevesedvén, az egyház a tanító chártaszerinti jövedelmét fedezni nem bírja; ezen tanítóság fentartása pedig úgy egyházi, mint nemzetiségi tekintetben szükséges.

A bistei leányegyház tanítója 40 frt. állandó segélyben részesítettetni határozottatott.

109. Ugyanazon egyházmegye pártolólág terjeszti fel a vajkóci egyház azon folyamodványát, melyben panasolja, hogy a múlt évi június 30-án dühöngött tüzvész alkalmával az egyház minden épülete a lángok martaléka lett, és minthogy ezeket önerejükből felépíttetni nem képesek: megengedtetni kéri, hogy püspökünk aláírásával kérő-íveket bocsáthasson ki az egyház, a haza minden protestáns egyházához.

Ily kérő-ívek kibocsátása megengedtetik.

110. Olvastatott Debreczeni Bertalan, egyházkerületünk világi főjegyzőjének előterjesztése, amelyben arra való hivatkozással, hogy az eddigi egyházkerületi gyakorlat szerint, ő mint világi jegyző az egyházkerületi közgyűlés által választatott, az egyházi törvények 159. §-a pedig ezen hivatalt most már az egész egyházkerület presbyteriumainak szavazatai által rendeli választatni: ily körülmények között azért a régi alapon viselt világi főjegyzői hivatalról lemond.

Bár egyházkerületünk meg van győződve afelől, hogy Debreczeni Bertalan, világi főjegyző, akkor, mikor annyi buzgalommal és szakavatottsággal folytatott hivatalát, a régi szokáshoz képest, az egyházkerületi közgyűlés kezéből kapta, ekkor az egyházkerületek egyházainak bizalmi nyilatkozatát is vette; mindazonáltal tisztelve ez alkalommal is nyilvánvaló erős, alkotmányos felfogását, lemondását, a megjelölt indoknál fogva elfogadja, s a világi főjegyzői hivatalra való szavazatoknak legközelebbi nyári közgyűlésünkre való beadására az egyházak presbyteriumát, az esperesek által ezennel felhívja.

111. Ugyanennek alkalmából felemlítettvén az, hogy a felszaporodott jegyzői teendők végzésére kikerülhetlenül szükséges a negyedik és egyházkerületünk által már régebben tervezett jegyzői hivatal betöltése is, a világi aljegyzői hivatal címe alatt:

Elhatározott, hogy eme hivatal betöltésére a szavazatok szintén legközelebbi nyári közgyűlésünkre adandók be s az esperesi kar felhívott, hogy annak eszközésére a presbyteriumokat idejében szólítsák fel.

- 112.** Verédy Károly, tanfelügyelő, megküldötte egy példányban az abauj-tornamegyei tankerület népoktatásának 1882. évi állapotáról összeállított kimutatást.

Köszönettel vétetett s megőrzés végett levéltárunkba tétetni határozott.

- 113.** Olvastatott Terhes Barna, lelkész és Kérészy István, főgondnoknak folyamodványa, melyben a sárospataki egyház által felállított leányiskola emelésére vagy egyszer mindenkorra megajánlott vagy évenkénti egyházkerületi segélyezést kérnek.

Bár egyházkerületünk szíven hordja általában is a nőnevelés nagyfontosságú ügyét s méltán érdeklődő figyelemmel kíséri különösbbe is a sárospataki reform. egyház e téren tett kezdeményezését: mindazonáltal, sok oldalról igénybevett pénztárai és segélyforrásai lehetlenné teszik, hogy a sárospataki ref. leánynövelde mostanában külön segélyben is részesítse; annnyival is inkább, mert e célra már mindent megtett, mit a viszonyoknál fogva tehetett, s mert ugy egyesek, mint egyházak is, e tekintetben meghozták tehetségük szerint szíves áldozatukat.

- 114.** A b.-olaszii egyház presbyteriumának folyamodványa, melyben többféle adóssággal terhelt egyházakat segélyben részesíttetni kérik:

Az egyházmegyéhez tétetik vissza, azon ok miatt, mert az egyházkerületünk elé minden jegyzőkönyvi határozat nélkül terjesztetett s így az nem is győződhetett meg sem a felsorolt szükségek valódiságáról s mérvéről, sem pedig az egyházmegye véleményéről a segítség módja felől.

- 115.** A magyar királyi keszthelyi gazdasági intézet igazgatósága tudatja, hogy a „Vitéz“-féle ösztöndíj ez idei kamatait, összesen 198 frt. 48 krt Kun Árpád, I. éves és Mezey Gyula, II. éves tanulók között osztattak meg egyenlő részben.

Tudomásúl vétetett.

- 116.** Az egyházmegyéből a következő lelkészi és tanítói választások s változások jelentettek be, névszerint:

Az abauji egyházmegyéből: Bacskai István, szalai tanító Dobszára; Tóth István, györkei tanító F.-Csájba; Tóth János, volt b.-lenkei tanító, oklevél szerzés feltétele mellett, kíségetőül Szalára; Illés János, oklevél szerzés feltétele mellett, ideiglenesen Szendre; Beke Lajos, volt lászófalvi tanító, segéd-tanítóul Bátorba rendeltettek; Horváth Sándor, gibárti és Rozgonyi István, aszalói tanítók, hivatalukban megerősítettek.

Az alsóborsodi egyházmegyében: A sajó-keresztúri egyházba Papp Mihály, hevesi lelkész; a poroszlói egyházba Kerekes József, böcsi segédlelkész; a hevesi egyházba Nagy Mihály, s.-keresztúri segéd-lelkész. Tanítókul: Alsó-Zsolcára Rozgonyi Lajos; Tisza-Nánára fitanítóul Csilik Balázs; M.-Csáthra Balogh János, Ladi József; Aranyosra Csontos Péter; H.-Papiba Dula Sándor; Dorogmára Győri Sándor; Szederkénybe Gece István és Kovács Károly.

A felsőborsodi egyházmegyében: A barcikai egyházba Doktor Gyula; a radistyáni egyházba Vladár József; a damakiba Palcsó Károly; a kelecsényibe Bodnár István. Szentpéteri segédlelkészszé Horváth János; kazai időtöltő segédlelkészszé Reho János; szalonnai segéd-lelkészszé Ferenczy Ferenc; lászófalusi tanítóvá Jenei József; nekézszeni tanítóvá Osváth Bertalan.

Az alsózempléni egyházmegyében: Erdő-Bényére Czinke István; Perbenyikbe Futó János, lelkészekül. Tanítókul: Karosba Miskolci Ödön; Ricsére Kántor Ferenc; Agárdra Borecsik

Gábor; Szentesbe Kun József; Bacskába Makó János; Leleszre Furik János, lelkész-tanító; Kis-Kövesdre Rezes András; Kakba Borecsik János.

A gömöri egyházmegyében: A héthi egyházba lelkészül Tomori Endre; a recskeibe Kolozs István; a szutoriba Simon István. Tanítói változások: G.-Kisfaludra Győri Lajos; Imolára ideiglenesen Hegedűs József.

A felsőzempléni egyházmegyében: Komjáthy Gábor, kolbásai lelkész, ladmoci lelkészszé választatván, megerősített.

Mindezen lelkészi és tanítói választások és változások, helyeslőleg tudomásul vétetnek.

- 117.** Stépán Gábor, málcái főgondnok felebbezi a felsőzempléni egyházmegye folyó évi február 15-én Mihályiban tartott közgyűlése azon határozatát, melyben a málcái egyház és Bernát Dániel közötti vitásügyet eldönti.

Ezen felebbezvény az egyházmegye mellőzésével adatván be, oly utasítással tétetik át a felsőzempléni egyházmegyéhez, hogy azt az ügyre vonatkozó előiratokkal felszerelve, terjeszsze fel jövő őszi közgyűlésünkre.

- 118.** Elek Kálmán, szentpéteri lakos, a Dániel Sámuel, valamint idősb Bónis László és neje által a sárospataki főiskola javára tett alapítványokból háramló kötelezettségének, a családi leszármazás arányában leendő megállapítása iránt folyamodik, s az iskola képviselőségének ez ügybeni eljárása ellen panaszkodik.

Ezen ügy megvizsgálás és elintézés végett a főiskolai igazgató-tanácsához tétetik át.

- 119.** Tóth Pál, az egyházkerületi főleánynevelő-intézet igazgató-tanára, a folyó évben a nevelő-intézet fűtéséhez szükséges fűtőanyagra fordított tetemes kiadásai némi kárpótlására 100 frtot kér.

Ezen kérvény az egyházkerületi leánynevelő-intézet felügyelő-választmányához tétetik át véleményezés végett, utasítatván a jelzett választmány, hogy véleményes jelentését jövő nyári közgyűlésünkre terjeszsze be.

- 120.** Bódogh Károly, sárospataki lakos, a téglagyári ügyre vonatkozó irományai és okmányai visszaadását újabban kérelmezi.

Utasítatik a főiskolai gazdasági választmány és az egyházkerületi jegyzői hivatal, hogy amennyiben akár a főiskola, akár az egyházkerület levéltárában, a Bódogh Károly tulajdonát képező okmányok volnának: azokat folyamodónak térítvény mellett adják ki.

- 121.** Persenczky János, nagy-toronyai lelkész, panaszos kérvényében előadja, hogy Nagy-Toronyán a tagosítás még 1860-ban befejeztetvén, ekkor nyert a lelkész a földesuraktól 10, a tanító 5 hold földet. Később az egyház hívei a keresztes élet fizetést megunván, az egyházmegye beleegyezésével és küldöttei előtt oly egyezség kötött az egyházi hivatalnokok és a hívek között, hogy ezek a szemes, illetve keresztes életfizetés helyett 10 hold földet adtak át az egyházi hivatalnokoknak, hogy ők annak, sőt az eredetileg 9 holdat tevő földbirtoknak is minden munkáltatását maguk teljesítik, míg viszont ezért az egyházhívek az egész birtok adóját viselendik.

Ezen csere az illető egyházi hivatalnokok chártájába is bevezettetett, s az egyház hívei az adót 21 éven keresztül fizették is.

Az 1881. évben azonban a lelkész és tanító szólított fel a fizetésre, s azóta az folytonosan rajtuk követeltetik.

Kéri, hogy az egyházi hivatalnokok ezen teher alól mentessenek fel.

Ezen kérvény megvizsgálás és elsőfokú elintézés végett oly utasítással tétetik át a felsőzempléni egyházmegyéhez, hogy e tárgyban teendő intézkedéséről jövő őszi közgyűlésünkre tegyen jelentést.

- 122.** Rác Lajosné, Vigh József és Palumbi László, beadott folyamodványukban kérik, hogy a sárospataki főiskola által eladott s általuk megvásárolt Bagosi-féle szőlő- és földbirtokról állíttassék ki részükre a telekkönyvi átíráshoz alkalmas adásvételi szerződés.

Ezen kérvény folytán utasítatik a főiskolai gazdasági választmány, hogy amennyiben folyamodók az adásvétel feltételeinek eleget tettek: részükre az adásvételi szerződést állítsa ki.

- 123.** Az egyházkerületi pénzügyi választmányba, a hiányzó tagok helyett,

Bornemisza József, alsóborsodi esperes és Antalfi László, abauji főjegyző választattak meg.

- 124.** Indítványoztatott, hogy egyházkerületünk eszközölje ki azt, miszerint egyházkerületünknek a gyűlésekre vagy más alkalommal is egyházi ügyben utazó tagjai, a vasúton mérsékelt viteldíjjal utazhassanak.

Ennek kieszközlésére püspökünk s főgondnokunk kéretett fel.

- 125.** Magyar István, sárospataki lakos, beadott folyamodványában kéri, hogy a sárospataki főiskola iránti s már beperelt 200 frt. tartozása nála továbbra is meghagyassék s felvilágosíttassék arról, hogy a jogigazgató által felvett 89 frt., melyet ő a tőke törlesztésére vélt befizetni, mely azonban állítólag perköltségekre számított el, hova fordított.

Ezen ügy eldöntése a főiskolai igazgató-tanács hatásköréhez tartozván, a kérvény 2 db. mellékletével együtt oda tétetik át.

- 126.** Édes Ábrahám, az alsóborsodi egyházmegye dékánja, beadott előterjesztésében előadja, hogy néhai tolcsvai Nagy Gedeon, még az 1861. április 10-ikén, kötvénnyel biztosítva 200 frt. alapítványt tett az alsóborsodi egyházmegyének az iskolalátogató körlelkészek díjazása céljából, s ennek 5% kamata egész 1878. végéig fizettetett is.

Az alapító halála után jelentkezett az egyházmegye a hagyatéki tömeg gondnokánál, de ezáltal várákosra szólíttatott fel; később azonban az egész követelés megtagadtatott azon indokból, hogy a kötvényben bekebelezett engedély nem foglaltatik.

Kéri tehát, hogy ezen alapítvány biztosíttassék, ha pedig az megmenthető nem volna, az egyházmegye az egyházkerület javára tett 20,000 frt. alapítványból kárpótoltassék.

Ezen előterjesztés oly utasítással adatik ki Bizony Ákos, egyházkerületi ügyésznek, hogy minden lehető kövessen el ezen alapítvány megmentésére, s annak idején tegyen eljárásáról jelentést.

- 127.** A főiskolai gazdasági választmány betérjeszti Ágtelek község lakosainak 15,000 forint kölcsön engedélyezése iránti kérvényét. Ágtelek község 79 lakosa megvásárolván Petrovai Ádámné, szül. br. Horváth Ida és Jármí Ödönné, szül. br. Horváth Anna eladóktól az ágtelki 81. számú telekjegyzőkönyvben foglalt nemesi birtokot 15,000 forint vételárért, a megfizetetlen 14,000 frt. törlesztése céljából 15,000 forint kölcsönt kérnek 7% kamatra a főiskolától. E kölcsönt gazdasági választmány úgy véli megadhatónak, ha az egész kölcsön-összegért mind a 79 kölcsönvevő egyetemleges kötelezettséget vállal; a zálogjog nemcsak a megvett ingatlanra, de valamennyi kölcsönvevő egyéb magán vagyonára is bekebelezetik, ha a kölcsönből 14,000 frt. közvetlenül az eladók kezéhez fizettetik ki, s tőlük a tulajdonjog átírására az engedély megszerzettetvén, a tulajdonjog átírásával egyidejűleg lesz a bekebelezés eszközözendő; ha félévi felmondás köttetik ki s a költségek biztosítására 400 frt. bekebelezetik.

Ezen ügy megvizsgálás és elintézés végett a főiskolai igazgató-tanácsához tétetik át, utasítatván a nevezett igazgató-tanács, hogy a kért kölcsönt csak azon esetben engedélyezze, ha a folyamodók azt magán vagyonaikkal kellőleg biztosítják.

- 128.** A mályii leányegyház panaszolván, hogy az egyházkerületi pénztárnak 150 frttal s annak kétévi kamatával — a tanítói földek több évi kamatával — tanítói nyugdíjba 40 frtot meghaladó öszszeggel adós; temploma, tornya, iskolaépületei javítandók, jövedelme pedig igen csekély: állandó segélyt kér.

Ezen kérvény felszerelés és véleményezés végett az alsóborsodi egyházmegyéhez tétetik át, s ezenfelül felhívatik a segélyosztó küldöttség, hogy a nevezett leányegyházat a jelen évre a segélyezendők közé vegye fel.

- 129.** Horkay György, petrahói lelkész, hivatkozva szorult anyagi helyzetére s arra, hogy lelkészi jövedelme az utóbbi időkben majdnem felére olvadt le: a hollandi tárból kölcsönvett 100 frt. tartozása elengedéseért folyamodik.

Kérelme a pénzügyi választmányhoz tétetik át.

- 130.** Pazar István, iskei lelkész, a hollandi gyámtár iránti 200 forint tartozása letörleszthetése céljából segélyt kér, felajánlván azért műveinek még meglévő példányait.

Kérvénye a segélyosztó bizottsághoz tétetik át.

- 131.** Bodnár Miklós, k.-vágási lakos, az egyházi presbyterium megalkotása körül állítólag elkövetett visszaélések miatt elemelt panaszt.

Mint hogy panaszlevele az egyházmegye, mint első illetékes hatóság mellőzésével adatott be, az, megvizsgálás végett az abauji egyházmegyéhez tétetik vissza.

- 132.** Olvastatott Fodor Gyula, volt poroszlói tanítónak folyamodványa, melyben kéri, hogy engedtessek meg neki, hogy hittani pályájának folytatása végett, mint III. éves hittanhallgató, az iskolai év második felére beíratassék.

Mint hogy az iskolai félév már teljesen végéhez közeledik s mint hogy folyamodó annak idejében elmulasztotta magát a felvételre legalább előjegyeztetni, amint ezt tennie pedig módja is, kötelessége is volt: azért kérelme nem teljesíthető; természetesen felmaradván részére azon joga, melyszerint hittani pályájának folytatását a jövő iskolai évben kezdhesse meg.

- 133.** Államsegélyt kérnek és arra az egyházmegyék által ajánlatnak:

Abaujból: a szkárosi, pamlényi, korláti, petrii, t.-németii restei és bistei egyházak; Szoboszlai József, f.-csáji világtalan tanító.

Alsóborsodból: a ládházai, emódi, geszti, aranyosi, noszvaji és maklári egyházak.

Alsózemplénből: a bodrog-olaszai, kenézlői, szentesi, rozvágyi egyházak; Lásbas Endre, rozvágyi és Kovács János, vámos-újfalusi lelkészek.

Felsőborsodból: a dédesi, rakacca-szendi egyházak; Nagy Sándor, szakácsii lelkész és Rózsa János, hábonyi tanító.

Felsőzemplénből: a mihalyi, garanyi, szürnyegi, magyar-izségi, nagy-toronyai, gercselyi és kisztei egyházak; Molnár István, lasztóci és Kozma Antal, gesztelyi lelkészek; Nyitrai József, lasztoméri és Hollós János, szürnyegi tanítók.

Gömörből: az egyházmegyei pénztár, a lelkészi gyámolda, a rimaszombati gimnázium, a recskei, beretkei s keszii egyházak és a cakói leányegyház.

Tornából: a zsarnói, szilasi és almási egyházak.

- 134.** A hollandi gyámtárból segélyt kérnek és arra az egyházmegyék által ajánlatnak:

Abaujból: Komáromi János, hivatal nélküli lelkész; Bolytár Sámuel, péderi, Szilva István rásonyi, Újj István n.-bozsvai lelkészek; Beregszászi István, alpári tanító; Bacskay Andrásné és Beregszászi Sámuelné, lelkészi özvegyek és Mészáros Józsefné, tanítói özvegy.

Alsóborsodból: Dóczi Istvánné, lelkész-özvegy és Szondi Dénes, nyugalmazott aggtanító.

Alsózemplénből: Fodor Pálné, Molnár Pálné és Boresik Gáborné, lelkész-özvegyek; Szoboszlai Dániel, simai tanító és Molnár Pálné, lelkész-özvegy.

Felsőborsodból: Eperjesi Ferenc, mályinkai lelkész; Varga Dániel, barcikai tanító és Török Sámuel, segédtanító.

Felsőzemplénből: Antal Sándorné, lelkész-özvegy és Pányoki Dániel, kis-toronyai tanító.

Gömörből: Bartók János, Somodi János, lelkészek és Szentpéteri Józsefné, lelkész-özvegy.

135. A szükölködő lelkészek, egyházak és tanítók segélyezésére alapított pénztárból segélyt kérnek és arra az egyházmegyék által ajánlatnak:

Abaújából: Fejes József p.-szinyei, Abosi István csenétei, Pandák András bogdányi tanítók; Süthő Sámuelné, Rozgonyi Jánosné lelkészi, Tóth Istvánné, Mészáros Ferencné és Takács Mihályné, tanítói özvegyek.

Alsóborsodból: Petyke Mihály ónodi és Fejes József, hevesi tanítók.

Felsőborsodból: a meszesi és lászlófalusi egyházak.

Felsőzemplénből: Császár Pálné, lelkész-özvegy és Magyar István vásárhelyi tanító.

Gömörből: Demeter Lajos, tanító és Perjesi Lajosné lelkész-özvegy.

136. A tolcsvai Nagy Gedeon-féle alapból segélyt kérnek és arra ajánlatnak:

Abaújából: Gönczi Károlyné lelkészi, Kántor Ferencné tanítói özvegyek; a zsadányi és g.-bátori egyházak; Kanócz István vizsolyi, Rozgonyi János kéri, Szabó József kajatai és Soltesz Antal, bistei tanítók.

Alsózemplénből: a karcsai és karosi egyházak; ifjú Gönczi Józsefné, lelkész-özvegy és Szalóczi Józsefné, tanító-özvegy; Fodor Károly semlyéni, Csontos Károly vajdácskai, Szilva István tállyai és Hegedűs János, csanálói tanítók.

Felsőborsodból: özvegy Kovács Andrásné, özv. Tóth Mihályné, tanító-özvegyek; Fodor Lajos parasznyai, Fejes Albert szentpéteri és Szentmártoni Sámuel laki tanítók.

Felsőzemplénből: a kazsui egyház; Szendrei Sándor ladmoci és Tóth Endre garanyi tanítók; Berencsi Antalné, tanító-özvegy.

Gömörből: a gömör-szkárosi egyház és az otrokocsi leányegyház; Nagy János lenártfalusi, Székely József keleméri és Angyal István panyiti tanítók; Nagy Dánielné, Varga Istvánné, Szabó Lajosné, tanító-özvegyek.

137. Szegény lelkészek és tanítók részére gyűlt segélyre ajánlatnak:

Abaújából: Szaniszló Pál, novaji lelkész; Hollár Endre, vajkóci tanító.

Alsózemplénből: Sallai Sándor, erdőhorváti lelkész és Makó János, bacskai tanító.

Felsőborsodból: Ónodi István, meszesi lelkész és Osváth Bertalan, nyekéseni tanító.

Felsőzemplénből: Babarék Dániel, n.-ráskai lelkész és Székely Endre, k.-ráskai tanító.

138. Bármely tárból segélyt kérnek és arra ajánlatnak: a heő-bábai és mályii egyházak; a most alakuló kis-lőrincfalvi egyház; Liszkai András özvegye, id. Szakal István, nagy-szeretvai lelkész; a jabloncai egyház.

Mindezen segély iránti kérelmek a segélyosztó küldöttséghez tételnek át.

139. Közhirdetés útján leendő segélyezésre felvételtek a folyó évre a következő intézetek és egyházak:

1. A közigazgatási pénztár 6 communio alkalmával.

2. Papi özvegy-árvatár.
3. Sárospataki főiskola 2 úrnapon.
4. Miskolci lyceum házankénti megkeresés útján is.
5. Marosvásárhelyi és székelyudvarhelyi iskolák egy úrnapon.
6. Egyházmegyei pénztár.
7. Váci siket-némák intézete.
8. Elmebetegek intézete.
9. Pesti ref. theologiai intézet.
10. Máramarosszigeti iskola.
11. Rimaszombati gimnázium.
12. Szegény egyházakban szolgáló lelkészek és tanítók.
13. Moldva-oláhországi missio.
14. Egyházkerületi leánynövelde.
15. Sárospataki tápintézet.
16. Miskolci lyceumi tápintézet.
17. Sárospataki tanári nyugdíjintézet.
18. A nagy-bozsvai egyház.
19. A vilyi egyház.
20. A csányi egyház.
21. A csobádi egyház.
22. A heő-bábai egyház.
23. A mályii egyház.
24. A kis-lőrincfalvi alakuló leányegyház.
25. A zombori egyház.
26. A bacskai egyház.
27. A leleszi leányegyház.
28. A lászlófalusi egyház.
29. A szakácsii egyház.
30. A beretkei egyház.
31. A recskei egyház.
32. A körösi leányegyház.
33. A zsarnói egyház.
34. A jabloncai egyház.
35. A salamoni egyház.
36. A tarnóci egyház.
37. A mátyfalvai leányegyház.

140. Mindezen jegyzőkönyvi pontok
meghitelesítették.

Jegyzették: *Bálint József*, egyházkerületi főjegyző, az 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 76, 81, 88, 140;

Mitrovics Gyula, aljegyző, a 37—a), b), c), d), e), f), g), h), i), k), l), m), n), o), p), r), s), t), u), z), 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 69, 78, 79, 80, 90, 91, 92, 93, 95, 102, 103, 104, 105, 106, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 131;

Debreczeni Bertalan, világi főjegyző, a 10, 12, 19, 20, 21, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 70, 71, 72—a), b), c), d), e), f), g), h), i), 74, 75, 76, 77, 81, 83, 84, 85, 86, 87, 89, 94, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 107, 108, 109, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139. pontokat.

A jegyzőkönyvben foglalt tárgyak rövid kimutatása.

1. Elnök püspök úr a gyűlést megnyitja.
2. Főgondnok úr meg nem jelenhetése elnökileg jelentetik.
3. A világi elnökség helyettesítettik.
4. A képviselők megbízó-levelei igazoltatnak.
5. Bernáth Elemér felsőzempléni egyházmegyei gondnok meg nem jelenése igazoltatik.
6. A püspöki évi jelentés fölolvastatik.
7. Kálniczky János felsőzempléni, Bornemisza József alsóborsodi elválasztott esperesek, az esküt leteszik.
8. Az ungi, bajánházi, jenkei és pályini egyházak képezdei tőkési s kamathátralékaiknak befizetése iránt intézkedés tétetik.
9. A főiskolai supplikatiók megtartása vagy beszüntetése iránti kérdés fölmerítettik.
10. Az egyházkerületi pénzügyi választmány indítványa, az egyházkerület kiadandó pénzeinek kamatoztatását illetőleg.
11. A sárospataki tápintézet és tanári nyugdíjintézet részére némely egyházmegyéknél kint levő kamathátralékok befizetése iránti intézkedés.
12. Az egyházkerületi pénzügyi választmány javaslatot nyújt be a papi özvegy-árvatári jutalékok lehető emelése iránt.
13. A fölszentelendő ifjú lelkészek új eskümintáját a megbízott jegyzői kar bemutatja, de még vizsztatéttetik.
14. Az áttérési esetek anyakönyvezésére szükséges utasítás a küldöttségtől beváratik.
15. A pető-szinyei egyház 160 frtos földtehermentesítési kötvénye ügye elintéztetett.
16. A szederkényi tanítói díjlevél ügyéről várt, de be nem adott jelentés sürgettetik.
17. A lelkészi iktató-könyvek rovataiban mutatkozó hiányok kipótlásain a püspöki utasítás megadatott.
18. A tornai méhészi egyház szőlője eladatása jóváhagyatott.
19. Fráter Sándor györgytarlói bérlőnek 4000 frt. erejéig ellene eszközlött végrehajtás alóli föloldása iránti, valamint idevonatkozó egyéb kérelmeinek is hely adatik.
20. Ugyancsak Fráter Sándornak a bodrogyközi tiszaszabályozó-társulat által okozott kártérítési perében erkölcsi támogatás szavaztatik s cautiojából, kölcsönképen, részére 1000 frt. folyóvá tétetik.
21. A felsőborsodi egyházmegyebeli felső-nyárádi egyház vízi malmának eladása megengedtetik.
22. Nemes Lajos, zempléni kir. tanfelügyelő, az e folyó évi junius hó 15-én Sárospatakon tartandó tanképesítő vizsgákra folyamodni kívánokat, folyamodványaiknak május hó 20-ig a pataki államképezdei igazgatóságához leendő beadására fölszólíttatni kéri.
23. A magyar kir. vallás- és közokt. minisztérium intézvényei: a volt hivatalbeli tiszteteket illetőleg, a katonai tisztí jellegnek a szolgálaton kívüli viszonyban való újabb adományozása.
24. Ugyanazon minisztérium a közegészségtannak a lelkészképesítő intézetekben rendes tantárgyúl fölvétele.
25. „ „ a kassai konviktusnak a premontrei rend kormányzata alatt leendő visszaállítása.
26. „ „ a honvédkötéles lelkészek fölszentelési okmányai helyett a hivatásszerű alkalmazást igazoló hivatalos értesítések érvénye.
27. „ „ az osztrák-magyar monarchia lajtántúli részeiben a császári kir. hadsereg számára szolgáló nősülési szabályzat.
28. „ „ a katonai hatóságok által használt nyomtatványok postán szállításának portómentessége.
29. „ „ a tanítók és tanítónők nyugdíjazásánál a tetteleg nyugdíjba lépésre szükséges orvosi bizottság eljárása.
30. „ „ ő Felsege által több egyházak részére tett adományozás.
31. „ „ a harkányi egyház segélykérésére adott megtagadó válasza ügyében.
32. A néhai Jóny Tivadar által tett alapítvány iránti elnöki jelentés.
33. Lovass Sámuel tornai esperes 50 éves jubileuma szintén elnökileg jelentetik.
34. Az egyházmegyéből több egyházi és világi férfiak haláláról szintén jelentés tétetik.

35. Hegedűs László főiskolai világi algonodnok lemondása.
36. A főiskolai világi algonodnoki hivatalnak közszavazás útján betöltése iránt intézkedés tétetik.
37. A főiskolai kormányzati szabályok javaslatbani megkésztítésére kiküldött bizottság munkálata az a), b), c), d), e), f), g), h), i), k), l), m), n), o), p), r), s), t), u), z) alpontokban, azokra tett módosításokkal elfogadtatik.
38. A fennebbi pontok szerint megállapított szabályokba a szépészeti és mürégészeti muzeumra, valamint a természetrajzi és természettani gyűjteményre vonatkozó s megkésztendő szabályok is beiktatandók.
39. Az egyetememes konvent előterjesztett jegyzőkönyve 24. szám alatti határozata szerint, az alsóbb és felsőbb iskolák átalakítása és szervezésének már a jövő iskolai évre leendő megkezdését kívánja, s az egyetememes tanügyi bizottság a pünkösztöt megelőző hétre összehivatik.
40. Fejes István főiskolai egyházi algonodnok nagyfontosságú indítványt tesz.
41. Ugyancsak a konvent jegyzőkönyvének 32. száma alatt, a moldva-oláhországi missionárius lelkész segélyezése ügyében kívánt intézkedés.
42. Ugyanazon konvent jegyzőkönyvének 37. száma alatt, a fegyintézetekben és kerületi börtönökben felszolgáló lelkészek ügye.
43. Ugyanazon konvent jegyzőkönyvének 43. száma szerint, a hadügyminisztérium a táborig lelkészek szaporítását nem eszközölheti.
44. Ugyanazon konvent jegyzőkönyvének 44. száma alatt, az anyakönyvek szabályszerű vezetéséről rendelkező országos törvény megalkotásáról szól.
45. Ugyanazon konvent jegyzőkönyvének 45. száma alatt, a váci siketnéma intézetnél gyakorlandó ajánlási jog megnyerhetése céljából kimutatás kívántatik.
46. Ugyanazon konvent jegyzőkönyvének 48. száma alatt, a vasárnapok szigorú megünneplése iránti intézkedésekre hív föl.
47. Ugyanazon konvent jegyzőkönyvének 48. száma alatt, a Németh István tábornok féle 4000 frt. hagyaték ügyében intézkedés tétetik.
48. Ugyanazon konventi jegyzőkönyv 51-ik pontja szerint, a konvent jövőre üléseit november hó második felében fogja megtartani.
49. Ugyanazon jegyzőkönyv 66. pontjában a konvent illetékessége körébe tartozó tárgyak soroltatnak föl.
50. Ugyanazon jegyzőkönyv 67. pontja a lelkészeket képesítő vizsgák egységesítő reformjáról szól.
51. Ugyanazon jegyzőkönyv 72. száma alatt, a missioi költségek fedezéséről, az egyes nyugintézetekről és a lelkészi állomások számáról kimutatás kívántatik.
52. Ugyanazon jegyzőkönyv 73. száma alatt, a nyugdíjintézetek szervezésének s az ehez szükséges kiszámítások kidolgozására nevezett bizottságba, az egyházkerületek legközelebbi gyűlések alkalmával egy rendes és pótképviselő választására hivatnak föl.
53. Ugyanazon jegyzőkönyv 74. száma alatt szintén kimutatás kívántatik az egyházkerületektől azon népiskolai tanítók számáról, kik nyugdíjt nem élveznek.
54. Ugyanazon jegyzőkönyv 75. száma alatt, az egyházi épületek tűzkár-biztosítása ügyében lehető országos egyesülés ajánltatik.
55. Ugyanazon jegyzőkönyv 77. pontjában, a magyarországi ref. egyházi közalapról alkotott egyházi törvények életbeléptetése ügyét tárgyalja.
56. Ugyanazon jegyzőkönyv ugyanazon pontjának e)-vel jelzett alpontja, az e célra följánlott tőkék és adományokról sat. a végrehajtó bizottságot időnként értesítettetni kívánja.
57. Ugyanazon jegyzőkönyv 80. számmal jegyzett e) pontja, az egyházi alap kezelésére nézve javaslatot készítő bizottság többsége és kisebbségének véleményei előadatnak.
58. A gömörig egyházmegye indítványa a közalap kezeléséről.
59. A konventi jegyzőkönyv 77. pontjára vonatkozással, a közalapba befolyó pénzek kezelése iránti felelősség ügyében a konvent figyelme fölhivatik.
60. A lelkészválasztási törvény életbeléptetése tárgyában kiküldött bizottság beadott munkálata az egyházmegyékhez visszatétetik s jelen jegyzőkönyvben kinyomatik. Szabályrendelet.
61. Az egyházi törvény 187-ik §-ának megfelelőleg, az ahoz szükséges adatok előbb megszerzendők.
62. Az egyházmegyék utasítatnak, hogy már jövő őszi közgyűlésekben a kijelölt bizottságot válaszsák meg.
63. A már megbízott egyházkerületi bizottság szabályrendelet-javaslatja a segédlelkészek kibocsátásáról, elhelyezéséről, az egyházi törvény 99. §-ának életbeléptetéséről, valamint a temetési

szertartásról szól, mely javaslat e jegyzőkönyvbe itt kinyomatik, amint következik:
Szabályrendeletek.

64. Az egyházak megalkotott presbyteriumai által 4 egyházi és négy világi egyházkerületi tanácsbíróra adandó szavazatok a folyó évi őszi gyűlésre beküldendők.
65. Az egyházmegyék fölhivatnak, hogy jövőre fegyelmi esetekben az egyházi törvény szerint járjanak el s bíróságukat alakítsák meg.
66. A főiskolai igazgató-tanács tagjai megválasztatnak.
67. A főiskolai gazdasági választmány megalakittatik.
68. A főiskolai igazgató-tanácsba egy akadémiai és gimnáziumi tanárnak, a gazdasági választmányba szintén háromnak megválasztására az iskolai szék utasittatik.
69. A tanároknak az egyházközségi életben előforduló választásokról engedhető jog iránti intézkedés.
70. A dunántúli és tiszántúli helvét hitű egyházkerületek jegyzőkönyvei, úgyszintén a tiszai ágostai hitvallású egyházkerületé is megküldettek.
71. A dunamelléki ref. egyházkerület az 1883-iki s az unitárius egyház szintén ez évi névtárát, az ágostai egyház egyetemes gyámintézeti jelentését, végre a szabolcsi kir. tanfelügyelő Szabolcsmegye népiskolai állapotának kimutatását megküldik.
72. A főiskolai számvevőszék jegyzőkönyve fölterjesztetik:
  - a) 5-ik pontjában a kölcsön-kötvények iránti újabb intézkedés.
  - b) A 18. szám alatt a Miklós Ferenc felperessége alatt a főiskola ellen indított per eredménye.
  - c) A 11. szám 25. pontja alatt a Zsiday László és Sándor örökösök ellen lefolytatott per állása.
  - d) A Schenk Imre örökösi ellen 86 frt. 26 kr. iránti követelések kitöröltetnek.
  - e) A 23-ik pontban a sárospataki államképezdét illető 3000 frt. tőke ügye.
  - f) A 26-ik pontban a bevételek, kiadások eredménye.
  - g) Az 1883. évre szóló költségelőirányzat.
  - h) Nemes Ferenc, mint az Árvai József kiskorú gyermekei gyámjának kérvénye.
  - i) Tudomásul vétele a számvevőszék jegyzőkönyvének.
73. Az ungi kaposi lelkészi díjlevél megerősítettik.
74. Ugyanazon egyházmegye jelentése a Horváth Mária alapítvány állásáról.
75. Ugyanazon egyházmegye a vajáni lelkész felebbezett panaszát fölterjeszti.
76. Ugyanazon egyházmegyének a főiskolába egy új konviktus fölállítása iránti indítványa.
77. Ugyanazon egyházmegye a jenkei egyháznak egy a tulajdonához tartozó, de eladott féltelekre nézve az adásvevési jogügylet megerősítését kéri.
78. Ugyanazon egyházmegye a minaji tanítói díjlevél egy példányát bemutatja, de még a másik két példány is beváratik.
79. Ugyanazon egyházmegye három rendbeli vallássérelmet terjeszt föl orvoslás végett.
80. Ugyanezen sérelmi ügyek fölterjesztése alkalmából elhatározzatik, hogy az ily sérelmek jövőre a közjogi bizottsághoz tétetik át véleményes előterjesztés végett.
81. Az alsózempléni egyházmegye az agárdi lelkészi és lizskai tanítói díjleveleket 3—3 példányban fölterjeszti.
82. Ugyanazon egyházmegye a Barati Ferenc takta-kenézi lelkész-tanítónak a jegyzőkönyvbe tévesen vezetett ítéletét kiigazíttatni kéri.
83. Kiigazíttatik a kassai gyűlés jegyzőkönyvében a hollandi tárróli számadásnak egy nyomdai hibából eredt tétele.
84. Ugyanazon egyházmegyéből a hotykai egyház formahiányos felebbezési kérvénye az egyházmegyéhez visszatétetik.
85. Ugyanazon egyházmegye a pesti biztosító-intézet ellen panaszol.
86. Ugyanazon egyházmegye az ácsernői egyház részére kölcsönt és könyöradomány gyűjtésére engedély eszközölését kér.
87. Hasonlóan könyöradomány-gyűjtésre engedély eszközölését kérnek a hoportyi sat. egyházak.
88. A felsőzempléni egyházmegye a morvai tanítói díjlevelet 3—3 példányban fölterjeszti.
89. Ugyanazon egyházmegye a borsii leányegyház által eladott kertre nézve az adásvevési jogügyletet jóváhagyatni kéri.
90. A felsőborsodi egyházmegye Főríz Sándor József szuhogyi ref. lakos vallás sérelmi panaszát fölterjeszti.
91. Ugyanazon egyházmegye a velezdi és szentjakabi templomi székperben követett eljárását tudatja.
92. Ugyanazon egyházmegye jelenti, hogy a 10 éves restaurációt az egyházi tisztviselőkre nézve elfogadja.

93. Ugyanazon egyházmegye jelenti, hogy a bánhorváti egyház lelkészi féljövödelmét 300 frtra számította, de az 200 frtban állapított meg.
94. Az alsóborsodi egyházmegye jelenti, hogy a poroszlói helyettes lelkész jövedelméből a szükösi pénztárt illető részt 300 frtban állapította meg.
95. Ugyanazon egyházmegye, egyházmegyei tanácsbíróvá Tóth Dánielnek, főjegyzővé Maklár Károlynak megválasztását jelenti.
96. A felsőborsodi egyházmegye Mészáros Endre bánhorváti volt lelkész és Bányay Ferenc volt harkányi fitanító kérelmeiket terjeszti elő, papi özvegy-árvatári befizetett részvényeik visszaadatása iránt.
97. Ugyanazon egyházmegye a rakacca-szendi tanító panaszát terjeszti elő, akitől bár nem nyugdíjas tanító, mégis a nyugdíjilletéket tőle illetéktelenül követelik.
98. Ugyanazon egyházmegye államsegélyre Szűcs Ábrahám és Törös Ferenc lelkészeket ajánlja.
99. A tornai egyházmegye a varbóci egyház kérelmét terjeszti föl pártolás végett, 8 kapás szőlője eladhatása iránt.
100. Ugyanazon egyházmegye hivatalosan jelentést tesz Lovass Sámuel eperes 50 éves papsága emlékére tartott kegyeletes ünnepélyéről.
101. Ugyanazon egyházmegye fölterjeszti felebbezésileg a torna-újfalusi leányegyház kérelmét.
102. A gömöri egyházmegye pártolólágg terjeszti föl a rozsnyói egyház kérelmét, céltalan épülete eladhatása iránt.
103. Ugyanazon egyházmegye jelenti, hogy jövőre 6—6 lelkészt és világi tanácsbíróvá választ.
104. Ugyanazon egyházmegye tudatja, hogy kebelében a restaurációt nem látta szükségesnek.
105. Az abauji egyházmegye jelentése a gönc-ruszkai egyház által tett ingatlanok vásárlásáról.
106. Ugyanazon egyházmegye a kupai egyház kérelmét, az egyházkerületi nőnevelőre tett ajánlatuk leszállításáért, pártolólágg terjeszti föl.
107. Ugyanazon egyházmegye beterjeszti, kázmárk-léh és rásony-berencsi egyházak díjleveleit s jelenti, hogy ott Ujj József pappá választatott, a díjlevél további megfontolás végett vizsztatéttik.
108. Ugyanazon egyházmegye a bistei leányegyház tanítóját 40 frt. állandó segélyre ajánlja.
109. Ugyanazon egyházmegye a vajkóci egyház kérelmét terjeszti föl pártolólágg, hogy kérő-iveket bocsáthassanak ki országszerte gyűjtendő segélyért, leégett egyházi épületeik föl-építhetése céljából.
110. Debreczeni Bertalan világi jegyzői hivataláról lemond.
111. Egy egyházkerületi világi jegyző választása elhatározztatik.
112. Verédi Károly abaujmegyei s tornai kir. tanfelügyelő megküldi azon megyei tankerület népoktatásának mult évi állapotáról való kimutatását.
113. Terhes Barna lelkész és Kérészi István pataki egyházi főgondnoknak kérelmük, az ottani leányiskola egyházkerületileg leendő segélyezése iránt.
114. A b.-olaszii presbyterium folyamodványa többféle adóssággal terhelt egyházuk segélyezése ügyében.
115. A magyar kir. keszthelyi gazdasági intézet igazgatósága tudatja a Vitéz-féle ösztöndíj ez idei kamatjainak az illetők részére történt kiadását.
116. Az egyházmegyékből bejelentett lelkészi és tanítói változások.
117. Stépan Gábor málcái egyházi főgondnok formahiányos felebbezése visszaküldetik az egyházmegyéhez.
118. Elek Kálmán szentpéteri lakos folyamodványa, a Dániel Sámuel, valamint Bónis László és neje által a sárospataki főiskola javára tett alapítványokból reá háruló kötelezettségnek megállapítása iránt.
119. Tóth Pál egyházkerületi nőnevelő igazgató-tanár, a folyó évben az intézet fűtéséhez szükséges faanyagokra fordított kiadásai kárpótlását 100 frtban megállapíttatni kéri.
120. Bódogh Károly, a sárospataki téglagyár ügyeire vonatkozó irományai visszaadatását kéri.
121. Persenszky János nagy-toronyi lelkész kérvénye, adóvali túlterheltsége alól lehető fölmentetése iránt.
122. Rácz Lajosné, Vigh József és Palumbo László kérelmek, a főiskolától vásárlott Bagossy-féle szőlő-és földbirtokról részükre kiállítandó telekkönyvi átírássra alkalmas adásvételi szerződés ügyében.
123. Az egyházkerületi pénzügyi választmányba a hiányzó tagok helyett más tagok választandók.
124. Indítvány az iránt, hogy az egyházkerületnek a gyűléssre útazó tagjai a vasúton mérsékelt díjért útazhassanak.

125. Magyar István sárospataki lakos folyamodik, hogy a főiskola iránti s már beperelt 200 frt. tartozása nála továbbra is hagyassék meg.
126. Édes Ábrahám alsóborsodi egyházmegyei dékának a Nagy Gedeon alapítványa ügyében fölterjesztett kérelme.
127. A főiskolai gazdasági választmány betérjesztése Ágtelek község lakosainak 15000 frt. kölcsön engedélyezése iránt való kérelmére.
128. A mályii leányegyház, számos egyházi szükségei fedezhetése céljából, állandó segílyt kér.
129. Horkay György petrahói lelkész 100 frt. tartozása elengedéseért folyamodik.¹
130. Pazar István iskei lelkész 200 frt. tartozását elengedtetni kéri.
131. Bodnár Miklós k.-vágási lakos panaszol a presbyterium ujjá alakítása alkalmával történt visszaélések miatt.
132. Fodor Gyula volt poroszlói tanító folyamodik félbeszakadt hittani pályája folytathatásaért.
133. Államsegélyt kérnek és arra egyházmegyeileg ajánltatnak.
134. Hollandi tárból segílyt kérnek és arra ajánltatnak.
135. Szükösök pénztárából segílyre ajánltatnak.
136. A toicsvai Nagy Gedeon alaphól segílyt kérnek.
137. Szegény lelkészek és tanítók részére gyűlt segílyre ajánltatnak.
138. Bármely tárból segílyre ajánltatnak.
139. Köz hirdetés útján segílyezendők.
140. E jegyzőkönyv meghitelesítése.

Betűrendes tárgymutató

arra, hogy mely határozatok mely testületeket, bizottságokat vagy egyeseket illetnek.

- Abauji egyházmegyét 105., 106., 107., 108., 109., 131.
- Alsóborsodi egyházmegyét 16., 94., 128.
- Alsózempléni egyházmegyét 81., 84., 86., 114.
- Bányay Ferenc mádi lakos, volt harkányi tanítót 96.
- Béky Sámuel abauji egyházmegyei tanácsbíró 66.
- Bernáth Elemér felsőzempléni egyházmegyei gondnokot 52.
- Berencsi (abauji) leányegyház 107.
- Bizony Ákos egyházkerületi ügyészt 14., 126.
- Borsii (felsőzempléni) leányegyház 89.
- Dókus Gyula felsőzempléni egyházmegyei tanácsbíró 66.
- Egyetemes tanügyi bizottságot 60.
- Egyetemes konventet 42., 59.
- Egyházkerületi népiskolai tanügyi bizottságot 39.
- Egyházkerületi jegyzői kart 13., 72—e), 120.
- Egyházmegyei dékáni hivatalokat 8., 11.
- Egyházmegyéket általában 23., 24., 25., 26., 27., 28., 29., 30., 31., 36., 51., 57., 60., 61., 62., 63., 65.
- Egyházkerületi pénzügyi választmányt 10., 12., 129.
- Egyházkerületi számvevőszéket 19.
- Egyházkerületi főleánynőveldei felügyelő-választmányt 119.
- Egyházkerületi dékáni hivatal 96.
- Egyházkerületi segílyosztó-bizottságot 98., 130., 133., 134., 135., 136., 137., 138., 139.
- Felsőborsodi egyházmegyét 21., 90., 93., 96., 97., 98.
- Felsőzempléni egyházmegyét 88., 89., 117., 120.
- Fejes István főiskolai egyházi algondnokot 20.
- Főiskolai gazdasági választmányt 8., 72—b), c), d).
- Főiskolai előljáróságot általában 37—a)-tól a z) betűig.

- Főiskolai igazgató-tanácsot 9., 72—f), h), 76., 118., 125., 127.
 Főiskolai tanári kart 38.
 Fodor Gyula volt poroszlói tanítót 132.
 Fráter Sándor györgytarlói bérlőt 20.
 Főiskolai s köziskolai széket 68.
 Gömöri egyházmegyét 102.
 Hegedűs László főiskolai világi algondnokot 35.
 Hegyi Zsigmond léhi birtokos és egyháztágot 107.
 Kázmárk-léhi (abauji) egyházat 107.
 Konventi egyházkerületi képviselőket 49., 50.
 Kovács Károly ungi egyházmegyei gondnokot 66.
 Lengyel Endre alsózempléni egyházmegyei tanácsbíró 66.
 Lovass Sámuel tornai esperest 33.
 Makkay Dániel ungi egyházmegyei tanácsbíró 66.
 Matolay Pál vajáni (ungi) lakost 75.
 Mészáros Endre volt bánhorváti lelkészt 96.
 Mocsáry Lajos alsóborsodi egyházmegyei tanácsbíró 20., 57.
 Nagy Pál gömöri esperest 66.
 Olaszii (alsózempléni) egyházat 114.
 Persenszky János nagy-toronyai lelkészt 120.
 Püspöki hivatalt 13., 14., 43., 44., 45., 54., 69., 79., 86., 87., 97., 124.
 Rác Lajosné, Végh József és Palumby Lászlót 121.
 Rik Gusztáv gazdasági választmányi tagot 67.
 Sárospataki lelkészt és az egyházi gondnokot 113.
 Súlyom Lajos poroszlói helyettes lelkészt 94.
 Teleky Péter abauji egyházmegyei tanácsbíró 66.
 Testvér protestáns egyházkerületeket általában 40.
 Terhes Barna alsózempléni egyházmegyei tanácsbíró 66.
 Tornai egyházmegyét 18., 99., 101.
 Torna-ujfalusi egyházat 101.
 Tóth Dániel alsóborsodi egyházmegyei tanácsbíró 66.
 Ungi egyházmegyét 73., 75., 77., 78.
 Ujlaki István gazdasági választmányi tagot 67.
 Ujházy János gazdasági választmányi tagot 67.
 Zsarnói (tornai) egyházat 101.
 Zsindely István gazdasági választmányi elnököt 67.
 Jenkei (ungi) egyházat 77.
 Varbóci (tornai) egyházat 99.
 Vajáni (ungi) egyházat 75.
 Vajányi Lajos tornai egyházmegyei tanácsbíró.
 Vay Miklós (ifjabb) báró alsózempléni egyházmegyei gondnokot.
 Vay Béla báró alsóborsodi egyházmegyei gondnokot.

L. J. 1883. III. 14.